b: Iüendők mond Christus az Peter halálárol.

18 b Bizony bizony mondom néked, mikor iffiab vólnál, bę öuedzed vala magadat, és oda mégy vala à houá akarod vala: mikor pedig meg vénhesiel, az te kezeidet ki teriezted és más öuedez bę tégedet, és oda visien à houá nem akarnád.

19 Ezt pedig monda, jelentuén, mitsoda halállal ditsöitené meg az Istent, és mikor ezt mondotta vólna, monda néki: követś engemet.

c: Másra vgy nezzön, hog az mi tizetőnket el ne hadgyuc.

20 c Hátra fordúluán Peter, látá amaz másic tanituánt kit sieret vala Iesus, követni (ötet) ki el nyugot vala az vatsorán az ő mellyén, és meg kérdette va'a, Wram, kitsoda az à ki téged el árúl?

Ioan. 13.

21 Ezt azért mikor látta vólna Péter, monda Iesusnac, Wram. Ez pedig mint lésien?

22 Monda néki Iesus, ha akarnámis ötet meg maradni mind addigis mig el iöuöc, mit gondolnál vęle? te követś engemet.

23 Ki méne azért ez beśéd az tanituányoc közt, hogy az à tanituány nem hálna meg, maga nem mondotta vala azt Iesus hogy meg nem hal, hanem ezt, ha ötet akarnám meg maradni mind addigis mig el iöuöc, mit gondolnál vęle?

24 Ez az à tanituány à ki ezekről bizonśágot tésien és ezeket iria, és tudgyuc hogy igaz az ő bizonśág tétele.

25 Egyebekis sokac vadnac mellyeket Iesus tselekedett, mellyec mindenec ha éggyenként meg irattatnánac, azt vélem hogy ez világ sem foghatna bę az könyuecket az mellyec irattatnánac. d: Ezée azt jelenti ez sző lessél, hogy az Christusnac czeleketi olyfokat hogy azoc meg nem irattathatnac.

Szent Iános iráśa szerint való Euangeliumnac vége.

AZ SZENT APOSTOLOKNAC TSELEKEDETEKRŐL VALO KÖNYVE.

ELSŐ RESz.

1 AZ elsö könyuemet irtam Theophile, mind azokról az mellyeket Iesus kezdett tselekedni es tanitani.

2 Mind az napiglan, mellyen (minec vtánna parantsolatokat adott vólna az Apastaloknac sient lélec által, à kiket válaztot vala,

vala,) oda fel vitetéc.

a: Christus az ő fel támadása után nem mene fel mind addigh menybe, hogy fel támadását meg bizonyitana, es az Apoſtalokat az tudományban erősſitse.

3 a Kiknec ő magátis az ő ſenuedéſe után meg ielentette vala eleuenen, ſoc bizonzos ielec által negyuén napiglan meg ielenuén nékiec, és ſióluán Iſtennec orſiágára való dólgokról.

4 Es egybe gyüituén öket, meg hagya nékiec hogy el ne mennénec Ieruſálemből, hanem hogy meg várnác az atyának igeretit, mellyet vgy mond hallottatoc én tülem.

Matth 3. Mar. 1. Luc. 3. Ioan. 1.

5 Mert Iános kereztelt vízzel, ti pedig kereztelttetec ſient lélecckel, b nem ſoc napoc után.

b: Az az, Veſszitse lathato ielekben az ſzent lelket.

6 Mikoron azért azoc egybe gyültenec vólna, meg kérdéc ötet monduán, Auagy nem ez időbe epitedé meg Izraelnec az orſiágot?

c: Elöſzer vitezkedni kell, az vtan kell az tudomast venni. Es à mellyeket Iſten meg nem ielentet, azokual nem kell tudakoznonc.

7 c Monda pedig nékiec: Nem ti dólgotoc az időket tudnotoc és az alkolmatollágokat, mellyeket az attya az ő maga akarattyába helyheztetet.

8 Hanem veſſitec az ſient lélecknec ereiét, minec vtánna el töuend ti reátoc, és léſztec nékem tanoim Ieruſálembenis, és mind egéſi Iudeában, Samariában, és ez földnec mind végső határáig.

d: Christus lathatokeppē el menuen teſtben fel ment mennyorſiagba, es ott leſſen lathato keppen, mig el iö az itelete re.

9 d Es mikoron ezeket mondotta vólna, az ő ſiemec láttára fel emeltetéc, és az felhő Ieſuſt bę foguán, el ſakazta ötet az ő ſiemec elöl.

10 Es mikor ő vtánna az ő ſiemeket az ęgbe függeztettéc vólna, imé kęt férfiac feiér ruhában meg állánac mellettec.

11 Kic mondánac: Galileabéli férfiac, mit állotoc nézuén menybe? ez Ieſus à ki oda fel vitetéc ti töletec menyorſiágba, àkképpen iöel az miképpen láttátoc ötet fel menni mennyekbe.

12 Ackor meg tęrénec Ieruſálembe az hegytöl, melly hiuatic olay fác hegyénec, melly Ieruſálem mellet vagyon, egy ſiombat napi iáró földre.

e: Az Apaſtaloc az több ſzentecckel egi be keualkeppen valo hazba gyülnec az iſtēn igeiert nec halgatasara es könyörgesre.

13 e Es mikoron bę mentenec vólna, fel ménénec egy felső házba, à holott ſiállásoc vala, Péternec, Iacabnac, Iánoſnac, Andráſnac, Philepnec, Thamáſnac, Berthalannac, Máthénac, Iacabnac az Alpheus fiának, Simon Zelotesnec, és Iudáſnac az Iacab attya fiának.

f: vagy, Az ę feleſegeckel egybe.

14 Ezec mind egyetembe foglalatoſoc valánac az imádkozásba és az könyörgésbe az aſioni állatockal egybe, f és az Mariáual az Ieſuſnac annyáual, és az ő attyáfiaiual.

g: Peter Apoſtal az Iſtēn lelkeiöl az gyülekezet alatt, valaztatic ſiſoſsoc nac.

15 g Es az napokban fel keluén Péter az Apaſtaloc között, monda, (mert valánac ott az helyen vgy mint ſiáz húſian.)

16 Attyámfiai férfiac, ſiükség vólt bę telni ez iráſnac, mellyet meg iöuendölt à ſient lélec az Dáuid ſiáia által, az Iudás felöl, ki vezęrec vólt azoknac az kic megfogtác az Ieſuſt.

Pſal. 40. 41

17 Ki mi közzénc ſiámláltatic vala, és ennec ez ſiolgálatnac égyic réſzét vötte vala

18 Ő annac okaért ſierze mezöt az ő hamiſságának arrából, és

Matth. 27.

magat fel akaztuán kettő haſadott, és minden beli ki omlott.

19 Es ez dolog egéſi Ieruſálemben lakozóknac lőtt tudtokra, annyira hogy azà mező neueztetéſéc az ő nyelucken Aceldamánac, az az, vérnec mezeiénec.

20 [b] Mert meg vagyon irua az Sóltároc könyuebe: Az ő lakó helye légyen puzta, és ne légyen ſenki ki abban laknéc. Es (elmét) Az ő püſpökſégét más vegye el.

21 Sükſég azért az férfiac közzül, (kic mi velünc egy gyülekezetben vóltanac, mind addig mig az Wr Ieſus az ő tiztiben járt mi köztünc.

22 El kezdvén az Iánoſnac keresztſégétől fogua, mind az napig lan, mellyen mi közzű ünc fel vitetéc,) hogy az ő fel támadáſának bizonſága légyen, mi velünc egyetembe egy ezec közzül.

23 [c] Allatának azért elő kettőt, Iósephet ki hiuattatic vala Barſabásnac, kinec vezetéc neue Iuſtus, es Matthyáſt.

24 Es imádkozván mondának: Te Wram ki mindeneknec ſiuet tudod, jelents meg mellyiket válaztottad ez kettőnec.

25 Hogy réſſes légyen ez ſiolgálatban és Apaſtalſágban, melytől el teueledéc Iudás, hogy az ő helyére menne.

26 Nilat vetének azért reáioc, és eſéc az nyil Máthyáſra: ki közönſéges akaratból az tizen egy tanituányoc közzé ſámláltatéc.

1 [a] Mikoron pedig az pünkőſdnec napia el iőtt vólna, valának mindnyáián egy akaratal éggyütt.

2 Ackor nagy hirtelenſéggel lőn az egből, vgy mint ſebeſſen zúgó ſzélnec zendüléſe, melly el telé az házat à mellyben ülnec vala.

3 Es látának kettős tüzes nyelueket, és üle mindenikre azoc közzül.

4 Meg telénec pedig mindnyáián ſent léleckel es kezdénec ſólni más nyelucken, az mint az (ſent) lélec ád vala nékiec ſólnioc.

5 Valának pedig Ieruſálemben kic ackor ot lakoznac vala, Iſten felől Sidó férfiac, [d] minden nemzetſégec közzül, kic eg alatt laknac.

6 Mikor pedig ez hír ki ment vólna, egybe gyüle az ſokaſág, és eſiec velie, miuel hogy hallaná minden, azokat az ő nyeluekén ſiólani.

7 Almélkodnac vala pedig mindnyáian és tſudálkoznac vala, monduán éggyic az máſiknac Nemde nem Galileuſoké mindnyáián ezec az kic ſiólnac?

8 Mimódon vagyon azért hogy hallyuc őket az mi nyeluönkön ſiólani, az mellyen ſiülettettünc?

9 Parthia orſiágbéliec, Mediabéliec, Elamitác, és kic lakozunc Meſopotamiába, Iudeábán, Cappadociában, Pontusba, és Aſiába.

10 Phry-

pſal. 68 & 109.
b: Az Apoſtaloc nem vegeznec ſemmit hanem irasból azmi az gyülekezet hazanac valo dolog, egy akarattal azſzen ſzenvedni.

c: Matthyásnac az Apoſtalſágra valo választaſa.

d: Az Apoſtaloc pinkeſt napian egy helyben lenuen, veſzic az ſzent leleknec aiandokat kenalképpen ni el vehnec tudasanac aiandokat, hogy az Euangeliumnac predicalasara alkalmatoſoc lehetnenec.

e: Religioſuſoknac hiuatalnac vala, az kic poganiokból leſzo nec vala fiadocka. De az Moſes Ceremoniait nem vejic vala fel

10 Phrygiában, Phamphiliában, Ægyptumban, és Libyának tartományában, melly Cyrene mellet vagyon, Rómából való iöuenyec, Sidóc és Proselytusoc.

Proselytusoc voltac hic az poganyokból.

Sidocka leszenec vala, es az Moseſnec minden Ceremoniait fel veſſic vala.

11 Cretabéliec és Arabiabéliec, hallyuc hogy ſiólyác az mi nyelvönkön az Istennec nagyſágos dólgait.

12 Almélkodnac vala pedig mindnyáián és kętelkednec vala, egymáſnac ezt monduán, vallyon mi léſien ebből?

13 Némellyec pedig patuarkodván, azt mondgyác vala: édes bortól réſiegedtec meg ezec.

b. Peter Apoſtal meg bizonyittya az embereknec ő lé az ő ſiaiát es ſióla nékiec, mód felől ſc valo ſzeleteket, es meg mutattia hogy Iſten az Joel Prophetа mondaſa ſzerint az ſzent lelket bocſatta el, melyet adna Iſten minden hiueknec.

14 b Az Peter pedig elő álluán az tizen egy (Apaſtalockal,) fel emelé az ő ſzavát es ſióla nékiec, mondván: Sidó férfiac, és ti mindnyáián kic lakoztoc Ieruſálemben, ez légyen néktec tudtotokra, és vegyétec füleitekbe az én beſzédimet.

15 Mert nem réſiegec ezec az mint ti alittyátoc, holott az napnac három óráia vagyon.

16 De ez az, á mi meg mondatott az Ioel Prophetától.

Ioel. 2.

17 Es léſien az vtólſo időkben (azt mondgya az Iſten,) ki töltöc az én lelkemből minden teſtre, és prophétálnac az ti fiaitoc és leánitoc, és az ti iffiaitoc látáſokat látnac, és az ti véneitec álmokat álmodoznac.

18 Az én ſiólgaimra pedig, és az én ſiólgáló leánimra töltöm ki az napokban az én lelkemet, és prophétalnac.

19 Es téſzec tſudákot az ęgbe oda fel, ez ieleket ez földön ide alá, vért, tüzet, és füſtöt.

20 Az nap ſetétſégre változic, és az hóld vérré, minec előtte el iöjön az Wrnac amaz nagy és *i* fényes napia.

i vagy rettenetes napia.

21 Es léſien ez, hogy minden valaki az Wrnac neuét ſegitſégül hijandgya, meg tartaſſéc.

22 Izrael nemzetſégének férfiai, hallyátoc meg ez beſzédeket. Amaz Nazaretbéli Ieſuſt, ki valóba meg bizonitatott Iſtentől hatalmas erőknec, tſuda tételeknec, ieleknec általa, mellyeket Iſten tſelekedett ő általa ti köztetec az mint tudgyátoc, Iſtentől botlátta tott férfiunac lenni.

b. Chriſtus az tatlan ieuén, az gonoſz ſtentelen Sidoktul megſeteſzitetet Iſten tanaſzabol.

23 b Azt (mondoc) ki az Iſtennec tanáczából és rendeléſéből adatatéc (halálra,) mikoron vötteteć vólna, az ti gonoſi kegyetlen kezeteckel, kereztfára függeztuén meg ölétec,

24 Kit az Iſten fel támaztott, az halálnac faydalmit meg ólduán, miuel hogy lehetetlen dolog vólna az Chriſtuſnac attól meg tartatni.

Pſal. 10 c. Chriſtus feltamadaſat bizonittya ſzent Peter Dauid iraſából.

25 c Mert az Dáuid azt mondgya ő rólla: Eleitől fogua minden időben az én wramra néztem, mert nékem iob kezem felől vagon, hogy meg ne tántorodgyá.

26 Annac okaért öruendezett az én ſiiuem, és vigadott az én nyeluem, és añac felőtte az én teſtem reménſégben nyugoſſic.

27 Mert nem hagyod az én életemet az kopotſóban, és nem engeded hogy az te ſzented rothadáſt láſſon.

28 Meg ielentetted nékem az életnec útait, bę töltesi te' engemet örömmel az te ortzád előtt.

29 Attyámfiai férfiac, ſiabad nil uan ſióllanom ti előttetec az Dáuid Patriárcháról, hogy ő meg hólt, el temettetet, és az ő koporſóia mind ez mai napig mi nálunc vagyon.

Pſal: 132. 30 Miuel hogy azért Prophéta vólna, és tudna hogy az Iſten nékie eskűuéſſel meg eskütt vólna, hogy iőuendőbe az ő ágyékának gyümölcſéből, botſátaná el az Chriſtuſt teſt ſierint, kit helheztetne az ő ſiękibe.

31 Tuduán azt el'e'től fogua, ſiólot az Chriſtuſnac fel támadáſáról, hogy néki az ő élete nem hagyatott az koporſóban, és hogy az ő teſte rothadáſt nem érzett.

32 Ez Ieſuſt fel támaztotta az Iſten, melly dolognac mi mindnyáian bizonſági vagyunc.

d: Bizonſaget teſz Sz. arról Sz. Peter hogy Chriſtus örőcke való király, az ſzent lelek nec el botſata ſabol es az Dauid bizonſagabol. Pſal. 110.

33 d Annac okaért az Iſtennec iob karia által fel magaztaltatuán, és az meg igért ſient lelket meg nyeruén az attyától, ki tőltötte ezt az mit ti moſtan lattoc és hallotoc.

34 Mert nem Dáuid ment menyorſiágba, hanem inkáb ő azt mondgya, monda az Wr az én Wramnac, ülly az én iob kezem felől.

35 Mig nem vetem az te ellenſégidet az te talpad alá.

36 Bizonnyal tudgya azért az Izraelnec egéſi háza, hogy ez az Iſtentől tétetett Wrrá és Chriſtuſſá, ez Ieſuſt (mondom) az kit ti meg feſiitétec.

37 e Ezeket pedig mikor hallották vólna, ſiuekben meg keſeredénec, és mondánac Péternec, és az több tanituányoknac: mit czelekedgyünc attyánkfiai férfiac?

e: Az mi iduſſ segönknec ket ſő reſzei. az bünnec botſanattya es az pœnitentia, mellyeket veſsik az Euangeliumban valo igeretekből bit által, es az kereztſeg által bennünc meg peczetlteinec melnec az ſzent lelek mellette vagon.

38 Péter pedig monda nékiec: Terietec meg és kereztelkedgyétec meg mindnyáián az Ieſusnac neuébe, az bünnec botſánattyára, és veſsitec az ſient léleknec aiándokát.

39 Mert tinéktec löttec az igéretec és az ti fiaitoknac, és mindenecknec kic meſsiſie vadnac, valakiket tudni illic az mi Iſtenünc elő hiuand.

f: Azoc az annya ſzent egy hazna igaz tagat, a kic az iſten teleſzeről megoktatel ſzabat tyac

40 f Soc egyęb beſiédeckelis kéri és inti vala őket, monduán, ſiakaſſiátoc el magatokat ez gonoſi nemzetſégtől.

g: Az ſzent lelknec hatalmaſzerzeſenec peldaia.

41 g Az kic annac okaért örömeſt vőuéc az ő beſiédét, meg kereztelkedénec, és meg ſiaporodánac az napon vgy mint harom ezerrel.

h: Az igaz Annya ſzent egy haznac ielei az Apaſtoi tudomanyaz atyafiui ſzeretet az ſzentſegenec ſzolgalatatasa, es az könyörgés.

42 h Es foglalatoſoc valánac az Apaſtoloknac tudományokban, marháioknac egymáſſal való közléſeben, az kenyérnec megſiegéſében, és könyörgéſekben.

i: Az Iſten mikor akaria meg enhiti az kegyetlenec dibáſſegeket, hogy az hiuec ſerege gyaporodhaſſec.

43 i Támada pedig mindeneken nagy félelem, és az Apaſtaloc ſoc tſudákot és ieleket tésinec vala.

k: Az ſzeretet nec altala az hiuec az ő marhaiokat kőlic az idő nec miuolta ſzerint az ő ſzeberattyocokal

44 k Mindnyáián pedig az kic hiſinec vala, éggyüt valánac, és mindenec köz vala.

45 Es ioſiágokat marháiokat el adgyác vala, és oztyác vala azt

minde-

mindeneknec, az mint az ſükſég mutattya vala.

[a] Az Apoſtaloc idereben nem ezac az igenec haſznatſara, hanem lakodalomba is gyakorta nagy baſſonnal ſzeretetből.

46 [a] És minden nap egyenlő akarattal az templomban valánac, és házonként az kenyeret meg ſieguén, éſnec vala nagy örömmel, és tizta ſiuel.

47 Ditſéruén az Iſtent, kic az köſség előtt kedueſec valánac: Az Wr pedig minden napon ſiaporittya vala az gyülekezeret (azokbol,) az kic iduözülendöc valánac.

III. Reſz.

[a] Chriſtus az Apoſtoloc altal meg gyogyittya az ſanta embert, hogy az kic hittec azokat meg erösſitene az hitben, es azkic hirendöc valánac azokat fel inditana.

1 [a] EZeknec vránna az Péter és Iános, éggyüt mennec vala az templomba, az imádkozálnac órájákor, tudni illic kilentz órákor.

2 Egy embert pedig ki az ő annyának méhétől fogua ſánta vólt, hordoznac vala, kit minden napon le téſnec vala az templum aytaiánál, mellyet ſpecioſa portánac neueznec vala, hogy kérne alamiſnát azoktol à kic bé mennec vala az templomba.

3 Ez mikoron látta vólna hogy Péter és Iános az templomba akarnác menni, kéré ő tölöc alamiſnát.

4 Az Péter pedig mikor az ő ſiemét reá vetette vólna, az Iánoſſal egybe, monda: nézz mi reánc.

5 Amaz annac okaért néz vala reáioc, alituán hogy valamit venne ő tölöc.

6 Az Péter pedig monda: Ezüſtöm és aranyam nintſen nékem, az mi pedig vagyon azt néked adom: Az Nazaretbéli Ieſuſnac neuébe mondom, kelly fel és iáry.

7 És annac iob kezét meg foguán fel emelé ötet, és azonnal meg erösſödénec az ő talpai és bokai.

8 És fel ſiökuén, á'l vala lábán és iár vala, és bé méne ő vélec az templomba, iáruán és ſiökuén, és ditséruén az Iſtent.

9 Es látá mind az ſokaſág azt, hogy iárna és ditsérné az Iſtent.

10 Es meg eſmeréc hogy az vólna à ki alamiſna kéréſnec okaért ül vala az templomnac ſpecioſa portáián, és meg telénec tſudálattal, és azon való almélkodáſſal, az mi történt vala az embernec.

11 Mikoron pedig el nem táuoznéc Pétertől és Iánoſtól, az ſánta à ki meg gyógyúlt vala, az egéſi köſſég el almélkoduán futamodéc ő hozzáioc az poricusba, melly Salamonénac neueztetic vala.

12 [b] Mellyet mikor látot vólna az Peter, monda az köſſégnec: Izraélnec férfiai mit tſudálkoztoc ezen, vagy miért néztec mi reánc, mint ha tulaydon erönckel vagy iámborſágunckal mieltöc vólna azt hogy ez iárion?

[b] Iſtent Peter Apoſtal predicatioia, melyben elöſzör mrg mongya hogy az Ieſus Chriſtus ereiuenec altala gyogyitotac meg a' ſantat. Masodſzor in 3 ohet poenitentiara.

13 Az Abrahamnac, Iſáknac, és

Iácobnac, az mi attyainknac Iſtene, meg dițſőitette az ő fiát az Ieſuſt, kit ti el árúlátoc es meg tagadátoc az Pilatus előtt, noha ő azt ítélte vólna hogy el kel botſátani.

Matth. 27. Mar. 15. Luc. 23.

14 Ti pedig azt az ſientet és igazat meg tagadátoc, és kéuánátoc hogy az gyilkos botſáttatnéc el néktec.

15 Az életnec pedig Wrát meg ölétec, kit az Iſten fel támaztot halálból, melly dolognac mi vagyunc bizonſág.

16 Es az ő neuében való hűtnec általa, meg gyogyitotta ezt az kit láttoc es elmérтec, az ő neue: az hűtöt mondom az melly ő általa vagyon, hogy adta ennec ez épſéget mindnyáián az ti ſiemetec lártára.

17 De moſtan, attyámfiai tudom hogy tudatlanſágból tſelekedtetec mind ezeket, miképpen az ti eleitec.

18 Az Iſten pedig az mellyeket meg mondott vólt az ő Prophétai által hogy kellene az Chriſtuſnac ſienuedni, àképpen töltötte bę.

19 Tartſátoc pœnitentiát azért és terietec meg, hogy törűlteſſenec el az ti bűneitec, minec vtánna el jöuendenec Iſtentől az meg hiweſsitéſnec idei.

20 Es el botſátandgya azt, àki néktec hirdetteteț az Ieſuſt.

21 Kinec az ęgtől bę kel fogadtatni mind az ideig miglen meg epitetnec mindenec, melly időrűl ſólot az Iſten mind az ő Prophétainac ſiáioc által, kic eleitől fogua vóltanac.

22 Mert az Moſes azt mondotta az attyáknac: Prophétát támazt néktec az à ti Iſtentec az ti attyátoc fiai közzűl, mint engemet: azt halgaſſátoc mindenekben az mellyeket néktec ſióland. Deut. 18.

23 Valaki pedig azt az Prophétát nem halgatandgya, el veſiti azt az ő népe közzűl.

24 Mind az Prophétákis pedig Samueltűl fogua, és az kic az után ſióltanac, ez napokról iöuendöltenec.

25 Ti vattoc az Prophétáknac és az ſiöuetſégnec fiai, mellyet Iſten ſierzett az ti attyaitockal, mikor azt monda Abrahamnac: Es az te magodba meg áldatnac ez földnec minden tſelédi.[c] Gen. 12. Gal. 3. c: Vagy nemzetſégi.

26 Az Iſten az ő fel támaztott fiát néktec botſátta elől ſier, hogy meg áldana titeket, mindent meg terituen az ő bűneiből.

IIII. Réſz.

1 Mikoron pedig ezeket ſiólanác az kőſſégnec, imé oda érkezénec à Papoc, az templomnac feiedelme és az Phariſęuſoc. a: Az kic az Iſten haragban foc, gyakorta azoc annac ellenſegi. De azoc mennel inkab dühöſkődnec, az Iſten ſzolgái annal alhatatoſsabbac az ő tiztekben.

2 Nehezteluén hogy az népet tanitanác, és hirdetnéc az Ieſus neuébe, az halálból való fel támadáſt.

3 Es meg fogác öket, és vetéc öket őrizet alá máſod napig, mert immár eſtue vala.

4 Sokan

4 Sokan pedig az kic hallottác vala az ő beſiédeket, hűnec, és lőn azoknac ſzámoc, vgy mint öt ezer ember.

5 Másod napon pedig egybe gyűlénec az feiedelmec, az vén emberec, és kic irás tudóc valánac Ieruſálemben.

6 Es Annas az fő pap, az Caiphas, János, Alexander, és valakic valánac az papi nemből.

5. Azoc ellen a kic az tudomant hatra hagiuan az Iő ſſ bizatal vaneznec.

7 b Mikoron azért elő állattác vólna őket, tudakoznac vala tőlőc, mitſoda hatalommal és ki neuébe tſelekedtétec ti ezt?

8 Ackor Péter ſient léleckel meg teluén, monda nékiec: Népnec feiedelmi, és Izraelnec vénei.

9 Miuel hogy ez mai nap mi tőllűnc tudakoztoc az ió tétemeny felől, mellyet az nyaualyás emberrel tſelekedtűnc, tudni illic mi módon gyógyult meg.

10 Azért tudtotokra légyen mindnyáián ti néktec, és az egéſz Izraél népenec, hogy az Nazaret béli Ieſus Chriſtuſnac neue által, az kit meg feſiitettetec, kit Iſten fel támaztott halálból, az által áll ez, ti előttetec ez épſégben.

Pſal. 117. Eſa. 28.

11 Ez amaz kő, az kit ti epitőc ſemminec alitottatoc, ki lőtt az ſiegeletnec feie.

12 Es nintſen ſenkibe másba iduőſſég: Es nem adatott az emberec közőtt eg alatt más new, melly által kellene meg tartatnunc.

13 Mikor pedig láttác vólna Péternec és Iánoſnac az ſiólásban való bátorſágokat, tuduán hogy tudatlanoc vólnánac, tſudálkoznac vala, és eſméric vala, hogy azoc az Ieſuſſal vóltac vólna.

14 Es mikoron látnác hogy az melly ember meg gyógyult vala, ő vęleczęggyűt ott állana, ſemmit nem ſiólhatnac vala ellenec.

15 Mikor pedig őket az gyűlesből ki küldőttec vólna, egy máſſal ſiólnac beſiélnec vala.

16 Ezt monduán: Mit tſelekedgyűnc ez embereckel? mert hogy niyluán való tſudát tőttec légyen, mindeneknec kic Ieruſálemben laknac tudtokra vagyon, és nem tagadhattyuc.

17 De hogy ez touáb ne mennyen az kőſſeg közőtt, fenitſűc meg őket kemény fenitéckel, hogy ez után tſac egy embernec ſe ſiólyanac, ez (Ieſus) neuébe.

18 Azért azokat bę ſiólituán, meg parantſolác nékiec, hogy ne ſiólnának és ne tanitanának az Ieſus neuébe.

19 c Az Péter pedig és az János feleluén, mondánac: hogy ha Iſten előtt igaz légyen, néktec engednűnc inkáb hogy nem Iſtennec, itéllyétec meg.

c. Vgy kell embereknec engednünc, hogy leg előſzer Iſtennec engedgyünc.

20 Mert nem lehet hogy az mellyeket láttunc és hallottunc, azokat ne ſiólljunc.

21 Amazoc pedig nem találuán ſemmi módot benne, hogy őket meg bűntetnéc, meg fenyegetuén őket, el botſátác, az kőſſégért, mert

mert mindnyáián dicſőitic vala az Iſtent, azért à mi lött vala.[d]

22 Mert nagyob vala negyuen eztendőſnél az ember, à mellyben à meg gyogyitáſnac tſudáia lött vala.

23 Mikor pedig el botſáttác vólna őket, ménénec az ő attyokfiaihoz, és meg beſélléc az mit az papi feiedelmec és az vénec mondottác vala nékiec.

24 [e] Ezec pedig mikor ezeket hallottác vólna, egyenlőképpen ſiauokat fel emeléc Iſtenhőz, és mondánac: Wram te vagy az Iſten, ki teremtetted az mennyet, földet, tengert, és mind azokban való állatokat.

25 Ki az Dáuidnac az te ſiólgádnac általa ezt mondottad: Miért zúgolodnac az pogányoc, és az népec miért gondolnac hijába valókat?

26 Fel állottac az földnec királi, és az feiedelmec egybe gyültenec, az Wr ellen és az ő Chriſtuſa ellen.

27 Mert bizony egybe gyültenec az te ſient fiád ellen az Ieſus ellen, az kit meg kentél, az Herodes, Pontius Pilatus, az Pogányoc kal, és az Izraélnec népéuel.

28 Hogy azokat véghőz vigyéc mellyeket az te kezed és az te tanátſod el végezett vólt, hogy kellene tſelekedni.

29 Moſtan azért Wram, tekints az ő fenyegetéſekre, és adgyad az te ſiólgaidnac, hogy nagy bátorſággal ſiólljác az te beſédedet.

30 Az te kezeidet ki nyuituán hogy gyógyuláſoc, ielec, és tſudác legyenec, az te ſient fiadnac az Ieſuſnac neue által.

31 Es minec vtánna könyörgöttec vólna, meg mozdúla az helly az holott egybe gyültenec vala, és be telénec mindnyáián ſient léleckel, és az Iſten beſédét nagybátorſággal ſiólljác vala.

32 [f] Az ſokaſágnac pedig az melly hittvala, ſiiuec lelkec egy vala, és ſenki ſemmi marháiát nem mondgya vala őuénec, hanem mindenec köz vala.

33 Es az Apaſtaloc nagy buzgoſággal téſinec vala bizonſágot az Wr Ieſuſnac fel támadáſáról, és mindnyáián felőtte nagy ſieretetben valánac.

34 [g] Mert ő köztöc ſenki nem vala ſiükölkődő, mert valakic mezöket vagy házakat birnac vala, el aduán azokat, az el adott marhánac árrát elő hozzác vala.

35 Es le téſiic vala az Apaſtalocnac láboknál, és el oztyác vala azt mindennec, az mint kinec kinec ſükſég vala.

36 Az Ioſes annac okaért, ki az Apaſtaloktól neueztetéc Barnabáſnac (melly annyét téſzen ha meg magyarázod, mint vigaztaláſnac fia,) ki Leuita, és nemzetſége ſiemnt Cypriai vala.

37 Miuel hogy néki mezeie vala, el adá azt, és az árrát elő hozá, és az Apaſtaloc lábánál le tőue.

[d] Az Annia ſzent egy haznac ellenſegi nem miuelhetic azt minden'or az mit akarnac.

[e] Az ni ellenſegünnec dicſőſſegeket nem kell neuetnünc hanem az ő dicſőſſegeknec ellene kell vetnönc az Iſten hatalmat es to volta', es Iſtennec kell könyörgenénc. Pſalm. 2.

[f] Az igaz annia ſient egy haznac tiköre melben az tudomannac es az atyafiui ſieretetnec eggyeſſege vagyon, Az tanitoc pedig az tudomant predicalliac.

[g] Az igaz atyafiui ſieretet az ſzegenieckel iol tenſzen az ő magá karaualis

V. Reſz.

a: Ananias az ő feleségeuel Saphiraual egybe meg büntettetic az hazugsagert.

1 a EGy emberis pedig kinec neue Ananiás vala, az Saphiráual az ő feleségéuel, el adá
2 az ő örökségét. Es meg tarta valami részit az árrában, melly dolog az ő feleségénekis tudtára vala, és valami részét elő hozuán, az Apaſtaloc
3 lábánál le tőué. Monda pedig az Péter: Anania, miért foglalta el az Sátán az te ſiuedet, hogy hazudnál az ſient lélec ellen, és az mezőnec
4 árrában meg tartanál?

b: Az az ſabadſagodban volt el adni, vagy nem az mezőt, es elő bozni vagy nem az arrát.

b Nemde, ha meg tartottad vólna (az mezőt,) nem tijéd vólt vólnaé, és minec vtánna el adtad nem az te hatalmadban vólté (az árra?) miért gondoltad ezt az te ſiuedben? nem emberek-
5 nec hazudtál hanem Iſtennec. Minec vtánna hallotta vólna pedig Ananiás ez beſiédeket, le eſéc és meg hala, és mindenek-
6 ben nagy félelem támada, az kic ezeket hallyác vala. Fel keluén pedig az iffiac, fogác azt, és ki viuén el temetéc.
7 Es múlec vgy mint három óra, mikoron az ő feleſégeis, nem tuduán az mi eſett vala, bę
8 méne. Monda pedig nékie Péter: Mond meg nékem, hogy ha enni pénzen adtatoc el az ti örökſégte-
9 ket? és az monda, vgy vagyon, annin adtuc el. Péter pedig monda nékie, mi dolog hogy eggyeſecké lőuetec ebben hogy az ſWRnac lelkét
10 kéſértenétec? Imé azoknac láboc az kic el temettec az te wradat az aytó előtt vadnac, és tégedetis ki viſinec. Azonnal pedig le eſéc az ő lábainál és meg hala, és bę ménén az iffiac találác azt halua, és ki viuén el temetéc az ő férie
11 mellé. Es támada nagy félelem, mind az egéſi gyülekezetben, és mindenekben valakic ezeket hallyác vala.
12 Az Apaſtaloc által pedig ſoc ielec és tſudác léſinec vala az kőſſég között, (és valának egyenlőképpen mindnyáián az Sálomon porticuſában.
13 Egyebec közzül pedig ſenki nem meri vala magát ő közzéiec elegyiteni, hanem az kőſſég felőtte igen magaztallya vala őket.
14 Neuekedic vala pedig az Wrban hiuőknec, mind férfiaknac, mind aſioni állatoknac ſiámoc.)
15 Vgy annira hogy az vtzákra hoznác ki az betegeket, és le tennéc azokat ágyákba és nyoſiolyákban, hogy azoknac vala mellyiket az Péternec tſac árnyéka érne.
16 A ſiomſiéd városoknakis pedig kőſſége gyül vala Ieruſálembe, és hoznac vala betegeket, és tiztátalan lelkektül győttretteket kic mind meg gyógyúlnac vala.

c: Mennel inkab neuekedic az Iſten hazat, az ördög dühöſſegeis annal inkab neuekedic es az Iſtentelenec az tanitokat feniegetic es vetic.

17 c Fel keluén pedig az fő pap, és mind azoc kic ő vęle valánac, kic az Sadducęuſoknac ſierzetekből valánac, bę telénec iregyſéggel.

18 Es

18 Es meg fogác az Apoſtalokat, és vetéc őket az közönſéges tömlöztbe.

d: Az Angyal Iſten megſabadittyac az Apoſtalokat, hogy annal inkab tanitſanac.

19 d De az Iſtennec Angyala éttzáka meg nitá az tömlöztnec aitáiát, és ki hozuán őket, monda.

20 Menyetec el és az templomban áluán, hirdeſſétec az népnec ez életnec beſzédit.

21 Amazoc pedig mikot ezt hallottác vólna, bę ménének reggel az templomba és tanitnac vala: Az fő pap pedig el ménuén, és az kic ő vęle valanac gyűléſt tőnec és az Izrael népének egéſi tanatſát egybe hiuác és el küldéc az ſiólgákot az tömlöztbe, hogy azokat elő hoznác.

22 Es mikor el mentenec vólna az ſiólgác ném találác őkęt az tömlöztbe, és viſſia tęruén meg ielentéc.

23 Ezt mondnán: Az tömlöztöt találtác nagy erőſſen bę zárua, és az őrizőket az aytó előtt állani, mikor pedig meg nyitottác vólna, otben ſenkit nem találánac.

24 Mikor hallottác vólna pedig ez beſzédeket az fő pap és az templom feiedelme, és az papi feiedelmec, gondolkodnac vala ez felől, mitloda kőuetkeznéc ezekből.

25 Es el iőuen egy ember monda nékiec, Amaz ferfiac az kiket az tömlőczben vetettetec vala, az templomban állanac és tanittyác az népet.

26 Ackor el ménuén az feiedelem az ſiólgáckal, elő hozá azokat, de nem erőuel mert félnec vala az kőſſégtől, hogy meg ne köueztetnenec.

27 Es elő hozuán őket, állatác az Conciliom eleibe, és meg kérdé őket az fő pap.

28 Monduán: Nem de nem meg parantſolóké néktec főlötte igen hogy ne tanitanátoc, éz (Ieſuſnac) neuébe? és imé bę töltöttétec Ieruſálemet az ti tudomáſtockal, és mi reánc akariátoc ſiállytani. az embernec vérét.

29 Feleluén pedig az Péter és az Apaſtaloc, mondánac: Az Iſtennec kel inkáb engedni hogy nem az embereknec.

30 Az mi atyáinknac Iſtene fel támaztotta az Ieſuſt, kit ti meg ölétec fel feſiituén az fára.

31 Ezt Iſten az ő iob kezéuel fel magaztaluán 'tötte feiedelemmé és meg tartóttá, hogy adgyon az Izraélnec Pœnitentiát, és bűnec boczánattyát.

'Vagy az ő iob karia fel emelué és fel magaztaluan

32 Es mi vagyunc azokról bizonſágoc à mellyeket mondunc, és az ſient lélec, mellyet az Iſten adott azoknac az kic néki engednec.

33 Amazoc pedig ezeket halluán, fogokat czikorgattyác vala, és arról tanátskoznac vala hogy őket meg ölnec.

e: Gamaliel az Apaſtalokanac igaſagokat oltalmaz, az ki ert Iſten az ellenſeg kő ſziuit talal az ő igaſſaganac patronuſt mas fűkſeg

34 e Felkeluén pedig az Conciliomban egy Phariſęus, kinec Gámaliel vala neue, tőruén tudó, k't mind az egéſi kőſſég becül'etben tart vala, paranczola hogy egy keueſſe az Apaſtalokat ki vinnéc.

35 Es

35 Es monda azoknac: Izraelnec férfiai, iól meg láſſátoc mit tſelekeztec ezeckel ez emberec-kel.

36 Mert ez időnec előtte támadott vólt egy Theudas, ki azt mondgya vólt, hogy ő valami vólna, kinec melléie adta vólt magát több négy ſiáz embernél, ki meg ölettetet, és az kic ő néki hittenec, mind el oſlottac, és ſemmié lőttec.

37 Ez után támada amaz Iudas Galileus, az rauáſnac idején, és ſoc népet hitetet maga után, azis él veſie, és mind azoc az kic néki hittec vólt, el ozlottanac.

38 Moſtis azt mondom néktec, hadgyátoc békét ez embereknec mert ha emberektől vagyon ez tanácz és dolog, ſemmié léſſen.

39 Ha pedig Istentől vagyon, ti ſel nem bonthattyátoc, hogy ne látaſſatoc Isten ellen tuſakodni.

40 Engedénec azért az ő tanátſának és, mikor az Apaſtalokat elő ſőllitottác vólna, meg oſtoroztatuán őket, meg parantſolác nékiec, hogy az Ieſus neuében ne ſiólnának és el botſátác őket.

41 Ők annac okaért örömmel ménénec el az Concilium elől, hogy méltócká tötte Isten őket arra, hogy az Ieſuſnac neueiért boſſuſággal illettetnénec.

42 És minden napon az templomban és háznál nem ſűnnec vala meg tanitani, és az Ieſus Chriſtuſt hirdetni.

VI. Réſz.

1 AZ napokban pedig mikor az tanituánioc ſiaporodnának támada az Görögöc közt panaſiolkodás az Sidoc ellen, hogy az ő közzülöc való özſuegi aſſoni állatoc meg vettetnénec az mindennapi ſiolgálatban.

2 Annac okaért az tizenkęt Apaſtaloc, mind az tanituányoknac ſokaſágát egybe gyüituén, mondánac: Nem ió mi nékünc el hagynunc az Istennec beſiédét és ſiólgálnunc (az ſiegényec) aztalánac.

a: Az Istentgyenec bírdeteſe es az ſzegyenec tapſolaſara vonatkozo dologtol ſzigoruan tartoztatnac magokat külömbözö dolgoktol.

3 Válaſſiátoc azért, atryámfiai ti közzületec het férfiakat, kinec ió bizonſágoc légyen, kic ſient léleckel tellyeſec legyenec és böltſeſéggel, kikre bizzuc ezt ez dolgot.

b: Az Diaconuſoc valaztaſaban mit kell az tudomany es az io elet felől valo tudakozaſnac lenni nem hogy az tanitokban nem kellene.

4 Mi pedig foglalatoſoc légyünc az imádkozáſokban, az ige hirdetéſének ſiolgálattyában.

5 Tettzéc pedig ez dolog mind az ielen való ſokaſágnac, és válaztác az Iſtuánt, ki tellyes vala hittel és ſient léleckel, Philepet, Prochorúſt, Nicanort, Timont, Parmenat, és az Nicolauſt, ki Antiochiából való proſelytus vala.

6 Kiket állatának az Apaſtaloc eleibe, kic mikor imádkoztanac vala: az ő kezeket reáioc vetéc.

c: Az Apaſtaloc az Diaconuſoknak kezeknec feiekre való veteſe mi valattyok.

7 Annac okaért az Istennec beſiéde neuekedic vala, és ſokaſodic vala az tanituányoknac ſiámoc Ieruſálemben, és az papoknis nagy ſokan engednec vala az tudománnac.

8 Az Iſtuán pedig miuel hogy tellyes vala hittel és Iſteni erőuel

az kőſſég között nagy czudákat és ieleket czelekeſitc vala.

9. Támadánac pedig nemellyec az Libertinuſoknac, Cyrenebéliecknec, Alexandriabéliecknec, és azoknac Synagogáiokból kic Ciliciából és Aſiából valóc valánac, kic Iſtuánnal vetekednec vala.

10 De nem álhatánac ellene az ő bölczeſégének, és az ſient léleknec az melly által ſiól vala.

11 d Ackor ſerdelének valami embereket, kic azt mondanác hogy ők hallottanac ő tőlle káromló beſiédeket az Moſes ellen, és az Iſten ellen.

12 e Es fel zenditék az kőſſéget, az véneket, és az irás tudókat, és őtet meg ſarkalván meg fogác, és viuéc az Concilium ban.

13 Es á'latának hamis tanukat, kic ezt mondác: Ez ember nem ſűnic meg káromló beſiédeket ſióllani, ez ſient hely ellen és az Iſten törvénye ellen.

14 f Mert hallottuc ő tőlle ez mondáſt, hogy az Nazaretbéli Ieſus ezt ez helyet el rontya, és el változtattya az Ceremoniákat, mellyeket adott nékünc Moſes.

15 Ackor az ő ſiemeket reáia vetuén, mindenec kic az Conciliumban valánac, látác, hogy ollyan vóna az ő ortzáia, mint az Iſten Angyalának ortzáia.

VII. Réſz.

1 MOnda g pedig az főpap: Vgy vadnake ezec?

2 Ő pedig monda: Férfiac attyafiai és attyác, halljátoc meg: Az dicziőſégnec Iſtene, megiele-néc az mi attyánknac Abrahamnac, mikor Meſopotamiában vólna, minec előtte laknéc Charranban.

3 Es monda nékie, eregy ki az te földedből, az te nemzetſéged közzül, és meny el arra az földre az mellyet meg mondoc tenéked.

4 Ackor ki méne az Chaldęuſoc földéből és lakozéc Charranban, és ot nét, minec vtánna meg hólt az ő attya, ki hozta őtet ez földre, az mellyen ti moſt laktoc.

5 Es nem adott néki abban örökſéget, czac egy láb nyomnſtis, ióllehet igérte vala hogy azt néki adná örökſeggül, és az ő maguánac ő vránna, holott magzattya nem vólna.

6 Az Iſten pedig igy ſiólt vala: Az te magod ſellér léſien az idegen földön, holott ſiolgálat alá vettetic, és nyomorgattatuc négy ſiáz eztendeig.

7 De azt az népet az melynec ſiolgálni fognac, én meg bűntetem (azt mongya az Iſten,) és az után ki iönec, és ſiólgálnac nékem ez helyen.

8 Es adá nékie az környűl metélkedéſnec ſiőuetſégét, és ekképpen az Abraham nemzé az Iſácot, és azt környűl metelé nyóltzad napon, az Iſaac pedig nemzé Iácobot, az Iácob az tizenkęt Patriarkákat.

9 Az

---

d: Az hamis tanuſoc, á kic nem akarnac meg gyözetni, gyaloztatnac kövekkel is gyakorta az kövezéſből anyaſient egy haznac tiſztőhaborúſága az papſág Concilioma-lo tanúſ dott.

f: Patriarkaknac példáiból kic az igaz és io mondáſokból hamiſſágot eggyenec.

g: Szent Iſtvánnac nagy boſſzú beſéddel bizonittya.

bogy eſmert az regi ſent atyakat es az egy Iſtent: Es egyeſembe meg mongya mínel bogy mind az temp omnac mind az törvenenbeli itteretleinec előtte volt ſa regi atyac, azért az igaſſagot nem azokban kell kereſni.

Gen. 15. & 16.

Gen. 17 21. 25. 29 30. 35 37. 41.

b: Elő szemlállya ſzent Iſt van a regi atyáknac vetkeket, hóg meg mutaſſa azt hogy vakmerő képpen nē kell azoknac peldaiokat kőuetni, es azoknac meltoſagocha el vonatni.

9 b Az Patriarkác pedig iregyſégből inditatuán az Iósephet el adác Ægyptumba, de Iſten vala ő vęle,

10 És meg ſiabaditá ötet minden nyomoruſágiból, és adá nékie keduet és böltſeſéget az Pharaó előtt, az Ægyptumbéli király előtt, ki ötet az egéſi Ægyptumon és egéſi házán feiedelemmé téue.

11 Kőuetkezéc pedig nagy éhſég az egéſi Ægyptumra és Chanáhan földére, és nagy nyomoruſág, és nem találnac vala eledelt az mi atyáinc.

Gen: 42. 12 Mikor hallotta vólna pedig Iácob, hogy Ægyptumban gabona vólna, el küldé előſier az mi atyáinkat.

13 Es az másodicbę menetelekbe meg eſméréc az ő attyafiai az Gen: 45. Iósephet, és az Pharahó meg tudá az Ióseph nemzetſégét.

14 Es az Ióſeph el kűlduén hiuatá az ő attyát az Iácobot, és minden nemzetſégét, vgy mint hetuén ötembert.

Gen: 46. 49. 15 El méne azért Iácob Ægyptumba, és meghala ő és az mi attyáinc.

16 Kic el viteténec Sichembe, és helheztetteténec az koporſóban, mellyet Abraham vött vala ezűſt pénzen az Emmor fiaitól, ki Sichem fia vala.

17 Mikoron pedig el közelgetne az igéretnec ideie, mellyért Iſten meg eskütt vala Abrahamnac, meg neuekedéc az nép és meg ſokaſodéc Ægyptumban,

18 Mind addig mig nem más király támada, ki nem eſméri vala az Iósephet.

19 Ez az mi nemzetſégünket álnokſágal környül véuén, az mi attyáinkat nyomorgatta, hogy az ő gyermekeketis el hánnác, hogy meg ne ſiaporodnánac.

20 Ackor ſiületéc Moſes, ki Iſtentől ſiép ábrazattal fel ékeſitetett vólt, és tartatott az ő attya házába három hólnapiglan. Exod: 2:

21 Es mikor azt el vetettéc vólna, az Pharaó leánya fel vőué, és fel tartá azt fia gyalánt.

22 Es az Moſes tanitatéc az Ægyptumbélieknec minden böltſeſégekre, és hatalmas vala beſiédben és tſelekedetben.

23 Mikoron pedig negyuen eztendős vólna Moſes, gondolá az ő ſiuében hogy meg látogatná az ő attyafiait, az Izraelnec fiait.

Exod: 2. 24 Es mikor látná hogy egy Sidó boſiſiúſággal illettetnéc, mególtalmazá azt, és az Ægyptumbéli embert meg öluén, boſiſiút álla amazért az ki boſiſiúſággal illettetic vala.

25 Azt alittya vala pedig hogy az ő attyafiai értic, hogy az Iſten az ő keze által adná nékiec ſiabaduláſt, de azoc nem értic vala.

26 Máſod napon eſmét hozzájóc méne, mikor azoc egybe veztenec vólna, és inti vala azokat békeſégre, ezt monduán: attyafiac vattoc ti, miért illetitec egy máſt boſiſiúſággal?

27 Az pedig az ki az ő felebaráttyát bosszúsággal illetni vala, semmit nem gondola Mosessel, ezt monduán: kiczoda tőtt tégedet feiedelemmé és bíróvá mi raytunc?

28 Nemde meg akarsz ölni, miképpen tegnap meg ölted az Ægyptumbéli embert?

29 Ez beszédre Moses el futa, és Jón idővenyén az Madian földén, holott két fiai születének.

Exod. 2. 30 Negyven esztendő pedig el telvén, meg jelenék néki az Sinai hegynec puztáján az Wrnac Angyala, az czipke bokornac tüzes lángjában.

31 Az Moses mikor azt látta vólna, czudálkozék az látáson és mikoron oda menne hogy azt meg látná, az WR szóla nékie ezt monduán.

32 En vagyok az te attyaidnac amaz Istene, Abrahamnac Istene, Isáknac és Iácóbnac Istene: Az Moses pedig meg remülvénnem meri vala nézni.

33 Monda pedig nékie az WR: óldozd le az te sarudat lábaidról, mert az helly, az mellyben állasz, szent föld.

34 Látván látam az én népemnec nyomorúságát, melly Ægyptumban vagyon, és az ő foházkodásokat hallottam, és azért szállottam le hogy őket meg szabadíczam, mostan azért idő ide, el küldelec tégedet Ægyptumba.

35 Azt az Mosest az kit meg tagadának, azt monduán, ki tőtt téged feiedelemmé és bíróvá? Ezt az Isten feiedelmül és szabaditóul boczátá az Angyal által, à ki meg jelent neki az czipke bokorba.

36 Ez hozta ki őket, nagy czudákat és jeleket téuén Ægyptumban, és az veres tengerben, és az puztába negyven esztendeig.

37 c Ez amaz Moses ki az Izrael fiainac azt mondotta, Propheтát támaszt néktec az Wr az ti Istentec az ti attyátokfiai közzül, mint engemet, azt halgassátoc. Deuter. 18. c Vallást tesznek arról hogy Istuan hogy Moses adta az törvényt de ezonközben vegyen Moses bizonságual bizonnyitya hogy Moses Christusra nezett.

38 Ez az ki az (Izrael) gyülekezetiben vólt az puztában, az Angyallal egybe az ki néki szóll vala az Sina hegyén, és à mi attyainkal, és az ki az Istennec élő beszédeket vötte, mellyeket mi nekünc megjelentene.

39 Mellynec nem akartac engedni à mi attyainc, hanem azt megvetéc, és az ő szivekben Ægyptum felé fordúlánac.

40 Ezt monduán Aaronnac: Czinály Isteneket mi nékünc, kic mi előttünc járianac: Mert à Mosesnec ki minket ki hozott Ægyptumnac földéből, nem tudgyuc miczoda dólga történék. Exod. 32.

41 Es az napokon bornyu képet csinálának, és az báluánnac áldozának, és gyönyörködének az ő kezec czináluányában.

42 Az Isten pedig el fordúla tőlök, és adá őket az égnec czillagi- d Az az, hogy imádnak az czillagokat.
nac rabságába, d az mint meg vagyon irua az Prophétác könyvébe, vallyon Izraelnec háza áldoztálé énnékem áldozattal az puztában az negyven esztendeig?

43 Sőt

Amos. 5.

43 Sőt inkáb hordoztátoc az Moloch báluáńnac sátorát, és az ti Istenteknec az Remphánac czillagát, melly képeket czinálтatoc hogy azokat imádnátoc: Azért el visilec titeket Babylonián túl.

d: Setort eppitet Mosés, de ollyat mel. nec altala tegettatnanac az begyen lattot sátornac formaiára. Exod. 25.

44 d Az mi attyainknac vólt Sátoroc, az Isten siuánac bizońság tételénec sátora, az puztában, az mint paranczolta vala az ki Mosesnec mondotta vala, hogy czinálná azt annac példáiára az mellyet látott vala.

45 Mellyet az mi attyainc bę hoztanac az Iosuenal az pogányoknac birodalmokba, kiket az Isten ki üzött az mi attyáinc előtt, mind az Dáuidnac ideiéig.

46 Ki az Istennec keduében vólt, és könyörgött, hogy az Iácob Istenénec sátorának helyét meg találna.

e: Templomot eppitet az Salomon, de nem vgy és az vegre, hogy az Istent abba bę rekesztene. 1. Reg. 6. 1. Paral. 17. Esai. 66.

47 e Az Sálomon epite pedig ő néki házat.

48 De amaz felséges Isten, kęzzel czinált templomokban nem lakic, mint az Prophéta mondgya.

49 Az meny orsiag nékem tülö siękem, az föld pedig az én lábaimnac sięki, miczoda házat czinálhattoc nékem? azt mondgya az WR, vagy hól vagyon az én nyugalmomnac helye?

50 Nem az én kezem epitetteié mind ezeket?

f: Stent Istuan Istent buzgosaggal fel indulatuan fedi az ő birait.

51 f Kemény nyakú, környül metéletlen siiuő és fülü emberec, ti mindenkoron az sient léleknec ellene igyekeztec, mint az ti attyáitoc, ti azonképpen.

52 Az Prophétác közzül mellyiket nem kergettéc az ti attyáitoc? meg ölték azokat az kic hirdettéc amaz igaznac el iöuetelit, kinec ti most árúlói és gyilkosi vóltatoc.

53 Kic à törueńt vöttétec az Angyaloc siolgálattya által, és meg nem tartottátoc.

54 Mikoron pedig ezeket hallottac vólna, az ő siiuekben dihösködnec vala, és az ő fogokat czikorgattyác vala ellene.

g: Az Martyromoc mennel közelb vadnac a halhoz annal inkab közelben latuan Christust menybe nezne.

55 g Miuel hogy pedig sient lélekkel tellyes vala, az menybe függeztuén az ő siemeit, látá az Istennec diczőségét, és az Iesust állani az Istennec iobián.

h: Mikor Christust lilni vagy allani mőgya az mar Isten iobiara, nem bizonyos helyet ert, ha nem az ő hatalmat.

56 h Es monda: Imé látom hogy az ęgec meg nílatkoztanac és az embernec fia áll az Istennec iobia felöl.

57 Fel kiáltuán pedig amazoc nagy fel sióual, az ő fülöket bę dugác, és mindnyáián reá rohanánac.

58 Es ötet az városból ki üzuén köuezic vala, az tanú bizońságoc pedig az ő felső ruháiokat le raktac vala egy iffiu lábainál, kinec neue Saulus vala.

59 Meg köuezéc azért Istuánt, ki imádkozic vala és ezt mondgya vala: WRam Iesus vegyed hozzád az én lelkemet.

i: Az hit és az szeretet mind halalig meg marad az büchben.

60 i Terdre esuén pedig nagy fel sióual kiált vala: WRam Ne

tulaydonits nékiec ez bűnt, és mikor ezt mondotta vólna, el aluuéc.

VIII. Rész.

a: Christus az ő ellenségnec dicsőségeckel az ő országnac terjedésére ell.

1 Az a Sauluſnakis pedig akarattya vala, az Iſtuánnac halálán, és támada az időben nagy háboruſág az Ieruſálembéli gyülekezet ellen, és mindnyáián el oſilánac Iudeánac és Samariánac tartományiba, az Apaſtaloktól meg válua.

b: Szent Istuant az hiuec firattyac és el temetic, de senki nem imadgya.

2 b Ki viuéc pedig egyenlő akarattal az Iſtuánnac teſtét, az Iſten félő férfiac, és felőtte nagy ſiráſt tőnec ő rayta.

3 Az Saulus pedig puztíttya vala az anya ſient egy házát minden házakba bę ménuén, és mind férhakat mind aſioni állatokat erőuel vonuán, hánnya vala azokat az tőmlőtzbe.

4 Amazoc annac okaért el oſiol uán ſięllel iárnac vala, az Iſtennec béſiedét hirdetuén.

c: 53: Philep ki először Diaconus volt, leſen Euangeliſta Samariaban.

5 c Az Philep pedig mikor mene vólna Samariánac városába, prędikállya vala nékic az Chriſtuſt.

6 Az ſokaſág pedig egyenlő képpen figyelmezic vala azokra az mellyeket Philep mond vala, haluán és látuán az ieleket, az mellyeket czelekeſſic vala.

7 Mert az tiztátalan lelkec ſokakból ki mennec vala, az kikben valánac, kiáltuán nagy ſióual, nagy ſoc gutta ütött emberec pedig és ſántác gyógyúlánac meg.

8 Es nagy örőm vala abban az városban.

9 Egy ember pedig kinec neue vala Simon, abban az városban gyákorlotta vala az ördögi tudomáńt, és az Samariánac népét el ameitotta vala, azt monduán hogy ő valami nagy vólna.

10 Kit halgatnac vala mindnyáián kiczintől fogua nagyiglan, ezt monduán: ez az Iſtennec amaznagy ereie.

11 Azért halgattyác vala pedig ötet, mert ſoc időtul fogua, az ördögi meſterſégeckel őket el ameitotta vala.

12 Minec vtánna pedig hittenec vólna az Philepnec, ki azokat hirdeti vala, mellyec az Iſtennec orſiágára, és az Ieſus Chriſtuſnac neuére való dólgoc vólnánac, meg kereztelkednec vala, mind férfiac mind aſioni állatoc.

d: Az bitetlen és Istentelen embereknéhs nehz az Istennec io examdokat megkoſtolnyac. de hamar eſmét ki vetic azt.

13 d Az Simon pedig ðis hűn, és meg kereztelkeduén az Philepuel vala, és látuán az ieleket és Iſteni erőket, almélkodic vala.

e: Szent Peter nem egy mint feiedelem hanem az Apoſtoloknak küldetec, küldetic az Samariabeli gyülekezetnec megerősítésére a' ſent Ianoſſal egybe

14 e Mikoron pedig hallottác vólna az Apaſtaloc az kic Ieruſálemben valánac, hogy Samaria bę vötte vólna az Istennec beſiédét, küldéc azokhoz Iánoſt és az Pétert.

15 Kic mikor oda mentec vólna, könyörgénec azokért hogy ſient lelket vennénec.

f: Azol az Istenlelkenec látható ielekben való adásaval.

16 f Mert męg ſenkinec azoc közzül nem adatott vala az ſient lélec, hanem czac meg kereztelkedtec vala az Ieſus neuébe.

17 Annac

17 Annac vtánna kezeket feiekre vetéc és vönec azoc ſient lelket.

18 Mikoron pedig látta vólna Simon, hogy az Apaſtaloknac kezeknec feiekre való vetéſe által adatnéc az Szent lélec, kénála öket pénzzel.

19 Ezt monduán: Adgyatoc nékemis ez hatalmat, hogy valakire vetem az én kezemet, Szent lelket vegyen.

g: Az Simon Magusnac, nẽ Simon Peternec köuetői, à kic az ſent dolgokat és mennyeieket penzen veſtic vagy adgyac el.

20 g Az Péter pedig monda néki: Az te pénzed veled egybe veſſien el, ki azt alitottad hogy az Iſtennec aiándoka pénzen vétettethetic.

21 Ninczen tenéked ſemmi réſied ez dologban, mert az te ſiued nem tizta az Iſtennec előtte.

22 Tęry meg azért az te gonoſſágodból, és kéried az Iſtent talám meg boczáttatic te néked az te ſiiuednec gondolattya.

b: Az baſonlatoſſagokal ielentt az Apoſtal hogy Simon Magusnac mindſiue mind pedig mundem erzekenſegei meg vesztec.

23 b Mert látom hogy te keſerűſéges méregbe, és álnokſágnac kötelében helheztettél.

24 Feleluén pedig Simon monda: könyörögietec ti én érettem az WRnac, hogy valamellyic ezeknec az mellyeket mondotoc, engemet meg ne környekezzen.

25 Amazoc annakokaért minec vtánna bizońſágot töttec vólna, és hirdettéc vólna az Iſtennec beſédét, meg tęrénec Ieruſálembe, és az Samaritanuſoknac ſoc faluiokban prędikállác az Euangeliomot.

26 i Az Iſtennec pedig Angyala ſióla az Philepnec, monduán, kelly fel és meny el dęl felé, az iáratlan vton melly Ieruſálemből Gaza városába mégyen.

i: Chriſtus az ſent Philep által el bijia az ſzeretſen kiralne aſſzonni ſolgalatt hog az Euangeliumnac illattya el menien abba az orſzagbaa.

26 Ő annakokaért fel keluén el méne, és imé egy ſieretſen fő ember, az ſieretſen orſiágnac királne aſſionyának Candaceſnec komornika, ki minden gazdagſágánál bir vala, és ment vala Ieruſálemben imádkozni.

28 Mégyen vala haza, üluén az ő ſiekerében, és oluaſſa vala az Eſaiás Prophéta iráſát.

29 Monda pedig az Iſten lelke Philepnec: meny közelb az ſiekérhöz.

30 Es Philep oda futamoduán, hallá hogy az oluaſná az Eſaiás Prophéta iráſát, és monda: értedé az mit oluaſſi.

31 Es monda az: mi módon érthetnem, hanem ha valaki meg magyarázna? és kéré Philepet hogy fel ülne, és ő melléie ülne.

32 Az iráſnac pedig verſe, az mellyet oluas vala, ez vala: Miképpen az iuh, vgy vitetéc az méſiár ſiçkre, és mint az bárány az őtet meg nyiró előt meg némúl, azonképpen nem nyitotta fel az ő ſiáiát. Eſai. 53.

33 Az ő alázatoſſágában, az ő ítéleti el vétetett, és az ő ideiét, kiczoda mondhattya meg, noha el tőrőltetic ez földről az ő élete.

34 Feleluén pedig az ember Philepnec, monda: kérlec téged mellyic Prophétáról mondgya ezt, ő magáról é, vagy máſról valakiről.

35 Ackor Philep az ő ſáiát meg nyituán, és el kezdué ez iráſon, hirdeté nékie az Ieſuſt.

36 Es mikor ménnének az vton, iutának egy vizhöz, ackor monda az komornic, Imhól az viz, miczoda tilt meg az kereztſégtől engemet?

k: Az meg kereztelendő örög emberekben hetuan tatic az bitnec vallaſa, tehat nem az kereztſeg altal oltatunc ackor Chriſtuſba, hanem mint vtanna be oltattunc, az kereztſeg altal meg es vőſtetőnc.

37 k Philep pedig monda: ha tellyes ſiuből hiſi, meg lehet, Amaz pedig feleluén, monda: hiſiem az Ieſus Chriſtuſt Iſten fiának lenni.

38 Es meg állata az ſiekeret, és le ſiállának mind ketten az vizbe, Philep és az komornic, és Philep meg kereztelé azt.

39 Es mikor az vizből ki iöttec vólna, az WRnac lelke el ragadá Philepet, és többé nem látá ötet az komornic, hanem mégyen vala az vton örömmel.

40 Az Philep pedig találtatéc Azotus városában, és az vtában ménuén hirdeti vala az Euangeliomot az városoknac miglen iutna Cęſarea városába.

IX. Réſz.

a: Chriſtus az Sauluſt ki az anyaſſent egi haznac haborgatoia vala megteriti és az Apoſtalſagra vaſzitya.

1 a AZ Saulus pedig męgis dihőſköduén fenyegetéſeckel és öldökléſſel az Wrnac tanituáni ellen, méne az fő paphoz.

2 Es kére ő tőlle leueleket Damaſcumba az Synagogáknac, hogy ha találna valakiket ez tudománnac kőuetőit, vagy férfiakat, vagy aſioni állatokat, fogua hozná Ieruſálembe.

3 Es mikoron menne, közelgete Damaſcumhoz, és nagy hirtelenſéggel mennyei világoſſág környül vőue ötet.

4 Es mikor az földre le eſett vólna, hallá ſiózatot melly azt mondgya vala: Saul, Saul, mit háborgatſi engemet.

5 Es monda: kiczoda vagy Wram? Az WR pedig monda: En vagyoc az Ieſus az kit te háborgatſi, nehéz néked az öztőn ellen rúgoldoznod.

6 Es az féluén és rötteguén monda: Wram mit akarſi hogy czelekedgyem? Monda az WR nékie: Kelly fel és meny bę az városba, és meg mondgyác te néked mit kellyen czelekednod.

7 Az férfiac pedig kic az Sauluſſal el indúltac vala, állának vala el amélkoduán, kic hallyác vala à ſiót, de ſenkit nem látnac vala.

8 Fel keluén pedig Saulus az földről, és fel nyituán az ő ſiemeit, ſenkit nem lát vala, azért kezen fogua vezęreluén ötet bę viuéc Damaſcumba.

9 Holot vólt, lemmit nem látuán, harmad napig, és nem ött ſem ijút.

10 Vala pedig egy tanituány Damaſcumban, kinec Ananiás vala neue, kinec monda látásba az WR: Anania: és az monda: Imhól vagyoc Wram.

11 Ackor az WR monda nékie: kelly fel és meny el az vtzára, melly egyenes vtzának neuezteticz, és kereſd meg az Iudáſnac házába az Tarſusbéli Sauluſt: Mert ám imádkozic.

12 Es

12 Es látá (Saulus) látásban, hogy az Ananias nevő férhu ő hozzája menne, és az ő kezét reája vetné hogy látna.

13 Felele pedig Ananias, W'ram: ſoc embertől hallottam ez felől, melly ſoc boſſiúſággal illeti az te ſienteidet kic Ieruſálemben vadnac.

14 Sőt ittis vagyon hatalma az pap. feiedelmektől: hogy mindenket meg kötözzön valakic az te neuedet ſegitſégül hijác.

15 Monda pedig nékie az WR: Eregyel, mert az (Saulus) énnékem válaztot edényem, hogy az én neuemet el vigye à pogányoknac, királyoknac, és az Izrael fiainac eleikbe.

16 Mert én meg mutatom néki, melly ſokat kellyen néki az én neuemért ſienuedni.

17 El méne azért az Ananiás, és bé méne az házba és az ő kezeit Sauluſra vetuén, monda: Saul attyámfia, az WR küldött engemet, az Ieſus az ki megielent néked az vton az mellyen iöttél, hogy láſs, hogy az te ſiemeid meg nyillyanac, és bé tellyeſedgyél ſient léleckel.

18 Es azonnal le eſéc az ő ſiemeről (az hályog) mint valami halnac az héia, és mindiárást meg iöue ſieme világa, és fel keluén meg kereztelkedéc.

19 Es mikoron ött vólna, meg erősedéc, és vala az Saulus egy nehány napokon az tanituányocckal, kic Damaſcumba valánac.

20 Es azonnal prędikálla az Synagogákba az Chriſtuſt, hogy ő Iſtennec fia vólna.

21 Almélkodnac vala pedig mindnyáián valakic az ő tanitáſát hallyác vala, és azt mondgyác vala: Nemde nem ezé az ki Ieruſálemben háborgattya vala ázokat, az kic ezt ez neuet ſegitſégül hijác vala, és ideis azért iött vala, hogy azokat fogua vinne az papi feiedelmekhöz?

22 Az Saulus pedig annál inkáb erőt véſien vala, és béegyeniti vala az Sidokát az kic Damaſcumban lakoznac vala, ſient iráſnac bizońſáginac egybe való vetéſéuel meg erősituén, hogy az vólna az Chriſtus.

23 Soc idő múlua pedig, az Sidoc tanáczot tartánac, hogy ötet meg ölnéc.

24 De meg érté az Saulus hogy vtánna leſeskednénec, őrizic vala pedig az kapukat mind eijel nappal, hogy ötet meg ölhetnéc.

25 b Az tanituányoc azért ötet fel véuén eijel, az kő falon boczátác ki, le botſátuán ötet egy koſárban.

26 Es mikoron Saulus Ieruſálembe ment vólna, az tanituányoc mellé akaria vala magát adni, de mindnyáián félnec vala ő tőlle, és nem hiſiic vala hogy ő tanituany vólna.

b: Szabad az mi ellenſegünknec dicsőſſegec előt el mennönc. de vgy hogy bizodalmunkban meg maradgunc.

27 Az

27 Az Barnabas pedig ötet melléie véuén, viué az Apaſtalokhoz, és meg beſiéllé mi módon az vton látta vólna az WRat, és hogy ſiólot vólna néki, és hogy Damaſcumban nagy bátorſággal tanitott vólna az Ieſus neuébe.

28 Ő véle vala azért Ieruſálemben.

29 És nagy bátorſággál tanit vala az WR Ieſuſnac neuében, és vetekedic vala az Görögöckel, azoc pedig igyekeznec vala ötet meg ölni.

30 Mellyet mikor eſiekbe vöttec vólna az attyafiac, viuéc ötet Cęſareába, és onnét boczátác ötet Tarſusba.

31 Az hiuec gyülekezetinec azért, mind egéſi Iudęában, Galileában, Samariában békeſége vala, és épülnec vala, és az WRnac félelmében, és az ſient léleknec vigaztaláſában elö ménuén, ſokaſodnac vala.

32 e Történéc pedig hogy Péter mikoron az váralokat iárná, menne az Szentekhözis kic valáhac Lydda városban.

e: Szent Peter meg gyogyitya a gutta ütött embert.

33 Találá pedig ott egy Aeneás neuö embert, ki tizen nyóltz eztendötül fogua ágyba fekſiic vala, ki gutta ütöt ember vala.

34 És monda néki Péter: Aenea, f gyógyitſon meg tégedet az Ieſus Chriſtus, kelly fel, és te magad veſd meg az te ágyadat, d az pedig azonnal fel kele.

f: vagy, meg gyogit.

d: vagy, ved fel az te agyadat.

35 És látác ötet mindnyáián az kic laknac vala Lyddaban és Sáronában, és meg tértenec az Wrhoz.

36 Ioppéban pedig vala egy tanituány aſioni állat, kinec neue vala Tabitha, az az, Dorkas: Ez gazdag vala ió czelekedeteckel, és alamiſnáckal mellyeket oztogat vala.

37 Történéc pedig az napokban, hogy betegſég miatt meg halna, kit mikor meg moſtác vólna, helheztetéc az felsö házba.

38 Miuel hogy pedig Lydda Ioppéhöz közel vala, az tanituányoc meg haluán hogy Péter ott vólna két férfiakat küldénec ö hozzáia, kéruén ötet hogy kelédelemnélkül hozzáioc menne.

39 Fel keluén azért Péter el méne azockal, kit, mihelt oda iuta fel vinec az fel házba, holott eleibe állánac néki az özuegy aſioni állatoc ſiruán, és mutogatuán az ruhákat és öltözeteket mellyeket az Dorcas czinált, mig véle eggyüt vólt.

40 e És mindeneket ki külduén, az Péter, térdre eſuén imádkozéc, és az hólt teſthöz fordúluán, monda: Tabitha kelly fel, amaz pedig fel nyita az ö ſiemeit, és Pétert látuán, fel üle.

e: Szent Peter feltamaztya halalbol az Dorcaſt: melyel az Euangeliumnac ſo domanianac igaſſagat erö ſitt.

41 És Peter az ö kezét néki nyuytuán fel emelé ötet, és ſiólituán az özuegyeket és az ſienteket, eleuenen adá nékic azt.

42 Ez dolog pedig az egéſi Ioppénac tudtára lön, és ſokan hiuénec az Vrban.

43 És ſoc ideig marada (Péter) Ioppéban, egy Simon neuö ſiiw gyártónál.

X. Rész.

a Szent Péter prédikál és az Euangeliomot az pogányoknak is hirdet.

1 VAla a pedig Cesareában egy ember, kinec neue Cornelius vala, ki száz embernec hadnaggya vala, az seregből való mellyet olasi seregnec neueznec vala.

2 Iámbor és Isten félö, mind az ö háza népével egybe, és soc alamisnát oztogat vala az köszségnec.

3 Ki mikor szüntelen könyörgene Istennec, látá látásnac általa nagy nilvan az napnac úgy mint kilentz óráián, hogy az Istennec Angyala bé menne ö hozzá, és azt mondaná néki, Corneli.

4 Es ö az ö szemeit reá a függeztuén és meg remülvén mönda: Mi dolog Vr Ram? és mönda néki: Az te könyörgésid és alamisnáid fel mentenec Istennec eleiben, emlekezetnec okaért.

5 Mostan azért küldgyel valakit Ioppéba, és hiuasd az Simont ki neueztetic Péternec.

6 Ö lakic egy Simon neuö szüw gyártónál, kinec háza az tenger mellet vagyon, az meg tanit téged mit kellyen czelekednod.

7 Minec vtánna el ment vólna az Angyal az ki szól vala az Corneliussal, szólitá kettör az ö tzólgai közzül, és egy iámbor vitézlö embert azoc közzül az kic szüntelen ö vele valánac.

8 Es mikor mindeneket eleibe adott vólna, el küldé öket Ioppéba.

9 Másod napon pedig, mikor azoc mennénec és közelgetnec az városhoz, fel méne Péter az háznac felsö részére, hogy imádkoznéc, hat óra táyban.

10 Történec pedig hogy igen meg éhéznéc és akara enni, és mikor kesitenéc az ételt az ö elméieel ragattatatéc.

11 Es látá hogy az ég meg nyilatkozott, és ö hozzá alá idne valami edény, mint egy nagy lepedö négy szegénél fogua fel körtetue, melly az földre boczáttatic vala.

12 Melyben valánac minden fele négy lábú állatoc, vadac, máiió állatoc, és madarác.

13 Es szózat adatéc ö hozzáia, kelly fel Péter, öllyed és egyél.

14 Monda pedig Péter: Nem észem Vr Ram, mert soha nem öttem semmi közönségest, vagy tiztálalan állatot.

15 Ackor esmét szó adatéc ö hozzáia másodszoris: Az mit Isten meg tiztitott te azt ne mondgyad tiztátalannac.

16 Ez pedig háromszor lön, és esmét fel vitetéc az edény az égben.

17 Mikor pedig Péter magában gondolkodnéc miczoda vólna az látás az mellyet látott vala, Imé az férfiac, az kiket Cornelius küldött vala, mikor meg tudakoztac vólna az Simon házáról, el érkezénec az aytó eleibe.

18 Es egy embert ki tiólituán meg tudakozánac hogy ha az Simon ki vezetec neuéről Péternec neueztetnéc ot vólna szállásson.

19 Mikor

19 Mikor pedig péter gondolkodnéc az látás felöl monda nékie az (Szent) lélec: Imé három férfiac kereſnec tégedet.

20 Kelly fel azért eregy alá, és minden kętelkedéſnélkül meny el ő vęlec, mért én küldöttem (öket) hozzád.

21 Alá ménuén azért Péter az férfiakhoz az kiket Cornelius küldött vala, monda: En vagyoc az kit ti kereſtec, miért iöttetec.

22 Es ők mondánac, az Cornelius ſzázados hadnagy ki igaz és Isten felö, kinec mind az egéſz Sidó nemzetlég jó bizonſág, az Istentül Angyal által meg intetet, hogy tégedet házához hijna, és tőlled valami dolgokról hallaná.

23 Bę hiuán azért azokat, ſzállájára bę fogadá, máſod nap pedig el ménec Péter ő velec, és az Ioppebéli attyafiac közzülis nemelyec kőuetéc őtet.

24 Máſod napon pédig iutánac Cęſareába, az Cornelius pedig vária vala őket, egybe gyuytuén az ő rokonit és jó barátit.

25 Mikor pedig bę ment vólna Peter, eleibe ménuén Cornelius, és az ő lábáinál lé eſuén, tiztelé őtet.

26 Az Péter pedig fel emele őtet monduán: Kelly fel, énis ember vagyoc.

27 Es ő vęle beſiélgetuen bę méne, és találá ſoc egybe gyült embereket.

28 Es monda nékiec: Ti tudgyátoc hogy tilalmas Sidóknac pogányal barátkozni, vagy hozzá menni: De az Isten meg mutatá nékem, hogy ſenkit ne mondanéc meg férteztetett, vagy tiztátalan embernec.

29 Annac okaért minden ellen tartás nelkül el iöttem az hiuatalra: Azt kérdem azért, miért hiuattatoc engem?

30 Ackor az Cornelius monda: Negyed nappal ez előtt mind ez óráiglan éhen vóltam, és kilencz órakor az én házamban imádkozom vala, és imé egy meg álla én előttem feiér ruhában.

31 Es monda: Corneli, az te imádſágidat meg halgatta az Isten, és az te alamiſnálkodáſid emlekezetben vadnac ő nála.

32 Küldgy el azért Ioppéba, és hiuaſd az Simont kinec vezétéc neue Péter, ő ſzálláſt tart az ſiwgyártó Simonnal az tenger mellet, ki minec vtánna el iöuend ſiól teneked.

33 Azonnal azért el küldöttem te hozzád, és te iól tötted hogy el jöttél: Mi annac okaért (imé) az Istennec előtte állunc hogy meg halgaſſuc mind azokat az mellyeket Isten néked mondott.

34 Ackor Péter meg nyitá az ő ſzáját, monda: Bizonnyal látom, hogy az Isten nem ſzemély válogató.

35 Ha nem minden nemzetſégben kedues néki akar kiczoda, az ki őtet féli és igaſſágot czelekedic.

36 Mellyet meg jelentett az Izraél fiainac, hirdetuén békeſéget min-

b: Az nepec és nemzetſégec közöt vaio kű ömbeg el térő tetec. az Christus el jöuetele altal és az biteből az igaſſag hol ismertetic meg az kiſ kedues Istenne.

mindeneknec az Ieſus Chriſtus álltal ki mindeneknec WRa.

c: Az Euangeliomnac ſummaia ſog lallya be ſient Peter, hogy tudni illic Chriſtus el ő uen az attya nac igereti ſerint, meg ielentette ma gat nagy Iſte ni erőc al al, es az vtan az mi valtſagun kert meg bolt fel tamadot, hogy minden valaki ő beliie biſſen bűnei nec botſanatt tyat vegye.

37 c Tudgyátoc az mi lött egéſi Iudeába, Galilęában el kezdetuén, az kereztſég után melljet Prędikállot à (kereztelő) Iános.

38 Miképpen az Nazaretbéli Ieſuſt az Iſten meg kente ſient lélecket és hatalommal, ki ſiellel iárt ió téuén, és mindeneket kic ördög hatalma alatt vóltanac meg gyógyituán, mert Iſten vala ő vęle.

39 Mellyeknec, mind à mellyeket az Iudęánac tartományába, mind Ieruſálembe tſelekedett, mijs bizońſági vagyunc, kit meg ölénec fel feſtituén az fára.

40 Ezt az Iſten fel támaztá harmad napon, és azt miuelte hogy meg ielennyénec nyiluán,

41 Nem mind az egéſi köllégnec, hanem az bizońſágoknác kiket ő az előtt válaztott vala, tudni illic mi nékünc kic öttünc és ittunc ő vęle, minec vtánna fel támadott halálból.

42 Meg parantſolta pedig mi nékünc, hogy hirdetnüc és bizońſágot tennénc à népnec, hogy ő az, à kit Iſten el rendelt, hogy élőknec és hóltaknac biráia lenne.

43 Ezről mind az Prophétákis bizońſágot téſinec, hogy bűnnec botſánattyát véſſi az ő neue által minden à ki hiſſen ő benne.

d: Az mit az egy hazi tanito mond az Iſten igeiből azt az Iſten lelke az hiuec ſtueben mondſett.

44 d Mikor męg ez igéket ſólana az ſient Péter, ſálla az ſient lélec mind azokra az kic halgatyác vala ez beſiédet.

45 Az hiuec pedig az kic az Sidóc közzül valánac, és az Péterrel oda mentec vala: el almélkodánac azon, hogy az pogányokrais ki töltetett vólna az ſient lélec aiándoka.

46 Mert hallyác vala, hogy külömbözö nyelueken ſiólnánac és magaztalnác az Iſten: Ackor felele Péter.

e: Az kereztſeg nem teſſen ſentecke, hanem az mi ſentſegünket confirmallya.

47 e Vallyon meg tilthattyaé valaki az vizet, hogy ezec meg ne kereztelkedgyenec, kic az ſient lelket vöttéc miképpen mijs?

48 Es parantſolá hogy meg kereztelkednénec az Wrnac neuébe: Kéréc pedig ötet hogy egy néhány napon náloc maradna.

XI. Reſz.

f: Szent Peter mikor meg feddetet volna okneloſkul az tudatlanoktul, nem mondgya azt hogy ſenkit ő tet meg nem itelhetti, hanē czelekedetinec okat adagya.

1 MEg f hallác pedig az Apaſtaloc és az Attyafiac, kic valánac Iudęában, hogy az pogányokis bę vöttéc vólna az Iſtennec beſiédét.

2 Mikoron azért fel ment vólna Péter Ieruſálembe, vetekedénec ő vęle à kic az Sidóc közzül valánac.

3 Ezt monduán: Az környül metéletlen pogányokhoz mentęl, és vęlec éggyüt öttél.

4 El kezduén pedig Péter, mindeneket meg beſiéllé nékiec rend ſerint.

5 Mert én (vgy mond:) Ioppéban imádkozom vala, és én látéc látáſt mikor elmemben el ragadtattam volna, hogy egy edénj ſiáll le, mint egy nagy lepedő négy ſiegeletinél fogua fel köttetuén, mellyet az ęgből botſátnac vala le, és ſiinte én hozzám ſiálla.

6 Mellyre mikor ſiemeimet fűg geztettem vólna,látéc abban négy lábú állatokat, vadakat, máſiók állatokat, és ęgi madarakat.

7 Hallée pedig ſiótis,melly azt mondgya vala nékem: Kelly fel Péter,öllyed és egyél.

8 En pedig mondéc:Nem éſiem WRam. Mert ſoha ſem mi közönſéges és tiztátalan nem ment az én ſámba.

9 Felele nékem máſodſior az ſiózat az ęgből: Az mit Iſten tiztáuá tött,te ne mondgyad tiztátalannac.

10 Es ez háromſior lött, és eſmét mind azoc viſſa fel vonattatának az ęgbe.

11 Ackor imé azonnal három férfiac érkezének az én házamba az melyben valéc, kic Cęſareából küldettec vólt én hozzám.

12 Monda pedig nékem à(ſient) lélec,hogy ſiembe lennéc velec minden kętelkedéſnélkül: Ez hat attyafiakis pedig el iöuénec én velem, és bę menénc egy ember házába.

13 Ki megbeſiélle mi nékünc, mi módon látott vólna Angyalt az ő házába,ki eleibe állot vólna, és azt mondta vólna néki: küldgj valakiket Ioppéba,és hiuaſſad az Simont kinec vezetéc neue Péter.

14 Ki meg mondgya néked azokat à mellyec által meg tartáſſal mind te magad, mind házad népe.

15 Es mikor el kezdettem vólna az ſióláſt, az ſient lélec ſiálla ő reáioc, miképpen mi reánkis elöſier.

16 Meg emlekezém pedig az WRnac amaz mondáſáról mikor azt mondaná: Az Iános kereztelt vizzel,de ti kerezteltettec ſient léleckel.

17 Miuel hogy azért haſonló aiándokat adta az Iſten nékiec mint mi nékünc, minec vránna hittünc vólna az Wr Ieſus Chriſtusban,én mitſoda vóltam hogy az Iſtent tilthatnám?

18 Ezeket minec vtánna hallottác vólna, meg tſendeſedénec és ditsőitéc az Iſtent,monduán: Bizony tehát az Iſten az pogányoknakis adott meg tęréſt az életre.

19 Azoc pedig az kic el oſlottanac vala az háboruſág miatt, melly az (ſient) Iſtuánért támadot vala, iutának Phenicziába, Cyprusba,és Antiochiába,ſenkinec nem prędikáluán az Iſten igéiét, hanem tſac az Sidóknac.

20 Némellyec pedig ő közzülöc kic Cyprusból és Cyreneből valóc valának,mikor Antiochiába mentec vólna,ſiólának az Görögöknec, az WR Ieſuſt hirdetuén.

21 Az WRnac keze vólt pedig vęlec,és az hiuőknec nagy ſokaſágoc tęre meg az Wrhoz.

22 El méne pedig ez hîr az Ieruſálembéli gyülekezetbe,el küldéc azért Barnabáſt hogy menne ſiinte Antiochiába.

23 Ki mikor oda iutott vólna, és látta vólna az Iſtennec kegyelmeſſégét, öruendezé, és inté

minde-

Matth: 3: Mar: 1. Luc 3. Ioa: 1. Actor: 1.

mindeneket, hogy álhatatos ſiuel meg maradnának az WRban.

24 Mert iámbor férfiu vala (à Barnabas,) és tellyes vala ſient léleckel és hittel, és nagy ſokaſág adá magát az WR mellé.

25 El méne pedig az Barnabas Tarſusba, hogy meg keresné Sauluſt, és mikor meg találta vólna, viue Antiochiába.

26 Es egéſi eztendeig forgolodtac ott az gyülekezetben, és tanitottác az ſokaſágot: Es az tanituányoc leg elöſier Antiochiába,[b] neuezteténec kereztyéneknec.

b: Az kereztyent neunec első kezdeti.

27 Az táyban ménének Ieruſálemből Antiochiába Prophétác.

c: Agabus iöuendöle mond az nagy éhſegről, mely meg lészen, de az ſiken az öueiről gondot viſel.

28 c Es éggyic azoc közzül fel keluén, kinec Agabus vala neue, meg ielente (ſient) lélec által, hogy az egéſi föld kerekſégében nagy éhſég lenne, melly meg lön az Claudius Czáſiár ideiében.

29 Az tanituányoc pedig éggyenként, az mint kinec kinec érteke vala, el végezéc hogy valami ſegitſéget küldenének az Iudeában lakozó atyafiaknac.

30 Mellyet mégis tſelekedénec, külduén (alamiſnát) az Seniorokhoz az Barnabas és Saulus által.

XII. Réſz

a: Az atyafient egy baſra haboruſagot baſſat Iſten.

1 ACkor a az időben az Herodes király kezdé kegyetlenkedni némellyec ellen, kic az kereztyéni gyülekezetekből valának.

b: Az kegyetlenec az emberekneс kedueket kereſic, az hiueknec verecsel.

2 Meg ölé pedig az Iacabot, az Iánoſnac atyafiát fegyuerrel.

3 b És mikor látná hogy kedues dolgot tſelekednéc az Sidóknac, az Pétertis meg fogá, vala pedig ackor pogátſas innep.

4 Kit meg foguán az tömlötzbe vete, aduán ötet tizen hat vitézec kezébe, hogy ötet meg őriznéc, akaruán ötet az népnec ki hozni az huſuét után.

c: Az hiueknec könyörgeſeknec ereiec példaia.

5 c Az Pétert azért őrizic vala az fogſágban, az gyülekezet pedig ſiüntelen könyörög vala az Iſtennec ő érötte.

6 Mikor pedig az Herodes ötet ki akarná hozni, az étzaka aluſiic vala Péter, két vitéz közöt két vas lantzual meg köteztetuén, és az őrizöc az aytó előtt őrizic vala az tömlötzöt.

7 Es imé az WRnac Angyala el iöue, és az tömlötzben lön világoſſág, és az Péternec óldalát taſſigáluán fel költé ötet, monduán: Kelly fel hamar, és le eſénec az lántzoc az ő kezeiről.

8 Es monda néki az Angyal, öuedezd bé magadat, és vond fel ſarudat, és úgy tſelekedéc, és monda néki: vedd reád felső ruhádat, és köueſs engemet.

9 Azért ki ménuén Péter köueti vala ötet, és nem tudgya vala hogy valóſágos dolog vólna az mit az Angyal tſelekeſſic vala, alíttya vala hogy látáſt látna.

10 Mikor pedig által mentec vólna az első és másodic ſtráſán, jutának az vas kapuhoz, melly az városba viſien, melly ő maga meg nyiléc nékic, és ki ménuén egy útzán el ménének, és azonnal el méne az Angyal ő tölle.

11 És Péter magát meg eſmeluén, monda: Moſt valóba látom hogy az WR borſátta el az ő Angyalát, és meg ſzabadított engem az Herodes kezéből, és attól az miraz Sidóc én felőlem várnac vala.

d: Mikor nem engedtetic az nappali gyülekezetnec lenni.

12 d Es ez dologról gondolkodván, méne az Máriának, ſzent Iánoſnac annyának házába, ki Marcuſnac neueztetic vala, holott ſokan valának és könyörögnec vala.

13 Es mikor Péter zörgetett vólna az tornátznac aytáján, ki futa-nódéc egy Rhode neuő leányzó hogy halgatná.

14 Ki meg eſmérvén az Péter ſzauát, örömébe nem nyitá meg az tornátz aytáját, hanem bé futván meg monda hogy az Péter állana az aytó előtt.

15 Azoc pedig mondánac, el veſzett néked eſzed. Az ped geſkeſztic vala hogy vgy vólna. Azoc pedig azt mondgyác vala hogy az Péter Angyala vólna.

16 Az Péter pedig ſzünetlen zörög vala, mikor azért meg nyitottác vólna, látác őtet, és el almélkodánac,

17 Es mikor kézzel intett vólna hogy halgatnánac, meg beſzéllé mi módon hozta vólna ki az Iſten őtet az tömlöztből. Es monda: Adgyátoc tudtára az Iacabnac, és az atyafiaknac. Es ki ménvén, máſouá méne onnét.

18 Es minec vtánna meg virradot vólna, nagy háboruſág támada az vitézec közt azon, mitſoda eſett vólna Péteren.

19 Az Herodes pedig mikor Pétert elő kérte vólna, és nem találtac vólna, az őrizőkre töruén látatuán parantſolá hogy az kénra vinnéc őket, és mikor Iudeából Cęſaręába ment vólna ot lakozéc.

20 Az Herodes pedig gonoſz ſzándéckal vala az Tyrus és Sidon városbéliekhöz: De azoc egyenlő akaratból jöueuénec ő hozzáia, és à Blaſtuſt el áltatuán, ki az királnac titkoſa vala, kérnec vala békeſéget, miuel hogy az ő tartományoc, az király tartományából táplálttatic vala.

21 Egy bizonyos napon pedig, az Herodes az ő királi ruháiában fel öltözuén, és az ő ſzékibe üluén ſzól vala à köſſégnec.

e: Az köſſég nec hizelkedeſenec példája.

22 e Az köſſég pedig kiált vala: Iſten ſzava ez, nem emberé.

f: Az Iſten ellenec áll az keuelyeknec, és az ő hazanac ellenſzegit el veszti.

23 f Azonnal pedig meg tſapdoſá őtet az WRnac Angyala, miuelhogy nem adott vólna dicsőſéget az Iſtennec, és minec vtánna az férgektől meg emésztetett vólna, meg hala.

24 Az Iſtennec beſzéde pedig neuekedic vala, és ſzaporodic vala.

25 Az Barnabas pedig és Saulus Ieruſálemből meg térének, (Antiochiába,) az ő ſzolgálattyokat el töltuén, és melléiec vöuéc Iánoſt kinec vezetéc neue Marcus vala.

XIII. Réſz.

g: Pal Apóſtal es Barnabat valaztatnac az pogányoc közöt vala Apóſtolſágra.

1 VAlánac g pedig az Antiochiabéli gyülekezetben valami Prophétác és Doctoroc, Barnabás és Simeon, ki hiuattatic va-

tic vala Nigernec, és Cyrenebéli Lucius és Manahen ki az Herodes tetrachával éggyüyt neuelteteт vala, és az Saulus.

2 Mikoron azért azoc siólgálnának az WRnac és sienuedtetnéc magokat, monda az sient lélec: Válasisátoc el nékem az Barnabást és az Sauluſt, az munkára melyre én őket hijtam.

3 Ackor azért mikor böytölтec és imádkoztac vólna, és az ő kezeket reáioc vetettéc vólna el botsátác őket.

b: Pal Apóstal az ő társaival egybe Cyprust megboldogoltatta.

4 b Ők annakokaért mikoron ki botsáttattac vólna az sient lélektől ménénec Seleuciába, és onnat euezénec Cyprusba.

5 Es mikor Salaminaba iutottac vólna, hirdetéc az Isten beſzédét az Sidóknac Synagogáiokban, az Iánosis ped g vęlec vala és siólgál vala nékiec.

6 Es el iáruán az siigetet mind Paphusig, találkozánac egy ördöngös hamis Prophétára ki Sidó vala, kinec Barieſus vala neue.

7 Ki az Serg us Pál mellet az siigetnec tiztartóia mellet vala, ki elies ember vala. Es hozzája hiuatuán Barnabást és Sauluſt, kéuána hallani az Istennec beſzédét.

8 Az ördöngös Elymas ped g (mert annak téſzen az ő neue) ellenkezic vala vęlec akaruán el haytani az tiztartót az (igaz) tudomány mellől.

9 Az Saulus ped g (ki Pálnakis mondatic) meg teluén sient lélec: Pal Apóstal meg bűntetí az Barieſus testi vakſaggal.

leckel, sie meit reá vetuén.

10 c Monda nékii O te minden álnoksággal és gonosi tselekedettel tellyes, ördögnec fia, minden igasságnac ellensége, nem siünölé meg az Istennec igaz vtait el fordítani?

11 Mostan azért imé az WRnac kezе ellened (lésien) és lésisi vac, nem látod az napot ideig, és azonnal esec ő reá hályog és setétség, és kerenguén kereis vala vezetőt.

12 Ackor az tiztartó mikor látta vólna à dolgot, hün el alméikoduán az WRnac tudományán.

13 El ménuén ped g Paphusból az Pál és à kic vele valának, Pamphyliának, Perga neuő városába ménénec: Az Iános pedig el ménuén tölöc, meg tęre Ieruſálembe.

14 Ők pedig mikor Pergából ki mentec vólna, ménénec Antiochiába Pisidiának városába, és bę ménuén siombat napon az Synagogába, le ű'énec.

15 Az törueénnec ped g és Prophétác iráſának oluaſásſa után küldénec az Synagogának elötte iárói ő hozzáioc ezt, monduán: Atyámfiai férfiac, ha vagyon valami intő beſzédetec az kősséghöz, sióllyatoc.

d: Pal Apóstal elő ſtama ſalya az Istennec io tetemeit melyek kel volt az Izrael házhoz, kenalkeppen pedig hogy az fiakat dicsőſtsétra Exod. 1. & 13.

16 d Mikor fel költ vólna azért Pál, kezéuel intuén hogy halgatnának, monda: Izraelnec férfiai, és kic félitec az Istent, hallyátoc meg.

17 Ez Izrael nemzetségénec Istene válaztotta az mi attyáinkat, és ez nemzetséget méltoságossá töue, mikor Ægyptumba iűuenénec volnának, és onnét ki

hozá őket hatalmas kariánac általa.

Exod: 16. 18 Es közel negyuen eztendeig türte az ő erkölcsöket à puztába.

Ioſue: 14. 19 Es minec vtánna hęt nemzetséget törlöt vólna el az Chanaan földén, azoknac földöket nyil vetés által el oztá.

Iud. 3. 20 Es az vtán úgy mint négy száz ötuen eztendeig, adott nékiec birákat, mind az Samuel Prophétáiglan.

1. Reg: 8. 10. 12. 21 Annac vtánna királt kérénec, és adá nékiec az Sault az Cis fiát, Bęniamin nemzetéből való férfiat, negyuen eztendeig.

22 Es azt meg vetuén, támaztá nékiec az Dáuid királt, kiről bizonſágot téuén azt mondotta: Találtam ſiuem ſierent való férfiát, ki minden akaratomat végh̄z viſi.

Eſa. 11. ez az kereszte ő tanos bizonſagual bizom tya, hogy az Dauid maguabo ſarmazā do Meſſias az Ieſus Matth. 3. Mar: 1.

23 e Ennec maguaból támaztotta Iſten Izraelnec, az ő igéreti ſerint az ſiabaditó Ieſuſt.

24 Minec vtánna predikállotta vólna (keréztelő) Iános ő előtte az pœnitentiánac kereztſégét Izraelnec.

25 Mikoron pedig el akará végezni Iános az ő tiztit, azt mondotta: kineo alîtotoc engemet? nem én vagyoc amaz, hanem imé én vtánnam iő, kinec nem vólnéc méltó meg óldani ſarutát

f Azt mondgya hogy az Sidoknac ígéretet az Chriſtus g. Valamit a Prophetae az Meſſiast felől mondottac, mind azoc az Ieſuſon be tőltec, 26 f Atyámfiai férfiac, Abraham nemzetinec fiai, és kic ti köztetec félic az Iſtent, ez iduőſſégnec beſiéde nektec küldetett.

27 g Mert az kic lakoznac vala Ieruſálemben, és azoknac feiei, mikoron ezt nem eſmérnéc, őtet kárhoztatuán, az Prophétáknac ſiauokat mellyeket minden ſom baton oluaſnac, bę töltöttéc.

28 Es ſemmi halálra való okot nem találuán (ő benne,) kéréc Pilatuſt hogy meg ölettetnéc.

29 Mikor pedig mindeneket el végeztec vólna, à mellyec ő felől Matth: 26. 27 28 Mar. 15 16. le meg irattac vala, az fáról le véuén, helheztetéc az koporſóba.

30 h Az Iſten pedig fel támaztá őtet az halálból. h. Noha meg ő ettetet Ieſus, de az vtan fel tamaſdot.

31 Ki ſoc napokon meg láttatéc azoktól, kic éggyűt jöttec vala fel ő vęle Galilęából Ieruſálembe, és ő néki bizonſági az köſſég között.

32 Mijs hirdettyűc néktec hogy azt az igéretet, mellyet tött az atyáknac, az Iſten bę töltötte azoknac fiainac, az az, mi nékünc, miuel hogy az Ieſuſt fel támaztotta.

33 i Mint az másodic Sóltárbais meg vagyon iruán: En fiam vagy te, ez mai napon ſiültelec én tégedet. Pſal: 2. i Ha Chriſtus fel nem tamadot, volna nem volna Iſtennec fia es az Dauiddal tött ſőuetſeg nem volna erős

34 Hogy pedig fel támaztotta őtet halálból, és hogy többé meg nem hal, arról azt mondotta: Az Dáuidnac tött igeretimet erősſec ké téſiem ti néktec. Pſal: 15. & 16.

35 Azért mondgya máſuttis: Nem engeded hogy à te ſiented meg rothadgyon.

36 Mert az Dáuid minec vtáña az ő ideiébe ſiólgált vólna az Iſtennec, el alutt, és ment az ő atyáihoz és meg rothadott.

37 De à kit Iſten fel támaztott, meg nem rothadott.

38 Azért

k: Istén azért botsátta az Christusthóg az kic á tör-nemec altala karboztatónac, azokat bűnec botsánattyaual, meg aland-ók ozna.

38 k Azért légyen néktec tudtokra, atyámfiai, hogy ez által hirdettetic néktec az bűnnec botsánattya.

39 És mindenekből, az mellyekből á Moſes törvénye által meg nem igazitháthattatoc, ez által, minden az ki hiſſen meg igazul.

40 Meg láſſátoc azért hogy raytatoc ne eſſéc, az mit az Prophétác meg mondottác.

Abacuc. 1. Az Istennec io tetemeni veſſedelmek-re vadnac azoknak kir meg vtal-lyac azokat.

41 l Meg látyátoc ti Iſten vtálóc, és tſudálni ſ almélkodni fogtoc, mert én az ti időtökben olly dolgot tſelekeſiem, mellyet nem hiſſitec ha más mondaná néktec.

m: Az pogányoc meg ha-ladgyac az Sidokat az Iſten orſzágának kereſtéſében.

42 m És minec vtánna ki mentenec vólna az Sidóc Synagogáiokból, kérék az pogányoc, hogy az következendő ſombaton predikálnác nékiec ezen beſiédeket.

43 Es mikor el oſilott vólna az gyűlés, ſokan az Sidóc közzül, és Iſten félő proſelytuſoc közzül kötetéc Pált és Barnabáſt, kic ſióluán azoknac, kéric vala őket hogy meg maradnánac az Istennec kegyelmében.

44 Az máſic ſombaton, mayd mind az egéſi város egybe gyüle az Iſten igeiénec halgatáſára.

n: Az Euangelium nemellyeknec elet nec illattya, nemellyeknec tudni illic az hitetleneknec halálnac illattya.

45 n Es mikor az ſokaſágot látac vólna az Sidóc, bę telénec irégyſéggel, és ellene mondanac vala azoknac á mellyeket az Pál mond vala; ellenkezuén és káromláſt ſióluán.

46 Ackor nagy bátorſággal, Pál és Barnabás mondánac: ti néktec kellet elöſier az Iſtennec igeiét hirdetnünc, de miuel hogj meg vetitec azt, és magatokat méltatlanoknac itélitec az öröc életre, imé az pogányoc közzé mégyünc.

47 Mert igy parantſolta nékünc az WR: Azért válaztottalac (vgy mond) tégedet, hogy légj á pogányoknac világoſſága, hogj légy iduöſſégekre az emberekenec, mind á földnec végeig. Eſa. 49.

48 Az pogányoc pedig ezeket haluán öruendezénec, és magaztallyác vala az Iſtennec beſiédét, o és valakic az öröc életre vál aztattac valánac, hiuénec. o: Czac az valazto take az igaz hit.

49 Predikáltatic vala pedig az Iſtennec beſiéde abban mind az egéſi tartománban.

50 Az Sidóc pedig fel inditác az Iſten félő és tizteſégbéli aſſioni állatokat, és az városnac eleit, és támaztánac háboruſágot Pál ellen, és Barnabás ellen, és ki üzéc őket az ő határokból.

51 Azoc pedig az ő láboknac porát le rázuán azokra, el ménénec Iconiumba. p

p: Az Iſtent meg nem bantya ez világnac hitetlenſége, hogj maganac nem ſzerzene nepet.

52 A tanituányoc pedig örömmel és ſient léleckel bę telnec vala.

XIIII. Réſz.

1 Történec pedig Iconiumban, hogy mind eggyütt mennénec bę az Sidóc Synagogáiokba, és predikállanánac, vgy annira hogy mind Sidóc mind Görögöc ſokan hinnénec.

2 Az kic pedig az Sidóc közzül nem hiuénec, fel inditác és meg haragitác az pogányoknac elméieket az atyafiac ellen.

3 Azért ſoc ideig lakánac ott

ſiabadon predikáluán, bizuán Iſtenbe, ki bizońſágot téſien vala az ő kegyelmeſſégének beſiédéről, és adgya vala hogy ielec és tſudác lennénec az ő kezec által.

4 Meg haſonlác azért az városnac ſokaſága, és némellyec az Sidóc mellet, némellyec az Apaſtaloc mellet valánac.

5 Mikoron pedig az pogányoc és Sidóc egybe zendültenec vólna mind az fő népeckel egybe, hogy boſiſúſággal illetnéc, és meg köueznéc őket.

6 Ez dolgot meg értuén, el futánac Lycaoniánac városába, Lyſtraba, Derbenbe, és az környül való tartománba.

7 Es ot predikállyác vala az Euangliomot.

8 Lyſtrában pedig üll vala egy ember kinec lábai erötelenec valánac, ki az ő annyának méhétől fogua ſánta vólt, és ſoha nem iárt

9 Ez hallá az Pál tanitáſát, ki mikor ſiemeit reá függeztette vólna, és látta vólna hogy hinné meg gyógyuláſát.

10 Monda nagy fel ſióual: Ally fel az te lábaidra egyeneſſen, ackor az mikor fel ſiökött vólna, iár vala.

11 [a] Az ſokaſág pedig mikor látta vólna az mit Pál tſelekedet vala, fel kiáltanac Lycaoniai nyelueén, monduán: az Iſtenec iöttec hozzánc emberi ábrazatban,

12 És hijac vala Barnabáſt Iupiternec Pált Mercuriuſnac, mert ő vala à beſiedben elöl iáró.

13 Az Iupiternec pedig Papia melj (Iupiter) az ő városoc elöt hel

[a: Az ördögnec régi meſterſege ez, hogy az Iſten ſolgái vagy az hogy mind el vegyeſſenec, vagy Iſtenec gyalázt mondaſſanac]

heztetett vala, mikor koſioróckal meg ékeſitetet bikát haytot vólna az Templum tornátzába, akar vala à köſſégel áldozni (nékiec.)

14 Mellyet mikor hallottác vólna az Apaſtaloc, Pál és Barnabás, az ő köntöſöketmeg ſiaggatuán, az köſſég közzé futamodánac, kiáltuán.

15 [b] Es ezt monduán: Férfiac miért miuelitec ezt mijs embererec vagyunc, és ollyan indulatoc vadnac bennünc, minemöc ti beńetec, kic azt hirdettyüc, hogy ez illyen hituán dólgokat el hagyuán meg tęrietec amaz élö igaz Iſtenhöz, ki teremtette az mennet, az földét, az tengert, és mind azokban való állatokat.

[b: Baluany ſamadas az, mikor az iſtenec akar, mely nagy ſenteinec tulaidonittyac az imadáſnac tiszteleti.]

16 Ki az el múlt idökben, engedte mind az pogányokat çlni az ő akarattyoc ſierint.

17 Iólehet nem hadta ő magát tanu bizońſágnélkül lenni mikor (tudni illic) mi velünc iól tött, aduán menyből eſsöt, és termö idöket, és bę töltuén eledellel, és örömmel az mi ſiueinket.

18 Es ezeket monduán: nehezen tſendeſitéc meg az ſokaſágot, hogy nékic ne áldoznéc.

19 [c] Iöuénec pedig valami Sidóc Antiochiából és Iconiumból, kic az köſſéget el áltatuán, az Pált meg köuezuén az városból ki vonác, azt alítuán hogy meg hólt vólna,

[c: Az ördög mikor igen megſzorittatic dibdshödte, de tſac hijaba dibdshödte meg mikor diadalmaſnac lattatnekic.]

20 De mikor környül vöttéc, vólna ötet à tanituányoc fel kele és bę méne az városba, és máſod napon el méne Derbenbe à Barnabáſſal.

21 Es

21 És mikor annac az városnac hirdettéc vólna az Euangeliomot, és sokakat tanitottác vólna, meg tértének Lystrába, Iconiumba, és Antiochiába.

d: Az egyházi szolgáknac tiztec nem a tanitás ezec, hanem hogy kic az tudomant be vötec azokat erősitsec es à kerezt hordozathoz kessitsec.

22 d Az Apastaloknac elméiket erösituén, és intuén hogy meg maradnának az hitben, és azt monduán: hogy sok háboruságoc által kellene nékünc az Isten orsiágába mennünc.

e: Az apastaloc bizzac az gyülekezetes ket keuaikep pen valo paztorokra, kiket az kösségel egyenlö, aharathol ne lazigasse.

23 e És mikor minden Ecclesiákban választottác vólna presbytereket, és imádkoztanac vólna böyt töléseckel egybe, aiánlác ötet az Istennec à kiben hittenec vala.

24 És Pisidia tartományát el iáruán, ménének Pamphiliába.

25 És Pergába minec vtánna hirdettec vólna az igét, ménének Attalia városába.

26 És onnatel euezének Antiochiába, à honnét öket az Istenec kegyelmességére biztac vala, az dologra melljet el végeztec vala.

f: Pal es Barnabas el vegesen az ö tiztöket melyre valaztattac vala, Antiochiaba meg teruen az ö tanitasokat meg beßellic à gyülekezetnec.

27 f És mikor oda iutottac vólna és az Ecclesiát egybe gyüytöttec vólna, meg beszélléc melly nagy dólgokat tselekedett vólna az Isten ö általoc, és hogy az pogányoknac kaput nitott vólna az hitre.

28 És lakának ott sok ideig az tanituányockal.

XV. Rész

1 NEmellyec pedig kic Iudeából iöttenec vala, illyen módon tanittyác vala az atyafiakat. Ha körnjül nem metélkedtec à Mosesnec rend tartása sierint, nem iudözülhettec.

2 a Mikoron azért Pálnac és Barnabásnac, nagy háboruságoc és vetélkedésec lött vólna azoc ellen, végezéc azt hogy fel mennének Pál és Barnabas, és némelljec azoc közzül az Apastalokhoz és Seniorokhoz Ierusálembe, ez kérdés felöl.

a: Haborusag tamad az Ecclesiaban az Christus rül, ki illic, ha az Christusigasa a'ra id uba, ölly'nc, vagy az törvenyner meg tartasa altal is

3 És mikor az gyülekezet el késérte vólna öket, el iárác Phéniciát és Samariát, beszéluén az pogányoknac meg téréseket, és az atyafiaknac nagy örömet mondanac vala.

4 És mikoron Ierusálembe iutottac vólna, az Ecclesia, az Apastaloc, és az Senioroc örömmel fogadác öket, és beszéllic vala, az Isten melly nagy dolgokat tselekedett vólna ö általoc.

5 De némellyec (vgy mond) kic az Phariseusoknac sierzetec közzül hittenec, támadtac ollyac, kic azt mongyác hogy (à pogányokat (környül kellene metélni, és nékiec meg kellene parantsolni, hogy az Moses törvényét meg tartsác.

b: Az Apastaloc elsö Consistoriomia Ierusalemben, az teuelygo tudomanyoknac meg hamisitasara, melyben elöször meg halsan mind azket felt, disputa'nac az Apastaloc, ez vtan kösste azt az kösségelt

6 b Egybe gyülének azért az Apastaloc, és az Senioroc, hogy ez dolog felöl végeznének.

c: Az Isten à pogant nepek nec hiuatalokban meg mutatta hogi azokat iduözziteni akarhit altal az törueny Ceremoniaink nelkül.

7 c Es mikor soc vetekedés lött volna, fel keluén Péter monda nékiec: férfiac atyámfiai: Iól tudgyátoc hogy az Isten mi közzülünc engemet ez elött el választott, hogy à pogányoc az én szám ból hallanác az Euangeliomnac beszédét, és hinnének.

8 És az Isten ki az szíueket tudgya, bizonságot tött ez dologról, mert nékiec szent lelket adott, mint mi nékünc.

9 És

9 Es semmi külömbséget nem tött mi köztünc, és azoc közt, meg tiztituán azoknac siueket hit által.

d. Szent Peter az Ceremoniakrol az Isten törueniyere menue, meg mongya hogy ha az törueniből kellene varni az idueſſeget ſenki nem idezülne, mivel hogy azt ſenki be nem tölthetti.

10 d Mostan annakokaért, miért kisértitec az Istent, az tanituányoc nyakába olly igát vetuén, mellyet sem az mi attyáinc, sem mi el nem hordozhattunc?

11 Söt inkáb az WR Iesus Christusnac kegyelme által, hiſiſiüc hogy meg tartatunc, miképpen azokis.

12 Vezteglés lön azért mind az sokaság között, és halgattyác vala Pált és Barnabáſt, kic azt beſiéllic vala, melly nagy ieleket és tsudákat tött vólna Isten ő általoc az pogányoc közt.

13 Es minec vtánna vezteglettségben löttec vólna, felele az Iacab, monduán: Férfiac atyámfai, halgaſſátoc meg az én siómat

e. Az pogani nepeknec bizatalokat iratkol bizonyitya ſzent Iacab.

14 e Az Simeon meg beſiéllé, mi módon elöſier az Isten meg tekintette vólna az pogányokat, hogy azoc kozzül népet válaztaná ő magánac.

15 Es ezzel éggyeznec az Prophétáknac mondáſoc, mint meg vagyon irua-

Amos. 9.

16 Az után (úgy mond) meg terec, és az Dáuidnac le omlott sátorát meg epitem, és annac romláſit meg vijtom, és esmét fel állatom azt.

17 Hogy az embernec maradéki meg kereſſéc az Wrat, és mind az pogányokis, mellyec Isten neveröl neueztetnec, azt mondgya az WR: az ki mind ezeket tselekeſſi.

18 Tudgya az Isten öröktül fogua, minden ő tselekedetit.

f. Hogy tudni illic az környül metelkedésre kenſzerittetnec.

19 Annakokaért én azt mondom, hogy nem kell azokat meg háboritani, f à kic az pogányoc közzül megtérnec az WRhoz.

g. Ez mondással okat adgya ſzent Iacab, miert nem lehet hogy minden tekel tört ő tejenec à Moſes Ceremoniat tudni illic, mert vadnac az Mo, es törtenyenec predikallói. Azert inti az gyülekezetet hogy az pogányoknac erölenſegeket meg gondoluan, ne borgaſſac öket es ſemmi igat vagy terhet reatoc ne veſſenec, hanē tſac hog meg tartoztaſſac magokat azoktul, à mellyekről itt vegetnec, az Sidoc keduerti, kic à Moſes Ceremoniahoz ſoktac vala, mig tudni illic, mind à Sidoc mind az pogányoc meg erienec à keresztyeni ſabadſagot, &c.

20 Hanem hogy iriunc azoknac, hogy à báluányoknac fertelmeſſégétöl, az paráznaſágtól, az fúlua hólt állattól, és az vértül meg óltalmazzác magokatt.

21 g Mert vadnac Moſesnec (siólgai,) regi idötül fogua minden városokban, kic az ő tudományát hirdeſſéc, miuel hogy az Synagogákban minden siombaton oluaſſác (az ő irását.)

22 Ackor tettzéc az Apaſtaloknac, az Senioroknac, mind az egéſi gyülekezettel egybe', hogy közzülöc válaztott embereket, küldgyenec Antiochiába Pállal és Barnabáſſal, tudni illic Iudáſt, ki vezetéc neuéröl Barſabáſnac neueztetic, és Silat, kic az atyafiac közt föc valánac.

23 Es hogy azoc által ezeket irnác: Az Apaſtaloc, az Senioroc és az attyafiac, azoknac kic vadnac Antiochiába, Syriában, és Ciliciában, az pogányoc közzül való attyánkfiainac, köſienetünket.

h. Az Apaſtaloc azt jegezic az Hierusalemi Concilyomban, hogi az hiueknec lelheket megtsallyac azoc az kic tanitottyac, hogy nēcsac à Chriſtus által vagyon azoknac idueſſēgec, &c.

24 h Miuel hogy hallottuc hogy némellyec mi közzülünc valóc, titeket meg háboritottanac, az ti lelketeket meg tántorituán, kic azt parantſoltác, hogy környül metélkedgyetec, és az Moſes Ceremoniáit meg tartſatoc, kiknec mi azt nem hadtuc vólt.

25 Tettzéc

25 Tettzéc (azért) mi nékünc kic egybe gyülténc, hogy válaztott férfiakat küldgyünc ti hozzátoc az mi ſierelmes atyánkfiaiual Pállal és Barnabáſſal.

26 Kic az ő életeket az mi Wrunc Ieſus Chriſtuſért halálra vetettec.

27 Küldöttüc azért az Iudáſt, es az Silat, kic beſiéddelis vgyan azont fogiac mondani.

g: Az ezte az igaz Concilium melyben biro az ſent lelec.

28 g Mert tettzéc az ſient léleknec és mi nékünc, hogy egyęb terhet ne vetnénc ti reátoc, hanem ez ſükſéges dólgokat.

b: Az atyafiai ſeretettel el kell aſokatis tanoſ, tatnunc à mel lyekre ſabadſagunc volnaſ, ho'or azt vegyed eſedekbe hogy az paraznaſagot nem kezet fătallya az tőb dolgoc közze, hogy abbanis ſabadſag volna, ha valaki meg nem botran koznec beňe, mint az vernec megetelében, hanem annac okaert mert az pogenyoc közdolognac es ſabadnac allityac vala lenni.

29 b Tudni illic hogy megtartoztaſſátoc magatokat azoktól, az mellyec báluányoknac áldoztattac, és az vérnec ételétől, az fúlua hólt állattól, az paráznaſágtól, mellyektől ha meg óltalmazzátoc magatokat, iól teſſitec, legyetec egeſſégben.

30 Azoc annakokaért, mikor őket el botſáttác vólna, ménénec Antiochiába, és à ſokaſágot egybe gyűytuén, meg adác az leuelet.

31 Kic mikor el oluaſtác vólna azt, öruendezénec az intéſen.

32 Az Iudáſis pedig és Silas miuel hogy ők is Prophétác valanac, ſoc beſiéddel intéc az atyafiakot, és erősitéc.

33 Es mikoron ott maradtac vólna egy keués ideig, el botſátác őket az atyafiac békeſséggel az Apaſtalokhöz.

34 De az Siláſnac tettzéc hogy ott maradna.

35 Pális pedig és Barnabas lakozánac Antiochiában, tanituán és prędikáluán egyebeckel ſokackal az Iſten beſiédét.

i: Az kereztieni gyülekezeteket, hanem gyakorlyac az tanitoc, azoc el hatolnac kénnyen, azert rendeltettec, volt regen az ſinatoc es viſitatioc.

36 i Egy néhány nap múlua pedig monda Pál Barnabáſnac, Meg tęrvén ier látogaſſuc meg à mi atyánkfiait minden városokba, mellyekben hirdettüc az Iſten beſiédét, hogy láſſuc mint vadnac.

37 Az Barnabas pedig adgya vala tanátſól, hogy melléiec vennéc az Iánoſt, ki vezetéc neuéről Marcuſnac hiuattatic vala.

k: Pal es Barnabas meg haborodnac az Janoſon, nem az tudomani felől, mind az altal Iſten abbolis az ő annya ſent egy házanac epülesere valo alkalmatoſſagot talal.

38 k Pál pedig igaznac és méltónac mondgya vala lenni, hogy melléiec ne vennéc, miuel hogy tölöc Pamphyliában el ſiakadott vólna, és nékiec nem akart vólna ez dologban vti társoc lenni.

39 Annira meg háborodánac azért, hogy egy máſtól el ſiakadnánac, és Barnabás az Marcuſſal euezne Cyprusba.

40 Pál pedig Sylat melléie vén, az Iſten kegyelmére bizattatéc az atyafiaktól.

41 Es el iára Syriát és Ciciliát, az gyülekezeteket erősituén.

XVI. Reſz.

1 IVtá az (Pál) Derbe városba, és Lyſtrába, és imé vala ott egy tanitnány kinec neue Timotheus vala, egj kereztyén Sidó aſſiſioni állatnac fia, kinec atyja Görög vala.

2 Erről

2 Etről ió bizoníságot tésinec vala az atyafiac, kic Lystrában és Iconiumban valánac.

a Pal Apostal Timothe ust, környúl metelé, nem hogy mindenestől szükseg volna, hanem ezze hogy az Sidokat meg nyerne Istennec.

3 a Akará azért Pál hogy az el menne ő vęle, és azt minec vtánna melléie vötte vólna környúl metellé, az Sidókért kic az helyekben valánac. Mert mindnyáján tudgyác vala, hogy Görög vólt annac az attya.

b: Meg kell emlekeznönc az atyafiu szeretetről az ollyá dolgok hanni melyekben szabadsagunc vagyon.

4 b Az városokon azért által ménuén, tanittjác vala öket, hogj meg tartanác az rendeléseket, mellyeket végeztec vala az Apaſtaloc és Senioroc Ieruſálemben.

5 Azért az Eccleſiác gyaporodnac vala az hitben, és ſiám ſierint neuekednec vala.

c: Vagyon az Istennec bizonyos ideie melyben az ő igasságat ki akarja telentani valameli tartamannac

6 c El iáruán pedig Phrygiának és Galatiának tartományát, meg tiltatának az (ſient) lélektől, hogy az Istennec igeiét ne hirdetnéc Asiában.

7 Mikoron azért mentenec vólna Mysiában, igyekeznec vala menni Bithyniába: De az Isten lelke nem botlátá öket oda.

8 El hagyuán pedig Mysiát, ménénec Troas tartományába.

d: Az egy hazi szemelyec ollyac kic altal sok ta Isten meg tartani az el veszendöket.

9 d Es ettzaka valami látás ielenéc Pálnac: Egy Macedoniabéli férfiu álla meg ő elötte, és néki könyöröguén azt mondgya vala: iere által Macedoniába, és légy segitségül mi nékünc.

10 Mihelt pedig ez látáſt látta vólna, azonnal igyekezénc Macedoniába menni, miuel hogy bizonyos képpen értenöc hogy az Isten hijna minket, hogy azoknac predikálnóc az Euangeliomot.

11 El ménuén azért Troasból, egyeneſſen Samothracenre tartánc, és másod napon Neapolisba.

12 Es onnét Philippi városba, melly Macedoniának elsö és fö városa, melynec lakoſi iöueuényec valánac, lakánc pedig abbá az városban egy néhán napig. Philippi.

13 Es ſiombat napon ki menénc az városból az folyó víz mellé, holott ſioktac vala imátkozáſoc lenni, holott mikor le ültünc vólna, ſiólánc az aſſioni állatoknac, à kic oda gyültec vala.

14 Egy aſſioni állat pedig kinec Lydia vala neue, ki Thyatiranac városában bárſoń áros vala, Isten félö, az mi tanitásunkat halgatá, kinec az WR meg nyitá ſiiuét, e hogy figyelmeznéc azok ra à mellyeket Pál mond vala.

e: Az Isten nittya meg az embernec ſiuet, de az is genec halgatasa altal.

15 f Mikor pedig meg kereztelkedett vólna mind háza népéuel egybe, kéré minket, monduán: ha engemet itéltetec az WR hiuei közzül valónac lenni, iertec az én házamhoz, maradgyatoc ott, és kénſierite minket.

f: Szent aſſioni allatnac peldaia.

16 Lön pedig hogj mikor menénc az imátkozálnac helyére, egy ſiólgáló leánzotska elönkbe iöne, melyben vala iöuendö mondáſnac lelke, mellj az ő wráinac nagy haſinot ád vala iöuendö mondáſáual.

17 Ez Pált köuetuén és minket, kiált vala monduán: ez emberec amaz nagy Istennec ſiólgai, kic ti néktec az iduöſſégnec útát hirdetic.

18 Ezt pedig ſoc napokon miuelte, de Pál miuel hogy azt bánnya vala, hátra fordúluán, monda az léleknec, Az Ieſus Chriſtusnac neue által g parantſolom néked, hogy meny ki ez leánzóból, ki méne azért azon ſiem pillatáſban.

g: Agent Pal ki ázi az ördögöt az leánzokból.

19 Látuán pedig az leánzónac Wrái, hogy az elebbi kereskedéſnec reménſége el veſiett vólna tőllőc, meg foguán Pált és Silat, vonác őket az piátzra az feteđelmec eleibe.

20 Es bę mutatuán azokat az biráknac, mondánac: Ez emberec Sidóc léuén, háboruſágot ſiereznec az mi városunkba.

21 Es olly Ceremoniákat hirdetnec, mellyeket nem ſzabad mi nekünc bę vennünc, ſem azockal élnünc, miuel hogy Romaiac vagyunc.

22 h Egyetemben pedig fel támada az ſokaſág ő ellenec, és az birác az ő ruháiokat meg ſzagatuán, parantſolác hogy azoc veſiőuel veretnénec meg.

h: Hamis biraknac példája kic az kőſſegnec kenan ſaganac, emgednec.

23 Es mikoron ſoc ütéſeket tőttec vólna raytoc, az tőmlőtzbe vetéc őket, parantſoluán az tőmlőtz tartónac, hogy ſiorgalmatoſon meg őrizne őket.

24 Ki mikor az parantſolatott hallotta vólna, vete őket az belſő tőmlőtzbe, és az ő lábokat kalodába vere.

25 Eyſzelkor pedig imádkozuán Pál és Silas, énekelnec vala Iſteni dicſéreteket, és á kic ott foglyoc valánac halgattyác vala őket.

26 Nagy hertelenſéggel pedig nagy föld indulás lőn, vgy annyira hogy az tőmlőtznec fundamentomi meg rendülnénec, és azonnal meg nyilatkozánac mind az aytóc, és mind az foglyoknac kötözéſec el óldánac.

i: Az hitnek nec könyára ne ſec az földet mennyet meg indutyac.

27 Es fel ſerkenuén az tőmlőtz tartó, mikor látná hogy az tőmlőtznec aytai nitua vadnac, fegyuerét ki vonuán akaria vala magát meg ölni, azt alituán hogy az foglyoc el ſialadtac volna.

28 Kiálta azért Pál fel ſzóual, monduán: Ne veſiesd el magadat, mert mindnyáián it vagyunc.

29 Az pedig világot kéruén, bę méne, és rettegue eſéc Pálhoz és Silashoz.

30 Es ki hozuán őket monda: Mit kel nékem tſelekedném hogy iduőzüllyec?

31 Amazoc pedig mondánac: Higy az Wr Ieſus Chriſtusba, és iduőzülli mind te, mind pedig házad népe.

32 Es hirdetéc néki az Iſtennec beſiédét, és mind azoknac á kic az ő házánal valánac.

33 Ő pedig az ettzakánac azon óráián, véuén azokat, meg moſa az ő ſebeket, és meg kereztelkedéc ő mind az ő háza népéuel egybe.

34 Es mikoron házához vitte vólna őket, aztalt terite nékiec, és igen örvendeze, hogy minden háza népéuel egybe hitt vólna az Iſtennec.

35 Es mikor meg virradot vólna, az

na, az birác el küldéc az ſiólgákat, kic meg mondanác hogy el botſátaná azokat.

36 Tudtára adá ez dolgot az tömlötz tartó az Pálnac, az tiztartóc küldöttec ide hogy el botſáſſalac titeket: Azért ki ménuén mennyetec el békeſséggel.

37 Az Pál pedig monda nékiec, minket meg veſſiözuén közönſéges helyen minden oknélkül, holott mi Romaiac legyünc, az tömlötzbe vetettenec, és moſtan imár titkon akarnác ki küldeni, azt bizony nem miuellyüc, hanem iöjjenec ide, és öc vigyenec ki minket.

38 Meg mondác az biráknac az ſiólgác ez beſiédeket, es megfélem lénec mikor hallottác vólna hogy Romaiac vólnánac.

39 Es oda ménuén kéréc öket hogy ki iönénec az tömlötzből, és ki hozuán öket, kéréc hogy ki mennénec az városból.

40 Ki ménuén azért az tömlötzből, bę ménénec az Lydiához, és mikor láttác vólna az atyafiakat, vigaztalác öket, és ki ménénec az városból.

XVII. Reſz.

1 MIkor pedig által mentenec vólna Amphipoliſon és Apollonián, ménénec Theſſalonicába, holott az Sidóknac Synagogáioc vala.

2 Az Pál pedig az mint néki ſokáſa vala, bę méne ö hozzáioc, és három ſombaton vetekedéc vęlec az iráſokból.

3 Meg magyárázuán és mutatuán, hogy az Chriſtuſnac ſükſég vólt vólna ſienuedni és fel támadni az halálból, és hogy ez Ieſus vólna az Chriſtus, à kit vgy mond én hirdetec néktec.

4 Némellyec azért azoc közzül engedénec, és adác magokat Pálhoz és Silashoz, és egyetemben Iſten félö Görögöknec ſokaſága, és ſoc tö aſioni állatoc.

5 De iregyſégnec miatta fel inditatuán az Sidóc, kic nem hittec vala, és valami piátzon henyélö latrokat melléiec véuén, és ſokan meg ſeregeluén, fel háboritác az városſt, és az Iaſonnac házát meg oſtromoluán, akarták vala azokat ki hozni az köſſég közzé.

6 Es mikor öket nem találtac vólna, vonác az Iaſont, és valami atyafiakat az városnac feiedelmi eleibe, ezt kiáltuán: Ezec azoc kic ez világnac állapattyát fel forditottac, és moſt imhól vadnac.

7 Kiket Iaſon házába bę fogadot kic mindnyáián az Czáſár ellen tſelekeſſinec, miuel hogy más királt mondanac lenni, az Ieſuſt.

8 Fel inditác pedig az ſokaſágot, és az városnac feiedelmit azoc, az kic ezeket hallác.

9 Kic mind az által mikor hallottác vólna Iaſonnac és az többinec magoc mentſégét, el botſátác öket.

10 Az Atyafiac pedig azonnal étzaka ki botſátác Pált Silaſſal egyetembe Berrœa városba, kic mikor oda mentec vólna, bę

ménénec

ménénec az Sidóknac Synagogáiokba.

11 Ezec pedig nemesb elméiőc valánac az Theſſaloniabéli Sidóknál, vgy mint kic nagy ſerenſéggel bę vőuéc az Iſten beſiédét, mindennapon az irásokból tudakozuán ha ezec vgy vólnánac.

12 Sokan hiuénec azért ő közzülőc, annac felőtte Sidó aſioni állatokis és férfiac ſokan.

13 Mikor tudtokra eſett vólna azért az Theſſaloniábéli Sidóknac, hogy Berręabannis predikálotta vólna Pál az Iſtennec beſiédét, odais el ménénec és az kőſſéget fel háboritác.

14 De mindiárást ki botſátác az atyafiac Pált, vgy mint ha az tengerre menne. Silas pedig és Timotheus ot maradánac.

15 Akic pedig Pálnac gondgyát fel vőttec vala, hogy bátorſágos helyre vinnéc, el viuéc ötet ſiinte Athenásba, és mikoron parantſolt vólna Siláſnac és Timotheuſnac, hogy mennel hamaráb lehetne ő hozzáia mennénec, el ménénec.

16 Az Pál pedig mikor Athenásba azokat várná, az ő lelke háborog vala ő benne, miuel hogy látná hogy az város az báluányokhoz ragazkodott vólna.

17 Vetekedic vala azért az Synagogába az Sidockal, és az Iſten félő embereckel, és az piátzonnis mindeneckel az kiket elől talált.

18 Némellyec pedig az Epicureuſoc és Stoicusoc közzül vetekednec vala ő vęle, és azoc közzül némellyec azt mondgyác vala, mit akar mondani ez tſátſogó ember? némellyec pedig idegen Iſteneknec hirdetőiénec láttatic (vgy mond,) miuel hogy az Ieſuſt és az fel támadáſt hirdeti vala nékiec.

19 És meg ragaduán ötet, viuéc az Areopagusra, ezt mondán: Valc: Az Areopagus volt a Athenában vmely nagy nemzetségből valami begyűlt tanácsnac neue. Beza vduarnac mongya, melyre törueniett ni ſzokás volt gyakran.
lyon meg érthettyűké mitſoda légyen ez vy tudomány, mellyet te hirdetſi?

20 Mert idegen dólgokat beſiélſz à mi füleinknec, meg akariuc azért érteni, mitſoda tudomáń ez.

21 Az Athenasbéliec pedig, és az iőueuényec, kic ott laknac vala, egyęb dologban nem valánac foglalatoſoc, hanem czac vijſágnac beſiélléſében és halgatáſában.

22 Elő áluán pedig Pál az Areopaguſnac közepette, mondá: Athenasbéli férfiac, bizonnyal látom, hogy ti egyebeknél vg mint ſiorgalmatosbac vadtoc az Iſteni tizteletekbe.b

b: Vagy egyebeknel babonásbac vadtoc, ho'ot véd eſzedbe hogy az ba uany imadoc gyakorta ő magoc fegyuertadnac az tanitoknac az ő baluany imadoſoc ellen.

23 Mert mikor el kerülném és ſiemlelném az ti Iſteni tiszteleteteket, találkozám egy óltárra melyre ezt irtác vala, Az eſméretlen Iſtennec, az kit azért ti nem tuduán tiszteltec, azt hirdetem én ti nektec.

24 c Az Iſten az ki teremtette ez világot, és mindeneket à mellyec ez világban vadnac, miuel hogy földnec meńnec Wra, kęzzel tſinált templumban nem lakic.

c: Azt akarja mondani hogi bolondſag azt teremtőt az teremtettallat hoz haſonlitanies azt a'ſtani hogy kűlſő diandekocabol meg engeztelte hettic, ho'ot ő ad mindeneket az emberecnec.

25 Embereknec kezektőlis nem tiszteltetic, mint ha valaminélkűl ſükölködnec, holott ő ád mindeneknec,

neknec,életet,lehelletet, és mindeneket.

d: Az emberec teremtesetnec veget mondgya meg mondatic pedig az ember Istent nemzetnec,mert az ő meltoſagaual nemenemő Istenneſſeget mutat.

26 d Es az egéſi emberi nemzetſéget egy vérből teremtette, hog lakoznának ez földnec egéſi ſiknén,el rendeluén az időknec alkolmatoſſágit,és az ő lakáſokat meg határozuán.

27 Hogy az Iſtent meg kereſnéc, ha valami módon meg tapaztaluán ötet meg találhatnác, iólehet bizony nem meſiſie vagyon mindenikünktől.

28 Mert ő általa élünc,mozgunc és vagyunc,miképpen az ti bölts poétaitoc közzülis mondottác némellyec : Mert az Iſtennec nemzeti vagyunc.

e: Azt mondgya hogy mel tetlen dolog Istent kepecskel ki abrazolni, holot az ember Isten kepe.

29 e Miuel hogy azért Iſtennec nemzeti vagyunc , nem kell azt alîtanunc,hogy aranyhoz, ezüſthöz, vagy köhöz,meſterſéges faragáshoz,vagy emberi találuánhoz az Iſten haſonlatos vólna.

f: Inti ſient Pal az Athenabeliekhet penitenciara az Iſten ueletuel.

30 f Ez tudatlanſágnac ideit azért el halgatuán , az Iſten moſtan minden embereknec hirdetteti hogy meg tęrienec.

31 Miuel hogy rendelt egy napot mellyen igazán meg itéli ez földnec kerekſégét,az férfiu által à kit arra rendelt,melly dologról niluán valo bizońſágot tött , annac halálból való fel támaztáſáual.

32 Mikor pedig hallottác vólna az halottaknac fel támadáſát,némellyec patuarkodnac vala , némellyec pedig azt mondgyác vala, ez után eſmét akarunc ez felől tölled érteni.

33 Es illyen módon Pál azoc köz zül ki méne.

34 Némellyéc pedig melléie aduán magokat hiuénec , kic közt vala Areopagita Dienes , és egy Damaris neuő aſſoni állat , és egyebec ő vęlec.

XVIII. Reſz.

1 EZec után Pál Athenásból ki ménuén , méne Corinthumba.

2 Es mikoron egy Aquila neuő Sidóra, és annac feleſégére Priſcillara találkozott volna , melly Aquila Pontusból való nemzet vala,és nem régen iött vala Olaſi orſiágból, miuel hogy Claudius meg parantſolta vala hogy az Sidóc mind ki mennénec Romából,méne azokhoz.

3 Es miuel hogy azon fęle miues vala,azoknál marada,és munkáloſſic vala,azoknac pedig meſterſégec vala,Sátor ſinálás.

4 Vetekedic vala pedig minden ſombatokon az Synagogába,és mind à Sidókat mind az Görögő ket hatható beſiédeckel inti vala.

5 Mikor pedig el érkeztenec vól na Macedoniából Silas és Timotheus,geriedez vala Pál lélekben, bizońlágot téuén az Sidóknac az Chriſtus Ieſuſról.

6 Amazoc pedig mikor ezeknec ellene mondanának és káromláſokat ſiólnának,az ő ruháit meg rázuán, monda nékiec: az ti véretec légyen az ti feieteken,én tizta vagyoc , és ez napſágtol fogua az pogányoc közzé mégyec.

7 Es el ménuén onnét,bę méne egy embernec házába, kinec neue Iuſtus vala , ki Iſten félő vala,

kinec

kinec az ő háza az Synagoga mellet vala.

8 Az Crispus pedig az Synagogának feiedelme,az Wrban hün mind egéſz háza népéuel egybe, az Corinthumbéliec közzülis ſokan haluán hiſinec vala,és meg kereztelkednec vala.

9 Monda pedig az Wr étzaka látásba az Pálnac: Ne félly, hanem ſiólly,és ne halgaſs.

10 Mert én te veled vagyoc, és ſenki nem támad reád hogy néked ártſon, mert nékem ſoc népem vagyon ez városban.

11 Lakéc azért ott egéſz eztendeig és hat hólnapig, tanituán ők-ket az Iſten beſiédére.

12 Mikor pedig Achaia tartomá nyának tiztartóia vólna Gallio, támadának az Sidóc egyenlő akaratból Pálra, és viuéc ötet az törueny ſiec eleibe.

13 Ezt monduán: Ez à törueny ellen való Iſteni tizteletekre tanittya az embereket.

14 Az Pál pedig mikor ſiinte ſiólani akarná, monda az Gallio az Sidóknac:Ha valami boſſiú tételről vagy valami gonoſſágról vólna az panaſs, az igaſſág ſierint meg halgatnálac.

15 Ha pedig az kérdés vagyon valami beſiédről, neuekről, vagy az ti törueůtekről,ti lálſátoc meg mert én az ollyan dolgokban biró nem akaroc lenni.

16 Es el űzé őket az ſiec elől.

17 Az Görögöc pedig mindnyáián az Softheneſt az Synagogának feiedelmét meg ragaduán ve ric vala az törueny ſiec előtt, de az Gallio azzal ſemmit nem gondol vala.

18 Az Pál pedig, mikor még az vtánnis ſoc napig ott lött vólna, az atyafiaktól el bútſúzuán, Syriába eueze,Aquiláual és Priſcillával egybe, minec vtánna feiét meg nyirte vólna Cenchreę városban,miuel hogy fogadáſa vala.*

19 Iuta pedig Epheſumba, és azokat" ott hagyá,ő pedig bę ménuén az Sinagogába, az Sidóckal vetekedéc.

20 Es mikor kérnéc hogy több ideig maradna nálloc,nem akara maradni.

21 Hanem bútſút vön tőllöc, ezt monduán:Mindeneſtül fogua Ieruſálemben kell nékem lennem az innepen,az melly előttűnc vagyon,de eſmét meg iöuöc hozzátoc ha Iſten akaria, és el méne Epheſumból.

22 Es mikor Cęſareába ment vólna, és Ieruſálembe fel ment vólna, és köſiöntötte vólna az gyülekezetet,méne Antiochiába.

23 Es mikor ot valami keues időt el mulatot vólna, el méne és eliára Galatiának és Phrygianac tartományát, az tanitűányokat erősituén.

24 Egy Sidó pedig kinec neue Apollos vala, Alexandriai nemzet,ékeſenſióló férfiu,iöue Epheſumba, ki az ſient irásban tudós vala.

25 b Ez az Wrnac útára tanitatott vala, és az ő lelkében buzgó

a: Szent Pal mindeneknec látt minden hogy mindeneket megnyerne Istenenéc.

b Tudni illic, Priscillat es Aquilat.

b: Apollos nova tambor tudos ember, mind az altal tanol Aquilatol es Priscillatol.

léuén, siólla és tanittya vala nagy siorgalmatoſon az Wrnac tudományát, ki tſac az Iános kereztſégét tudgya vala.

26 És kezde nagy bátorſággal siólni az Synagogába, kinec tanitáſát mikor hallotta vólna Aquila és Priſcilla, melléiec vöuéc ötet, és nyiluábban meg tanitác ötet, az Wrnac útára.

27 És mikor Achaiába akarna menni, intuén ötet az atyafiac irá nac az tanituányoknac hogy az Apollot bę fogadnác, ki mikor oda iutott vólna, ſokat haſznála azoknac, az kic hittenec vala, az Iſten kegyelméből.

28 Mert nagy buzgoſsággal iobban iobban meg győzi vala az Sidókat közönſéges helyen, meg bizonituán irásból, hogy az Ieſus vólna amaz Chriſtus.

XIX. Reſz.

1 LŐn pedig azonközbe mikor Apollos Corinthumba vólna, hogy az Pál az felſő tartományokat el iáruán, érkeznéc Epheſumba, holott mikor valami tanituányokra találkozot vólna.

2 Monda nékiec, vötteteké ſient lelket, [a] minec útánna hittetec? Azoc pedig mondánac, ſőt inkáb azt ſem hallottuc hog há vagyon ſient lélec.

3 Ackor monda nékiec: [b] Mitſodára kereztelkedtetec tehát? és azoc mondánac: Az Iános kereztſégéuel kereztelkedtünc meg.

4 [c] Monda pedig az Pál: Az Iános kereztelt pœnitentiának kereztſégéuel, az embereket intuén arra, hogy abban hinnénec az ki ő útánna iőuendő vala, tudni illic az Ieſusban, és az kic ezt hallác, meg kereztelkedénec az Wr Ieſusnac neuére.

5 És mikoron Pál reáioc vetette vólna kezeit, ſiálla az ſient lélec ő reáioc, [e] és ſiólnac vala idegen nyelueken és prophétálnac vala.

6 Valának pedig mindnyáián ez férfiac tizenketten.

7 Ő pedig bę ménuén az Synagogába, bátorſággal ſiólt vala, három hólnapig predikáluán, és intuén azokat az Iſten orſiágára való dólgokra.

8 Mikor pedig némellyec meg kemenitenéc magokat, és engedni nem akarnánac, gonoſiúl ſiólnán az Wrnac útáról az köſſég előtt, azoktól el táuozuán, az tanituányokat is el ſiakazta azoktól, minden napon predikáluán egy Tyrannuſnac Scholáiában.

9 Ez pedig lőn kęt eztendeig, úgy annira hogy mindenec kic lakoznac vala Aſiában, mind Sidóc mind Görögöc halgatnác az Wr Ieſuſnac beſédét.

10 Nagy dólgokat tſelekeſiic vala pedig az Iſten az Pálnac keze által.

11 Annira hogy betegekhözis vinnéc ő néki tſac kezkenőiét, és kor ſióuattyát, ſés azoc meg gyógyúlnánac az ő betegſégekből, és az gonoſi lelkec ki mennénec belőlöc.

12 Kezdettec vala pedig az Sidóc közzül valami lezzegő ördög üzöc

a: Erti az ſzent lelekncc látható ajándokit.

b: Az az, Ha nem vöttetec az ſzent lelekncc látható ajándokit, mi képpen veſzic az kic biſznec az Ieſus Chriſtusban, mitſoda tudomant vallotoc tehat?

c: Az az, vöttüc az kereztelő Iános tudomanat.

d: Az az, kereztelő Iános mindent az Ieſus Chriſtuſ ra vezerlet.

e: Az az, vöuec az ſzent lelekncc látható ajándokat.

f: Vagy kőrnyul hőtőiet, me nemőuel elnec az miues emberec, miuel bogy ſzent Pál miues emberis volt-es kereztelis munkaladot.

dög üzöc, az Wr Ieſuſnac neue által az ördögöket ki üzni, azokból az kikben vólnának, ezt monduán: Kénſieritünc titeket az Ieſus által kit az Pál predikál.

13 Valának pedig egy Sceua neuő Sidónac ki papoknac feiedelme vala, hęt fiai, az kic ezt miuélic vala.

14 Feleluén pedig az gonoſi lélec, azt mondgya vala, az Ieſuſt eſmérem, az Páltis tudom, ti pedig kitſodác vattoc?

15 Es reáioc támada az ember az kiben à gonoſi lélec vala, és azokat meg győzuén hatalmat vön raytoc, annira hogy mezítelen és ſebben ſialadnának ki az házból.

16 Es tudtokra lőn ez dolog mindeneknec, mind az Sidóknac mind az Görögöknec kic Ephesumban laknac vala, és mindnyáján meg félemlénec, és az WR Ieſuſnac neue magaztaltatic vala.

17 Es ſokan azoc közzül az kic hittec vala, el iönec vala és az ő tſelekedetekről valláſt téſinec vala.

g: Az ördögi tudomant karhoztattyac az Epheſuſvarosbeliec az Apoſtolokkal egybe.

18 gSokan pedig azoc közzül à kic ördögi meſterſéget gyakorlottac vala, az ő könyuöket elő hozuán, mindennec láttára meg égetic vala, melly könyueknec az árrát meg ſámolua, találác ötuen ezer pénznec.

19 Ezképpen az Wrnac beſédeneuekedic vala, és hatalmat véſien vala.

20 Ezeknec vtánna, el végeze Pál az (ſient) lélec által, hogy Macedoniát és Achaiát el iáruán, Ieruſálembe menne, ezt monduán, minec vtánna Ieruſálembenleiendec, Romátis meg kell látnom.

21 El külduén pedig Macedoniába kettőt azoc közzül kic néki ſiólgálnac vala, tudni illic Timotheuſt és Eraſtuſt, ő egy ideig marada Aſiába.

22 Támada pedig ackor az időben nagy háboruſág az Wrnac vtáért.

23 hMert egy Demeter neuő ötuös, ki tſinál vala ezüſtből az Diana temploma formáiára kápolnatskákat, az meſter embereknec nagy nyereſéget ád vala.

h: Az ötuös Demeternec es egyeb meſter embereknec tamadaſoc, kic felnec vala hogy el veſzi Pal Apoſtal az ő haſznyerſket.

24 Kiket egybe gyüituén, haſonlatos meſter embereckel egybe, monda nékiec: Férfiac, tudgyátoc hogy mi nékünc minden gazdagſágunc ez meſterſégből vagyon.

25 Láttyátoc pedig és hallyátoc hogy amaz Pál nem tſac az Epheſumbéli kőſſéget, hanem közel egéſi Aſiának népét el áltatuán el forditotta, miuel hogy azt mondgy hogy nem Iſtenec azoc à mellyec kęzzel tſináltatnac.

26 Félő dolog pedig hogy nem tſac ez à mi meſterſégünc veſiſien el, ha Páltól meg hamiſsitatic, hanem az nagy Iſten aſiaſnac az Dianának templomais ſemminec itélteſſéc, és az ő méltoſága mindeneſtől el veſiſien, kit az egéſi Aſia és ez világ tiztel.

27 Ezeket mikor hollottác vólna, haraggal meg teluén kiált-

nac vala monduán: az Ephesumbéli Diána, Nagy.

28 Es bę teléc az egési város háboruſággal,és egyenlő akaratból az piátzra rohanánac,és meg fogác Gaiuſt és Ariſtarchuſt, kic Macedoniából valóc valánacés, az Pálnac úti társai valánac.

i: Az tanitóban ſzükſeg az alhatatoſſág de az okoſſagu felet te igen ſzükſeges.

29 i Pál pedig mikor az kőſſég közzé ki akarna menni, nem botſátác ötet ki az tanituányoc.

30 Söt az Aſiábéli fő emberec közzülis némellyec kic Pálnac baráti valánac, köueteket külduén ő hozzáia,kéréc hogy az piátzra ne menne.

31 Annac okaért ki éggyet ki máſt mond vala,mert elſe veſiett ſokaſág vala, és ſokan nem tudgyác vala miért gyülтec vólna ősſue.

32 Az ſokaſág közzül pedig elő állatác az Alexandert, kit az Sidóc kénſieritnec vala elő állani: Alexander azért mikor kezéuel intet vólna hogy halgatnánac, akará fióllani az kőſſégnec.

33 Kit mikor meg eſmértec vólna Sidónac lenni, mindnyáián egyenlő fióual vgy mint két óráig kiáltác: Nagy az Epheſumbeli Diána.

k: Az baluanyi imadoc nem tudnac egyebet az kiáltaſnal.

34 Ackor az város iró Deákia mikor meg tſendeſitette vólna az kőſſéget,monda:Epheſumbéli férfiac,kitſoda az embereck özzül à ki nem tudná,hogy az Epheſumnac városa, az nagy Diana Iſten aſſionnac, és az Iupitertől ſiállot képnec óltalmazóia?

35 Miuel hogy azért ezeknec ſenki ellene nem ſiólhat, ſiükſég hogy meg tſendeſedgyetec, és ſemmit ne tſelekedgyetec vakmerőképpen.

36 Mert ez embereket ide hoztátoc, kic nem ſientſég rontóc, ſem az ti Iſten aſſionтoc ellen boſſuú beſiédet nem ſióltac.

37 Hogy ha (Őtuős) Demeternec,és az ő hozzá tartozó meſter embereknec valakiuel valami perec vagyon, törueny vagyon, és birác vadnac, azoc egy máſſal perellyenec.

38 Ha pedig egyeb dolgoc felől való panaſitoc vagyon,az közön ſéges gyülésbe láttaſſéc meg.

39 Mert félő hogy partolkodásban ne vádoltaſſunc ez mai napon való tſelekedetekért, miuelhogy ſemmi dolog nintſen az melly oka lehetne ez mai támadáſnac: Es ezeket mikor mondotta vólna, él botſátá az ſokaſágot.

XX. Réſz.

1 Minec vtánna meg ſiünt vólna az háboruſág,mikor elő hijtta vólna Pál az tanituányokat, azokat meg ölelgetuén, el indúla hogy menne Macedoniába.

2 Mikor pedig azokat az tanitmányokat el iárta vólna, és azokat bőw beſiéddel intette vólna, méne Görög orſiágba.

3 Es ott mikor három hólnapot el mulatot vólna, miuel hogy az Syriába való ménéſénec az Sidóc leſt hántanac vólna,vg végezé,hogy

zéhogy Macedonián tęrne viſſſa

4 Köuetí vala pedig ötet mind Aſiáig az Berręa városbéli Sopater: Theſſalonicabol pedig, Ariſtarchus, Secundus, és Derbe városbéli Gaius és Timotheus, Aſiából pedig Tychicus és Trophimus.

5 Kic mikor elöl el mentenec vólna, meg várának minket Troasban.

6 Mi pedig az buſuét innepénec vtánna Philipi városból ki euezénc, és menénc ö hozzáioe Troasba öt napig, holott hęt napig lakánc.

a Erſi minden ketſegnel kiſi az Vſar napot, miuel hogy immar az Sidoc ſzombattnac Ceremoniaia laſſan laſſanel eltörültetic vala Erről az naprol ſzolſzent Pal 1. Cor. 16.

a 7 Az hętnec pedig elſö napián az tanituányokat egybe gyülteuén az kenyérnec meg ſiegéſere, az Pál predikál vala, miuelhogy másod napon el akar vala menni, és à tanitáſt meg nyuita ſiinte eyfęlkorig.

8 Valánac pedig ſoc ſiöuednekec ott az fel házban az holott egybe gyültec vala.

9 Es egy Iffiu kinec neue Eutychus vala, ül vala az ablakba, kit mikor az álom igen meg nyomott vólna, miuel hogy Pál ſoc ideig predikállana, az álomnac miatta el tántoroduán az harmadic rend házból alá eſéc, és halua véuéc fel.

10 Mikor pedig Pál alá ment vólna, reá borúla, és azt hozzá öleluén, monda: ne háborogiatoc, mert az ö lelke benne vagyon.

11 Mikor annac okaért fel ment vólna és à kenyeret meg ſieguén ött vólna, ſoc ideig mind virrattaig ſióla vęlecé, s az után úgy indúla el.

12 Fel hozáe pedig az Iffiat eleuenen, és felötte igen meg öruendezének.

13 Mi pedig az haióra ménuén, menénc Aſſonba, hogy ott vennöc bę Pált, mert úgy végezte vala hogy addig gyalog iöne.

14 Mikor pedig Aſſonba hozzáne iött vólna, ötet az haióba bę véuén, menénc Mitylene városába.

15 Es mikor onnét el eueztünc vólna, másod nap iutánc Chius ſiigete ellenébe, más nap pedig jutánc Samus városba, és mikor Trogilliumba mulattunc vólna, másod nap menénc Miletumba.

16 Mert el végezte vala Pál magába, hogy Epheſum mellöl el menne, hogy ne kelletnéc néki időt mulatni Aſiában: Mert ſiet vala, hogy ha lehetne Pünköſt napiára Ieruſálemben lenne.

b Pal Apoſtal ſietuen Ieruſalembe az fogſagra, elöſzer vgy mint teſtamentomot teſzen, mellyben az ö elebbi eletenec rendiről ſzamot ad, es tudomanianac igeſſegat oltalmazza.

17 b Köueteket küldúen azért Miletumból Epheſumba, az gyülekezetnec Seniorit oda hiuatá.

18 Kic mikor hozzáia mentec vólna, monda nékiec: Ti tudgyátoc, az napſágtól fogua hogy Aſiába iöttem, mint viſeltem magamat ti köztetec.

19 Mert ſiólgáltam az Wrnac nagy alázatoſſággal, ſoc köny húllatáſſal és kéſérteteckel, mellyec én raytam vóltac az Sidóknac vtánnam való leſeskedéſec miatt.

20 Es ſemmi elött nem vonogattam magamat az mi néktec

haſzno

haſſnotokra való vólt,hogy azokat néktec ne hirdetném,és hogy ne tanitanálac titeket közönſéges helyen,és házankint.

21 Sőt inkáb mind az Sidóknac mind az pogányoknac hirdettem az Iſtenhöz való meg terélſt, és az Wr Ieſus Chriſtusban való hűtet.

c. Az betűben így vagyon, Meg hőrőzlet ten az ſzent lélektől, mint ha azt mondana, különben nem czeleked hetem hanem ha az Iſten lelkenec akaroc ellene allam.

22 Es moſtan én imé az Iſten lelkétől kénſieritetuén,c Ieruſálembe mégyec,nem tudom mi köuet kezic ott én reám.

23 Hanem hogy az ſient lélec minden városonkint bizonſágot téſien arról,hogy én reám fogſág és nyomoruſág köuetkezic.

24 De ſemmiuel nem gondoloc, az, én életemis nékem nem drága,tſac el végezhеſſem örömmel az én futáſomat és az ſiolgálatot,mellyet vöttem az Wr Ieſuſtól,hogy bizonſágot tegyec az Iſten kegyelménec Euangeliomáról.

25 Es moſtan imé én tudom hogy az én ortzámat többé nem látya éggyis ti közzületec, kic között altal mentem predikáluán az Iſtennec orſiágát.

26 Azért tudomaſt téſiec néktec ez mai napon, hogy én mindeneknec vérektől tiſita vagyoc.

27 Mert nem vonogattam magamat hogy az Iſtennec minden akarattyát néktec nem hirdettem vólna.d

d. Az Apoſtoli tudomany tökelletes.

28 Viſellyetec gondot azért magatokról,és az gyülekezetről,melyben az ſient lélec titeket vigyázócká tött, az Iſten annya ſient egy házánac legeltetéſére, mellyet tulaydon véréuel kereſett.

29 Mert én tudom azt, hogy az én el táuozáſom után,iőnec ti közitekbe gonoſi farkaſoc,kic nem kedueznec az nyaynac.

30 Ti közzületekis támadnac ollyac, kic ellenkező dólgokat ſiólnac,hogy az tanituányokat el áltaſſác.

31 Azért vigyázzatoc,meg emlekezuén arról,hogy én három ezтendeig eijel és nappal meg nem ſiüntem köny hullatáſſal inteni mindent.

32 Moſtannis atyámfiai aiánlac titeket az Iſtennec,és az ő kegyelmeſſégénec beſiédénec,ki felepithet és meg adhattya néktec, az mit örökſég ſierint biriátoc mind az ſienteckel egybe.

33 Senkinec ezüſtét,vagy arányát, vagy ruháiát nem kéuántam.

34 Sőt inkáb ti tudgyátoc hogy az én magamnac és velem valóknac táplálására ez én kezeimel munkálodtam.

35 Es mindeneſtől meg mutattam néktec,hogy ſiükſég vólna illyen módon munkáloduán az erőtelenekről gondot viſelni, és meg emlekezni az Ieſus beſiédéről,hogy tudni illic ő mondotta, hogy iob adni máſnac,hogy nem venni.

36 Es mikoron ezeket mondotta vólna, tęrdre eſuén, imádkozéc mind azockal egybe.

37 Es mindnyáián felőtte igen kezdénec ſirni, és az Pálnac nyakára eſuén tſókolgattyác vala ő-

tet.

38 Kic

38 Kic megkeseredtec vala kiuál képpen ez beſiéden az mellyet mondott vala, hogy öc többé az ö ortzáiát nem látnác, és kéſéréc ötet az haióra.

XXI. Réſz.

1 MInec vtánna pedig el indúltunc vólna, ö töllöc el ſiakaduán, egyeneſſen menénc Cous városba, és máſod napon Rhodusba, és onnét Patarába.

2 Es mikoron találtunc vólna haiót melly által menne Phœnicere, abba bę üluén el indúlánc.

3 Es mikoron kezdettüc vólna látni Cypruſt, azt bal kęzre hagyuán, euezénc Syria felé, és iutánc Tyrusba: mert ot akariac vala az haióból az terhet ki rakni.

4 Maradánc pedig ot hęt nap minec vtánna találtunc vólna ott tanituányokat: kic Pálnac mondgyác vala ſient lélec által, hogy ne menne fel Ieruſálembe.

5 De minec vtánna az hęt napoc el múltac vólna, el menénc kéſéruén minket mindenec feleſégeſtöl gyermekeſtül, miglen az városból ki mentünc vólna. Es az tenger partyán tęrdre eſuén imádkozánc.

6 Es egy máſt meg ölelgetuén à haióba bę ülénc: azoc pediglen meg tęrénec az öueihöz.

7 Mi pedig az euezéſt el végezuén, iutánc Tyrusból Ptolemais városba: és köſöntuén az atyafiakat, maradánc ö náloc egy napon

8 Máſod napon pedig ki ménuén Pál és mi kic ö vęle valánc, menénc Cęſareába: és bę ménuén az Philep Euangeliſta házába (ki éggyic vala amaz hęt Diaconuſnac,) maradánc ö nálla. Act. 6.

9 Ennec pedig valánac négy ſiöz Prophéta leáni.

10 Es mikoron ott ſoc napon mulattunc vólna iöue Iudeából egy Prophéta, kinec neue Agabus vala.

11 a Ki mikor mi hozzánc iött vólna, vöué à Pálnac öuét és meg kötözuén magánac kezeit lábait monda: Ezt mondgya az ſient lélec, à férfiat à kié ez az öw, ècképpen kötözic meg az Sidóc Ieruſálemben, és adgyác az pogányoc kezébe. a Agabus Prophetal az ſzent Palnac fogſágerul.

12 Mikoron pedig ezeket hallottuc vólna, kéröc mind mi, mind az kic ott valánac hogy ne menne fel Ieruſálembe.

13 b Akkor felele Pál, mit miueltec ſiruán és az én ſiiuemet kéſergetuén? Mert én nem tlac meg kötöztetni, hanem meg halnijs Ieruſálembe kęſi vagyoc az Wr Ieſuſnac neueiért. b Szent Palnac az Chriſtus mellet való alhatatoſſaga.

14 Mikoron annac okaért az mi ſiónkat nem fogadná, engedénc nékie, ezt monduán, légyen az Wrnac akarattya. c

15 Ez napoknac vtánna egybe kötözuén az mi terhünket fel menénc Ieruſálembe. c: Az emberi indulatokat meg zabolaz za az Iſten akarattya azokban kic az Iſten tzęſſeget keresſic.

16 Iöuénec pediglen mi velönc egyetembe az tanituányoc közzülis némellyec Cęſareából, hozuán vęlec (egy embert,) à kinél ſiállásunc lenne, Mnaſon neuöt, Cypriait, ki régi tanituány vala.

17 Miko-

17 Mikoron azért Ierusálembe iutottunc vólna, örömmel fogadánac minket az atyafiac.

18 Másod napon pedig bé méne Pál mi velönc egyetembe Iacabhoz: és mind az Senioroc ott valánac.

19 Kiket meg ölelgetuén, meg beſiéllé renddel az mellyeket Iſten tſelekedett vólna az pogányoc között az ő ſiolgálattya által.

d: Az ollyan dolgokban mellyec Jſaebdſagban vadnac, mene mök valanac az Mo, es Ceremoniai megh az Sidoc nal uabban megh ertec az keresztiem ſsaebdſagot) az ſserettet parantſollya bogy az mi atyanc fiaihoz ſsabacs magunkat, keſmelkeppen az kic azokat nem vahmerő fegből oltalmazzac, banem czac azert bogy nem ertic az keresztiem ſsaebdſagot.

20 d Azoc pedig ezeket haluán ditſőitéc az Wrat, és mondánac nékie, látod attyamfia melly ſoc ezer S.dóc vadnac kic hittenec: és mind wáián az törvénhöz való buzgoſsággal fel geriedtenec.

21 Hallottác pedig te felőled egyebeknec ſsauokból, hogy te mind azokat az Sidókat az kic az pogányoc között vadnac az Moſestől való el ſiakadáſra tanitod, és azt mondodhogy nem kell fiokat környül metélni, ſem pedig az Moſes Ceremoniai ſierint iárni.

22 Mitſoda annac okaért? kétſségnélkül ſükſég egybe gyülni az ſokaſágnac, mert meg hallyác hogy te ide iöttél.

23 Azt miueld azért az mit tanátſúl aduc: vadnac mi közöttünc négy férfiac kic fogadáſſal meg köteleztéc magokat.

24 Azokat melléd vöuén meny fel vęlec az tiztuláſra, és ő vęlec egyetembe költs, hogy meg nyirheſſéc feieket, és meg tudgyác mindenec hogy ſemmi nintſen azokban à mellyeket te felőled hírrel hallottanac, hanem teis úgy iárſi hogy az törvénét meg tartſad.

25 Azoc felől pedig à kic az pogányoc közzül hittenec, mi irtunc és el végeztüc, hogy ſemmit à fęlét meg ne tartſanac, hanem hogy meg óltalmazzác magokat azoktól à mellyec az báluányoknac áldoztattac, és az vértől és fúlua hólt állatoktól, és az paráznaſágtól.

26 Ackor Pál melléie vévén azokat az férfiakat, máſod napon ő vęlec meg tiztuluán bę méne az templumba, hírre aduán az tiztuláſnac napiainac el teléſét mig nem mindenikért el végeztetet az áldozat.

27 Mikoron pedig immár az hętnapnac be teléſe el közelgetne, némelly Aſyábéli Sidóc mikor láttác vólna ötet az templumban, fel inditác mind az ſokaſágot, és ötet meg fogác.

28 Kic kiáltnac vala, Izraélnec férfiai, legyetec ſegitſégül: ez amaz ember à ki ez nép ellen, à törvény ellen, és ez hely ellen tanit mindeneket mindenütt: annac felötte az Görögöket bę hozta ez templumba, és meg ferteztette ezt ez ſient helyet.

29 Mert láttác vala annac előtte az Epheſumbéli Trophinuſt ő vęle az városba, kit alitanac vala hogy à Pál bę vitt vólna az templumba.

30 Meg háborodéc azért az egéſi város és à nép egybe zendüle, és az Pált meg ragaduán vonſiác

ſiác vala az templumból ki, és mindiárást bé zárlác az aytókat.

31 Mikoron pedig azoc akarnác ötet meg ölni, iuta az hír az ſeregnec feiedelméhöz, hogy mind az egéſi Iéruſálem fel zendült vólna.

32 Ki azonnal vitézeket és ſiáza dos hadnagyokat véuén melléie, azokhoz futa: Azoc pedig mikor láttác vólna az feiedelmet és az vitézeket, meg ſiünénec az Pál verésétöl.

33 Ackor el közelgetuén az feiedelem meg fogá Pált, és parantſolá hogy meg kötöznéc két vas lánczual: és tudakozic vala felöle ki vólna, és mit vétett vólna.

34 Es külömb külömb dólgokat kiáltnac vala az ſokaſág közt: és mikor ſemmi bizonyoſt nem érthetne az háboruſágnac miatta, paranczola hogy el vinnéc az táborba.[e]

[e] Vagy az Caſtelyba.

35 Mikor annakokaére iutott vólna az graditshoz, történec hogy vitetnéc az vitézektöl az népnec erőſſac tételekért.

36 Mert köueti vala öket az népnec ſokſága kiáltuán, öld meg ötet.

37 Es immáran mikor az táborba bé vinnéc Pált, monda az feiedelemnec: ſabadé valamit ſiólnom te néked? Ki monda, tudſié Görög nyeluen ſiólni?

38 Auagy nem te vagyé amaz Ægyptius ki ez neháń napoc elött támadáſt inditottál, és ki vitél az puztába négy ezer latrokat?

39 Monda pedig Pál: én Tarſuſbéli Sidó vagyoc, Ciliciánac híres neues városának polgára: de kérlec téged engedd meg nékem hogy ſiólljac ez népnec.

40 Mikoron annakokaért az meg engedte vólna, az Pál áluán az graditzon, kezéuel inté hogy halgatnának, és mikoron nagy czendeſſég lött vólna, kezde ſiólani Sidó nyeluen, ezeket mondván.

XXII. Réſz.

1 A Tyámfiai férfiac és atyác, hallyátoc meg az én mentſégemet az mellyel moſt magamot elöttetec mentem.

2 (Mikoron hallottác vólna pedig hogy Sidó nyeluen ſiólland nékiec: annál inkáb halgatni kezdénec, és monda.)

3 [a] En Sidó vagyoc, Tarſusbá Ciliciánac városában ſiületettem, fel neueltettem pedig ebben ez városba Gamaliel lábainál, tanitattam az mi atyáinknac törtuényének egyenes formaiára nagy ſiorgalmatoſſággal, Istenhöz való buzgoſſággal fel gerjeztetuén mint ſiintén ti mindnyáján moſtan.

[a] Sremt P it az ő elébbi életenec meg beſzéllésével az ő bizatalát és tudomanyanac igaſſagat bizonyitya.

4 Ki ezt ez tudomáńt háborgattam mind halálig, meg kötözuén és tömlöztre vetuén mind férfiakat, mind aſſoni állatokat.

5 Miképpen az fő papis énnékem bizonſágom, és mind az vén embereknec rendec: kiktöl leueleketis véuén az atyafiakhoz, Damaſcumba mégyec vala, hogy el hoznám azokatis az kic ott vól-

nánac kötözue Ieruſálembe, hogy meg büntettetnének.

6 Lőn pedig mikoron mennéc és közelgetnéc Damaſcumhoz úgy mint délkor, hogy nagy hirtelenséggel az égből nagy világoſſág venne engemet környül.

7 Es le eſém az földre, és hallék ſiót melly azt mondgya: Saul, Saul, miért háborgatz engemet?

8 En pedig feleléc: kiczoda vagy Wram? és monda nékem: En vagyoc az Nazaretbéli Ieſus, kit te háborgatſz.

9 Az kic pedig én velem valának az világoſſágot láttác és megrémültenec, de annac ſiauát az kic én velem ſiól vala, nem hallották.

10 En pedig mondéc: mit czelekedgyem Wram? az WR pedig monda énnékem, kelly fel és menj el Damaſcumba: és ott megmondgyác te néked mind azokat az mellyec el rendeltettec te néked, hogy azokat véghöz vigyed.

11 Mikoron pedig nem látnéc annac az világoſſágnac diczőſége miatt, kezen fogua vezetteruén azoktól az kic én velem valának, Damaſcumba menéc.

12 Egy Ananiás nevő ember pedig, ki az törvén ſzerint Iſten félő, kiről mind az ott lakozó Sidóc ió bizonſágot tésznec,

13 En hozzám iöuén, és én elömben áluán, monda nékem, Saul atyamfia, vegyed az te ſzemednec világoſſágat. Es én azon ſzem pillantásban őtet meg látám.

14 Ő pedig monda énnekem: Az mi atyáinknac Iſtene választott tégedet hogy meg tanúlnád az ő akarattyát és meg látnád amaz igazat, és ſiót hallanál az ő ſzájából.

15 Mert léſzeſz ő néki tanú bizonſág minden embereknél, azoc felől az mellyeket láttál és hallottál.

16 Moſtan annac okaért mit késedelmezel? Kelly fel és kereztelkedgyél meg, és moſd el az te bűneidet, az WRnac neuét ſegitſégül hiuán.

17 Lőn pediglen, mikor Ieruſálembe meg téruén imádkoznám az templumban, hogy el ragadtatnám lelkemben.

18 Es látnám az WRat, ki ezt monda énnékem: ſies és menj ki hamar Ieruſálemből; mert nem véſzic it az te tanubizonſág tételedet én felőlem.

19 Es én mondéc: WRam ők iól tudgyác hogy én tömlöztre vontam és vertem minden Synagogákba azokat az kic hiſznec vala te benned.

b: Mintha azt mondana Istenram nem hiſznec nekem mivel hogy tudgyac mely nagy ellenſege volna az te nepednec.

20 Es mikor amaz Martyrom Iſtuánnac vére ki ontatnéc, énis ott álloc vala, és az ő halálára akaratom vólt, és őrizem vala azoknac köntöſöket az kic őtet meg ölic vala.

21 Es monda énnékem: Eregyel, mert én tégedet meſſze küldöm ec az pogányoc közzé.

22 Halgattyác vala pedig à Pált mind ez beſzédig: de ezec után fel emeléc az ő ſzauokat, monduán:

Öld

Öld meg ez illyen embert, mert nem illic ö nékie élni.

23 Mikoron pedig azoc kiáltanánac, és az ö köntösöket el hánnác, és port hánnánac az egbe.

24 Paranczola à feiedelem hogj ötet az táborba vinnéc; és meg paranczola hogy vereséggel vennéc ki belöle, hogy meg tudhatná mi okaért kiáltanánac illyen igen ö ellene.

25 Mikoron pedig ötet meg kötöztec vólna köteleckel, monda Pál az ot álló századosnac: szabadé ti néktéc, Romai embert kit meg nem sententiástac, meg ostorozni?

26 Ezt pedig mikoron hallotta vólna az Százados hadnagy, hozzáia méne az feiedelemhöz, és sióla nékie, ezt monduán: Meg láss mit czelekedsel, mert ez ember Romai.

27 Hozzáia ménuén azért az feiedelem, monda nékie, mond meg nékem ha te Romai vagy, ö pedigien monda, Romai vagjoc.

28 És felele az feiedelem: En nagj summa pénzen vöttem meg Románac szabadságát: Pál pedig monda: én pedig (Romai szabadságtban) születet polgáris vagoic.

e: Vágy igy. En pedig vgyan ßlettettemis az Romai ßabadßagban.

29 Mindiáráft azért el táuozánac ö tölle az kic ötet meg akarjac vala kénzani, sőt még az feiedelemis meg ijede mikor meg értette vala hogy Romai vólna, miuel hogy ötet meg kötöztette vala.

30 Másod napon pedig bizonnyal meg akaruán tudni, mibe vádoltatnéc az Sidóktól, el boczátá ötet az fogságból, és paranczolá hogy az papi feiedelmec egéss tanáczokal egybe hozzáia menné-nec, és az Pált elö hozatuán eleikbe állatá.

XXIII. Rész.

1 ES mikoron az gyülekezetre veretté vólna az ö szemeit Pál, monda. Férfiac atty ámfiai: En minden ió lelki esmérettel szólgáltam az Istennec mind ez mai napigian.

2 Az Ananiás pedig az fö pap, parantsola azoknac kic ö mellette állanac vala, hogy Pálnac meg ütnec az száját.

a Szabad az mi raytunc es-jett bossurol panaßolkodnunc-es az Istenteleneket az Istenteli ßekbe eletbe ciatalni.

3 a Ackor Pál monda nékie: meg ver az Isten tégedet meg feieritetet fal: Es te le ültél hogj engemet meg itély, az törvén szerint, és az törvény ellen parantsolodé hogy engemet verienec?

4 Es az kic ott állanac vala, mondánac, Az Istennec fö papiát szidalmazodé?

Exod 22. b Az kegyetlen feiedelmeknek is engedöne kell.

5 b Monda pedig az Pál: Nem tudtam atty ámfiai hogy az fö Pap légyen: Mert meg vagyon irua: Az te népednec feiedelmének gonozt ne mondgy.

6 Mikor pedig Pál essébe vötte vólna, hogy azoknac eggyic része Sadducęusokból való vólna, az másic része Phariseusokból való: Fel kiálta az gyülekezetben: Férfiac atty ámfiai: En Phariseus vagyoc, és Phariseus fia, az hallotaknac fel támadásoknac reménségeiért vádoltatom én.

7 Es mikor ezeket mondotta

vólna, hasonlás támada az Phariseusoc között és az Sadducęusoc között, és az gyűles el osila.

c: Tagadni az Angyalokat, az lelkeket, és az testnec fel támadasat, az Sadducęusoknac vegh tevelgeser.

8 c Mert az Sadducęusoc azt mondgyác hogy ninczen fel támadás, sem Angyal, sem lélec: Az Phariseusoc pedig mind az kettőt vallyác.

9 Támada azért nagy kiáltás: Es mikoron fel költec vólna az irás tudóc az Phariseusoc pártyáról, tusakodnac vala, monduán: semmi gonosságot nem találtunc ez emberben, hogy ha az lélec sziolot néki, vagy Angyal, ne tusakodgyunc Isten ellen.

10 Es mikor nagy hasonlás támadott vólna, feluén az hadnagy hogy Pál azoktol el ne szaggattatnéc, paranczolá hogy az vitęzec alá mennénec és ötet közzülöc ki ragadnác, és el viněc à táborba

11 Az kővetkezendő ettzaka pedig az Wr Pál mellé áluán monda nékie: Ió bizodalomban légy Pál: Mert miképpen hogy bizonságot töttél én felőlem Ierusálemben: azonképpen Romábannis bizonságot kell tenned.

12 Es mikor az nap fel költ vólna, az Sidóc közzül némellyec egybe adác magokat és meg eskővénec, ezt monduán, hogy sem éssinec sem issinac addig, mignem meg ölic Pált.

13 Többen valánac pedig negyuennél, à kic illyen módon egybe esküttenec vala.

14 Kic az Papi feiedelmekhöz és az vénekhöz hozzáioc ménénec, és mondánac: Mi nagy eskűuéssel egybe esküttünc, hogy semmit addig sem éssunc sem issunc, mignem meg öllyűc az Pált.

15 Azért ti ielentsétec meg az hadnagynac, az tanácznac akaratyából, hogy ötet hozza ti közzétec, mintha az ő dólgainac iobban végére akarnátoc menni: Mi pedig minec elötte el közelgetne, kęsziec vagyunc ötet meg ölni.

16 Mikoron pedig az Pál húgának fia meg hallotta vólna ez álnoc tanátsot, el méne és az tábor ba bę ménuén tudtára adá Pálnac

b: Vagy nemyenec.

17 Az Pál pedig eggyet az századosoc közzül elő szólituán monda: Ez iffiat vigyed az hadnagyhoz, mert valamit akar nékie mondani.

18 Amaz annac okaért az iffiat melléie véuén az hadnagyhoz viué, és monda: Az meg fogatott Pál engemet hiuatuán kéré, hogy ez iffiat hozzád hoznám: miuel hogy valamit akarna néked mondani.

19 Az hadnagy pedig az iffiunac kezét foguán, mikor szél felé ment vólna, meg tudakozéc, mitsoda az mit nékem akarsi mondani?

d: Ninczen semmi tanats Istен ellen és az ő szolgai ellen.

20 d Es az monda: Az sidóc el végeztéc hogy tégedet kérienec, hogy az Pált hólnap az ő gyülekezetekbe vigyed, mint ha valamiről iobban akarnánac tüle tudakozni.

21 Te pedig nékiec ne engedgy, mert ezec közzül többen vadnac negyuennél kic vtánna lesleskednec, kic erre köteleztec magokat

hogy

hogj ſem eſinec ſem iſinac addig, mignem meg ölic ötet, és immár kęſien vadnac, és czac azt váriác mitſoda válazt adſi nékic.

22 A hadnagy okaért el botſátá az iffiat, meg hagyuán néki hogy ſenkinec meg ne mondaná, hogy ezeket néki meg mődotta vólna.

23 Es az ſiázadoſoc közzül kettőt elő ſolituán, meg hagyá hogy kęt ſiáz vitęzeket kéſiitenénec, kic mennénec mind Cęſarea városig: és hetuén louagokat, és kęt ſiáz őrizőket, az ettzakánac harmadic oráia után.

24 Es hogj barmokatis adnánac, hogy az Pált fel ültetuén békeſéggel vinnec Felix tiztartóhoz.

25 Leueletis iruán, melynec az ſummáia ez vala.

a: Claudius Lyſias leuele az Felix tiztartóhoz az Pal Apaſtal felől.

26 Claudius Lyſias, az nem és Felix tizt tartónac egeſſéget kéuán.

27 E ſidóktól meg fogattatot férfiat, mikor immár ſiinte meg akarnác ölni, oda ménuén vitezecckel, meg ſiabaditám, mikor meg értettem vólna hogy Romai vólna.

28 Es meg akaruán tudni azokát, miért vádolnác ötet, el viuén ötet az ő gyülekezetekbe.

29 Es meg értém hogy vádoltatnéc az ő töruénieknec kérdéſi felől, és hogy ſemmi olly vétec nem vólna benne, melly méltó vólna halálra vagy fogſágra.

30 Mikor pedig énnékem meg ielentettec vólna, hogy az S dóc ő vránna olalkodni akarnánac, azonnal ötet te hozzád küldöttem: és meg hattam az ő vádlóinakis, hogy az mi dólgoc vagyon ő ellene, te elötted mondgyac meg: Legi ió egeſſegben.

31 Az vitęzec azért, az mint ő nékic meg parantſoltac vala, az Pált fel vęuén, éttzaka viuéc Antipatris városba.

32 Máſod napon pedig, à louagokat ott hagyuán kic övęle el mennénec, viſiſia tęrénec az táborba.

33 Kic mikor Cęſareába iutottac vólna, és meg adtac vólna az leuelet az tiztartónac, az Paltis eléybe állatác.

34 Mikor pedig el oluaſta vólna à leuelet à tiztartó, és meg kérdez te vólna mitſoda tarto-máńból való vólna', és meg értette vólna hogy Ciliciából való vólna.

35 Monda, meg halgatlac tégedet mikor az te vádoloidis el iönec: Es parantſola hogy az Herodes házában őriznéc ötet.

XXIIII. Réſz.

a: Az kép mutatoc az mit ercůrl es alnoksagga' nę cselekedhetnec, azt törvęnnec ſzęrint akariac vęghez vinni.

1 a OEtöd nappal pedig az után alá méne az fő pap Ananiás az vénecckel, és egy Tertullus neuő prokátorral: kic az tiztartó eleibe állánac à Pál ellen.

2 Es az Pált mikor elő ſólitotác vólna, az Tertullus kezdé ötet vádolni, ezt monduán.

3 Nagyſágos Felix, hálá adáſſal mindeneſtől fogua és mindenűt éſmériűc, hogy te általad és az te böltſeſégednec è nemzetség mellet való iéles czelekedeti áltál, nagy ió békeſéget nyertünc.

4 Hogy pedig tęged ſoc ideig ne tartoztaſſalac beſiéddel, kérünc tęgedet hogy minket halgas meg röuideden, az te kegj elmeſſéged ſzerint.

5 Mert találtuc ez embert dögleletes embernec lenni, és ki hasonláſt támázt az Sidóc között mind ez világnac kerekſégében, és az Nazarenuſoknac ſierzetének feiedelme.

6 Ki az templomotis akarta meg ferteztetni: kit meg foguán megis akartunc az mi törvényünc ſierint itélni.

7 De az Lyſias hadnagy el iővén, nagy erővel ki vőué ötet az mi kezünkből.

8 És parantſolá hogy az ő vádolói te hozzád iőnéuec: kitől te magad, ha meg kérdezed, mind ezeket meg értheted, az mellyekben mi ötet vádollyuc.

9 Az Sidókis pedig ezeket iaualják, bizonituán hogy ezec vgy vólnának.

10 Felele pedig Pál, mikor az tiztartó intet vólna néki hogy ſiólna. Miuel hogy tudom, hogy ſok eſitendőtől fogua, te ez népnec feiedelme vóltál, annac okaert az én dolgaimat bátorlágosban óltalmazom.

12 Mert te magad meg értheted, hogy ninczen tizenkettőd napiánál több, mi ólta fel mentem Ieruſalémbe imádkozni.

13 Az templumbannis pedig engemet nē találtac hogy ſenkiuel vetekertem vólna, vagy hogy à népet egybe zenditettem vólna, ſem à Synagogákban, ſem à városban.

14 Meg ſem bizonithattyác azokat, az mellyekben moſt engemet vádolnac.

15 Erről pedig te néked vallaſt teſſec, hogy én az vt ſierint mellyet ſierzetnec mondanac, vgy ſiolgáloc az én atyáimnac Iſtenének, vgy mint ki hiſſec mind azoknac, mellyec az törvénben és az Prophétákban meg vadnac irua.

16 És reménſégem vagyon Iſtenben, hogy iőuendőbe, (miképpen ezekis váriác) meg léſſen az halottaknac, mind igazaknac, mind hamiſſaknac fel támadáſa.

17 Ebben gyakorlom pedig magamat, hogy bottránkozáſnélkül való lelki eſméretem légyen mind az Iſtē előtt mind az emberec előtt.

18 Az Soc eſitendő múluán pedig, eljőuec hogy az én nemzetſégemnec alamiſnát oſitogatnéc, és hogy áldoznām.

19 Ezen közbe találánac engemet az templumban meg tiztulua, de nem ſokaſággal, ſem pedig nem háboruſág támaztásban valami Aſiabéli ſidóc.

20 Kiknec ide kellet vólna te elődbe iőnyec, és engemet vádolnyoc, ha valami dólgoc vólt vólna én ellenem.

21 Auagy vgyan ezec mondgyac meg, ha valami hamis czelekedetet találtac én bennem, mikor én az gyülekezetben vólnéc.

22 Hanem ha ez ſióért vádolnac, mellyel azt kiáltám mikor ő közöttőc állanéc: Az halottac fel támadáſa felől vádoltatom én ti tülletec ez mai napon.

23 És mikor ezeket hallotta vólna à Felix, el halaſitá à dolgot, ezt monduán, minec vtánna iobban meg tudakozō è ſierzet felől, mikor à Lyſias hadnagy alá iőuend, meg értē az vtán à ti dolgótokat.

24 Es

gadgya à miben vadollyac banem az ő tudomanyat oltalmazais vgy mint igaz zat.

d Meg beſzélli ſzent Pal az dolgot hiſſotta ſzerint igazan nem vgy mint az Tertulus.

b: Tertullus procurator hizelkedeſsen kezdi és hazugſagon vegzi beſzedet ſzent Pál pedig alazatos de Iſtheni bölcſeſseggel kezdven beſzedet, tagadgya azokat à mellyekben vadollyac.

e: Szent Pál nem ezac ta-

24 És meg parántsolá à siasadosnac, hogy az Pált őriznéc, és meg óldanác és senkit az ő baráti közzül meg ne tiltanánac hóg ne siolgálna vagy hozzá ne menne.

n Assissen biw őrizőit a' ő sulgainac és az igasságnac nagy reue vagyon meg az Istentelen emberec előttu.

25 Egy nehán nap múluán, à Felix mikor ielen vólna mind az ő feleségéuel Druſillaual egybe, melly sidó asioni állat vala, hiuatá Pált, és halgatá ötet az Iesus Christusban való hiũt felöl.

26 Mikor pedig ő sióllana az igasságról, az mertekletességről, és az iöuendö itéletről, él almélkoduán az Felix monda, moſtan eregy el, de mikor alkolmatoſságom lés-ẽ hozzáia hiuatlac téged

27 Reménly vala pedig aztis, hogy Pál pénzt adna nékie hogy az fogſágból el ſiabaditaná ötet: annac okaértis gyakorta hiuatya vala ötet, és siól beſélł vala vęle.

20 Mikor pedig kętezteudö el múlt vólna, à Felix helyébe tiztartó iön à Porcius Feſtus: és à Sidoknac akaruán kedueskedni Felix az Pált az fogſágban hagyá.

XXV. Rész.

a' Az ördög ſolgai vigyáznac az Chriſtus ſolgai ellen hogy nekie arthaſſanac de Iſtennec vigyaz az ő hiuei mellett.

1 AZ Feſtus annac okaért, minec vtáña bę ment vólna à tartományba, harmad nap az vtã fel méne Ieruſálembe Cęſareából

2 Siólánac pedig ő nékı à fö papi és a z Sidóc közzül való fö emberec az Pál felöl, és kérec ötet.

3 Hogj kedueket tenne Pál ellen, hogy ötet Ieruſalembe hiuatná: hogy leſt vétuén ő néki, meg ölhetnéc ötet az vton.

4 Az Feſtus pedig felele, hogy à Pált Cęſareában tartanác, és hogj ő hamar oda menne.

5 A kiktöl azért vgy mond lehet, én velem eggyüt ioienec alá, és ha abban az ferfiuban valami gonoſság vagyon, vádollyác ötet.

6 És tíz napnál többet nem mulatuán közöttöc, mikor Cęſareába alá ment vólna, maſod napon itelö ſiękibe ült, és parantſola hogy Pált elö hoznác.

7 Ki mikor elö iött vólna, környül állác ötet à Sidoc kic Ieruſálemből alá mentec vala, ſoc és nág dolgokban vádoluán à Pált, mellyeknec igaſſágát meg nem mutathattyác vala.

8 Miuel hogy ő azt feleli vala, hogy ő ſem à Sidóc törvennye ellen ſem az templum ellen, ſem az Czáſiár ellen ſemmit nem vétet vólna.

9 A Feſtus pedig akaruán keduet kereſni magánac à Sidóknál, felel uén Pálnac monda: akarſié Ieruſálembe fel menni, és ott itéltetni meg ezekről én elöttem?

10 Monda pedig à Pál: à Czáſiárnac itélö ſięki eleybe álloc holott kell nékem meg iteltetnem: Az Sidóknac ſemmit nem vétettem miképpen teis iól tudod.

11 Mert ha valamiben vétkeztẽ, és ha valamit halálra való dolgot czelekedtem, nẽ tartoc ellent halálomban: Ha pedig az okbã ſemmi nintſen az mellyekben engemet vádolnac, ſenki engemet barátſágért nékic keſiekbe nem adhat: Az Cáſiárra apellaloc.

12 Ackor Feſtus az gyülekezettel tióluán, felele: Az Czáſiára apellalalé? à Cſáſárhoz kel menëd.

13 Egy neháń napoc el múluan pedig, az Agrippa király és az Bernice Cesareába ménénec hogy köszöntenéc az Festust.

14 Es mikor soc ideig mulattác vólna ott, az Festus meg jelenté à királnac à Pál dolgát, ezt mond uán: Egy férfiu vagyon kit Felix hagyot fogua.

15 Ki felől sióltac nékem, mikor Ierusálembe mentem vólna, az papi feiedelmec és az Sidóknac vénei, kéruén ő ellene való sentenciát.

16 Kiknec feleléc hogy nem siokáſoc az Romaiaknac, hogy valakit hálálra kęzbe adgjanac, mig nem annac az ki vádoltatic elötte leiendenec az vádolóc, és mignem helt adnac az vádolas felől való mentségnec.

17 Mikor azért ide gyültenec vólna, minden haladéknélkül másod napon mikor az eöruén siękbe ültem vólna, elő hozatám az embert.

18 Kinec vádolói mikor elöttem állanának, semmi olly bünt ellene nem mondanac vala mellyet én alitok vala.

19 b Hanem valami kérdeſeket vetnec vala ellene az ő babonaſságoc felől, és egy neminęmű meg hólt Ieſus felől, kiről, Pál azt mondgya vala hogy élne.

b Az ſſentes ſen emberec elkinatot ſagot vęſſnec az tudomannac ſida mutatia az verſengeſekből.

20 En pedig miuel hogy kętelkedem vala ez illyen kérdezkedéſec felől, kerdém ha el akarna menni Ierusálembe, és ott itéltetni meg ezekről.

21 Mikor pedig Pál apellalta vólna magát, hogy meg tartatnéc az Czáſiár ſiękinec eſméretire, parantſolám hogy tartatnéc addig mig à Czáſiárhoz küldeném.

22 Az Agrippa pedig monda az Feſtuſnac, Akarnám énis azt az embert halgatni, az pedig monda, holnap meg halgathatod.

23 Másod napon azért mikor el jött vólna az Agrippa és az Bernice nag pompaſsággal, és bę mentec vólna à halgatásra rendeltetet házba az hádnagyockal, és az városnac főfő polgáriual, à Feſtus parantſolattyára elő hozác Pált.

24 Es sióla Feſtus monduán: Agrippa király, és mindnyán kic velünc egybe itt vattoc, Lattyátoc ez embert ki felől néké sióltot à Sidóknac ſokaſága mind Ieruſálembé mind itt, azt kiáltuán hog nem kellene ennec touab élni.

25 En pedig mikor bizonyoſon végére mentem vólna, hogy ſemmi halálra való dolgot nem czelekedett, mind az által miuel hogy apellált az Czáſiárra, él végeſitem hogy el küldgyem.

26 Ki felől mitſoda bizonyoſt iriác Wramnac, nem tudom, annac okaért hoztam ötet ti elötökbe, és keuálképpen te elődbe Agrippa király, hogy meg kérdezuén ötet tudgyac mit irni.

27 Mert eſitelen dolognac lattatic lenni, el küldeni fogua, és meg nem ielenteni az ellene való vétkeket.

XXVI. Réſz.

1 AZ Agrippa pedig monda az Palnac: Meg engedtetic te néked hogy siólly te magad ment-

mentségére: Ackor Pál az ő kezét ki nyujtuán illyen mentséggel éle.

2 Agrippa király: Bódognac mondom magamat, hogy mind azoc felől az mellyekben az Sidóktól vádoltatom, ez mai napon te előtted felelec.

3 Főképpen pedig azért, mert tudom hogy te tudod az Sidóknac minden rend tartásokat és kérdesikedéseket: Azért kérlec tégedet hogy engemet halgas meg békeségesen.

4 Annac okaért az én iffiuságomtól fogua való életemet, és az melly vólt az én nemzetségem között Ieruſálemben eleitől fogua: tudgyác mind az Sidóc.

5 Vgy mint kic ennec előtte tudtác, hogy én eleitől fogua, (ha bizońságot akarnac rólla tenni,) mint Phariſęus, éltem az mi hitönknec amaz fegyhetetlen ſierzeti ſierint.

6 Moſtan pedig az mi atyáinknac Istentől tött igéretneec reménségeiért álloc itt itélet alá vettetuén.

7 Melyre az mi tizenkęt nemzetſéginc, Istennec éjel és nappal ſiólgáluán, reménlic hogy jutnac: Melly remenſégért vádoltatom, Aprippa kirally az Sidóktól.

8 Mitſodát? hihetetlen dologuac tettziké néktec, hogy az Isten az halottakat fel támaztya?

9 En bizonyára el végeztē vala magamban, hogy az Ieſuſnac neue ellen mindent czelekedgyem.

supr. 8. 10 Mellyet megis miueltem Ieruſálemben, és az ſientec közzűl én ſokakat az tömlöztbe rekeztettem, az papi feiedelmektűl hatalmat véuén, és mikor megöllettetnének az ſientec, énis akaratos vóltam àhoz.

11 Es minden Synagogákban gyakorta öket bűntetuén, károm láſra kénſieritettem, és felöttéb dühösködуén ő ellenec, kergettem öket mind az idegen városokig.

12 Vgyan ackor, mikor Damaſ- supr. 9.
cumba mennéc az feiedelmeknec hatalmockal és engedelmekből.

13 Dęlben, király az vton, látám hogy az mennyei világoſſág, melly az napnac fényeſſégét meg haladgya vala, környűl vött engemet, és azokat az kic en velem egy vton iárnac vala.

14 Mikor pedig mi mindnyáián le eſtűnc vólna az földre, halléc ſiózatot melly én hozzám ſiól vala, és ezt mondgya vala Sidó nyeluen, Saul, Saul mit háborgatſi engemet, nehéz te néked az öſztön ellen rúgoldoznod.

15 En pedig mondéc: ki vagy Wram? és az monda: En vagyoc az Ieſus, kit te háborgatſi.

16 De kelly fel és álly lábaidra, mert azért ielentettem meg magamat néked, hogy tégedet ſiólgáuá és bizońſággá teńélec mind azokban à mellyeket láttál, mind azokban az mellyekben meg ielenem te néked.

17 Meg ſiabadituán tégedet ez néptől, és à pogányoktól kic közzé moſtan tégedet küldelec.

18 Hogy

18 Hogy meg nisſad nékiec ſiemeket, hogy meg fordúllyanac az ſetétſégből az világoſſágra, és az ördögnec hatalmától az Iſtenhöz, hogy bűnnec botſánattyát, és az meg ſienteltettec között réſit vegyenec, az én bennem való hitnec általa.

19 Azért, Agrippa király, nem vóltam engedetlen az mennyeiJátáſnac.

20 Hanem elöſſer az Damaſcumbéliekneс, és az Ieruſálembéliekneс, és az Iudeánac egéſi tartományában, az után az pogányoknakis hirdettem hogy Pœnitenciát tartanánac és meg térnénec az Iſtenhöz, és meg tért emberekhöz illendö czelekedeteket czelekednénec.

21 Ezekért akartac engemet meg ölni az Sidóc, meg foguán az templumban.

22 De Iſtentül ſegitſéget véuén, mind ez maj napiglan meg állottam, bizonſágot téuen ezekről mind kitſinnec mind nagynac, és ſemmit nem mondoc azoc kiuől, mellyeket az Moſes és az Prophétác meg iöuendöltec.

23 Tudni illic hogy az Chriſtus ſienuedne, és az halálból való fel támadásban elsö lenne, és predikállaná è népnec és az pogányoknac az világoſſágot.

24 Mikor pedig ezeket maga mentſégére mondaná, az Feſtus nagy fel ſióual monda: Bolondozol te Pál: az nagy böltſeſég miatt bolondúltal meg.

25 Az Pál pedig monda: Nem bolondozom nemes Feſte, hanē igaz és iózan beſiédeket ſióloc.

26 Mert tudgya ezeket à király, kinec elötte bátorſágoſonnis ſióloc, mert nem gondolom hogy ezeket nem tudná, mert ez nem valami ſiugolyaban lött dolog.

27 Hiſſié Agrippa király az prophétáknac? tudom hogj hiſſi.

28 Az Agrippa pedig monda az Pálnac: közel mayd vgyan el hiteted velem hogy kereſtyén legyec.

29 Az Pál pedig monda: kéuánnám az Iſtentül hogy mind közel, mind vgyan valóba, nem czac te, hanem mind azoc az kic ma engem halgatnac, löttetec vólna ollyanoc minemű én, ez egy fogſágomtól meg válua.

30 Es mikor ezeket mondotta vólna, fel kele az király, és az tiztartó, és az Bernice, és az kic ö vęlec éggyüt le ültec vala.

31 Es mikor magoknac mentec vólna fęl felé, egy másnac azt mondgyác vala: Semmi halálra vagy fogſágra méltó dolgot nem czelekedic ez ember.

32 Az Agrippa pedig monda az Feſtuſnac: Ez embert ſiabadon el botſáthattác vólna, ha az Czéſárra nem appellált vólna.

XXVII. Réſz.

1 Minec vtánna pedig el végeztéc vólna, hogy minékünc olaſi orſágba kellene eueznünc, adác mind à Pált, mind nemelly egyeb foglyokat az Czéſár ſeregéből való ſázadoſnac, kinec Iulius vala neue.

a. Ez világ fiainac bolondſágnac ſzerzi az Iſten böltſeſege, mind a' által azt erö ſſen kell oltalmaznunc.

2 Bę ůluén azért egy Adramittenumból való haióba, hogy Asiának határi mellet eueznénc el, el indulánc, és velünc vala à Macedoniábéli Aristarchus, ki Thessaloniából való vala.

3 Másod napon pedig iutánc Sidonban, és az Iulius nagy emberséggel tartuán az Pált, meg engedé, hogy barátihoz ménuén, ő rólla azoc vilelnénec gondot.

4 Onnét pedig el induluán Cyprus mellől eueznénc el, miuel hogy az szelec ellenkeznénec velünc.

5 Es az Cilicia és Pamphylia ellenébe való tengeren el ménuén, iutánc Lycia tartományának városába, Myrába.

6 Es ott mikor az százados egy Alexandriábeli haiót talált vólna melly olasi országba mennc, minket abba szállitá.

7 Es mikor soc napokon késön eueznénc, és nehezen iutottunc vólna Cnidus mellé, miuel hogy az szél nem engedi vala, Creta mellet menénc el à Sálmon (hegy) mellől.

8 Es az mellől nehezen el ménuén, iutánc egy helyre, mellyet neueznec, szép ki kötő helyeknec, melyhöz közel vala az Lasęa város.

9 Mikor pedig soc idő múlt vólna el, és mikor immár az hajózás veszedelmes vólna, miuel hogy immár à böytis el múlt vólna, [a] az Pál inti vala öket.

10 Ezt monduán ő nékiec: Férfiac, én látom hogy nyomorusággal, és nem czac az haiónac és abban való terehnec, hanem mimagunknakis káráual léssen az haiózás.

11 De az százados inkáb hisen vala az haiónac igazgatójának, és à kormányos mesternec, hogy nem mint az mit Pál mond vala.

12 Es mikor az teleléssre való alkolmatos ki szálló helly nem vólna, némellyec adác tanátsúl, hogy onnétis el mennénec, és meg késértenéc ha valamimódon [b] Phœnix (városra) iuthatnának, és ott telelhetnénec, melly Cretának ki kötő helye, melly dęl és nap nyugatfelé néz. [b] Phœnix varosnac, vagy valami ki kötő helnec neue.

13 Es mikor az Dęli szęl valami lassan fúni kezedett vólna, mikor alitanác hogy gondolattyokban véghöz mehetnénec, mikor el indúltac vólna, nagy közel mennec vala el Creta mellől.

14 De nem soc idő múluán ötközéc abba az szigetbe nagy szęl vęsi, melly Euroclydonnac [c] neueztetic. [c: Euroclydon nap keleti habor gosnec neue.]

15 Es mikor az haió el ragattatott vólna, és az szęl ellen nem mehetne, az szęlnec boczátuán az haiót, vgy vitetünc vala.

16 Es mikor egy kis sziget alá vitettünc vólna, melly sziget Claudanac hiuattatic, tsac alig kaphatóc meg az haióczkát.

17 Mellyet az nagy haiórá fel vonuán, [f] mesterséggel ęlnec vala, az haiót meg öuedezuén és féluen hogy veszedelmes helybe ne ütköznénec, az vitorlákat le botsátuán, vgy mennec vala. [f: Trudi illis hogy à nagy haiohoz ne verettetnec az szelről és habiul.]

[a: Az böjtről fol melyről emlekezic Moses Leuit. 23 mel szokot vala lenni mind szent, vagy szent Andreas hauaba]

18 Es

18 Es mikor az nagy ſiçl vçſínec miatta hányattatnánc, másod napon marhánkat az haióból ki hányóc.

19 Es harmad napon mi magunc az mi kezeinckel, az haióhoz való ſierſiámokat ki hányóc az tengerbe.

20 Mikor pedig ſoc napiglan ſem az napot, ſem az czillagokat nem lattuc vólna, és nagy ſiçl vçſi vólna, életünc felől való reménſégünc el vétetett vala.

21 Es mikor immár ſokat éheztünc vólna, ackor az Pál fel áluán ő közöttöc, monda: Iólehet ſükſég vala, hogy az én beſiédemnec engedvén, Cretatól el ne indúlnánc, és ez nyomoruſágot és kárt el tauoztatnóc.

22 Mind az által intelec titeket hogy ió reménſégben legyetec, mert közzületec éggyis el nem vçſi, hanem czac az haió.

23 Mert ez éjjel az Iſtennec Angyala én meliém állá, melly Iſtene vagyoc én, az kit tiſtelekis:

24 Ezt monduán: Ne félly Pál: Mert à Czáſiár eleibe kell néked vitettetned, és imé az Iſten néked aiándokon adta, mind azokat az kic te veled haióznac.

25 Annac okaért ió reménſégben legyetec férfiac, mert hiſiec az Iſtennec, hogy úgy léſſen az mint nékem ſiólott.

26 Egy ſiigetre kell pedig nékünc találkoznunc.

27 Mikor pedig az tizen negyedic éttzaka el jött vólna, és vitetnénc az Adria tengeren, az haióſoc alittyác vala eyſçikor tayba hogy valami tartomány közelgetne ő hozzáioc.

28 Es le botſátuán az tenger melſégénec mérſeklöiét, találác húſi ölninec lenni az mélſéget: és egy keueſſé touáb ménuén eſmét le botſátuán az mértéket, találác ott tizen öt ölninec lenni.

29 Es mikor fçlnénec hogy valami veſiedelmes helyre ne iutnánac, az haiónac hátúlſó réſiéből négy vas maczkát vetuén az tengerbe, váriác vala az napnac fel költét.

30 Az haióſoc pedig, az kis haiót bę botſátuán az vizre, mikor el akarnánac ſialadni, ez ockal mintha az haiónac elsö réſiéből vas maczkákat akarnánac bę hánni.

31 Monda Pál az ſázadoſnac és az vitęzlő népeknec: ha ézec az haióban nem maradnac, ti meg nem ſabadulhattoc.

32 Ackor az vitęzlő népec el vágác az kis haiónac köteleit, és ki hagyác eſni azt.

33 Azönközbe mig az nap fel keine, int vala az Pál mindeneket hogy ennénec, ezt monduán: ez mai nap tizen negyedic nap mi ólta várakozuán étlen vattoc, és ſemmi falat ſiátokban nem vólt.

34 Azért titeket intelec hogy egyetec, mert az ti meg maradáſtokra vagyon az, mert éggyiteknekis czac haia ſiálais nem eſic el.

35 Es mikor ezeket mondotta vólna,

vólna,kenyeret véuén kezébe,há lákat adálſteñec mind azoc elött, és mikor meg ſiegte vólna azt, kezde enni.

36 Mindnyáián pedig mikor immár ió reménſégben vólná nac, ökis euénec.

37 Valánc pedig mindnyáián az haióban,két ſázan és hetuen hatan.

38 Es mikor meg elegedtec vól na az eledellel, az haiót könnyebitic vala,az gabonát ki hányuán az tengerbe.

39 Mikor pedig meg virradot vólna, földet nem latnac vala, egy tenger kebelét ſayditnac vala pedig meljnec pártya vólna,melj re végeztéc vala hogy az haiót ki vinnéc ha lehetne.

40 Az vas maczkákat azért fel ſieduén,botſátác az haiót az tengernec és meg botſátuán az kormányoknac köteleit,és az vitorlát fel vonuán az ſiélnec fuuáſára igyekeznec vala menni az part felé.

41 De mikor kettös tengernec helyére találkoztanac vólna, az haió meg akada, és annac az elsö réſſe mozdithatatlanúl áll vala, az hátúlſó réſſe pedig ſiakadoz vala az haboknac ereie miatt.

42 Az vitézeknec pedig taná tſoc ez vala, hogy az foglyokat le vágnác, hogy ſenki ö közzülöc el ne ſialadhatna, minec után ki vſznánac.

43 De az ſázados akaruán meg tartani az Pált, meg tiltá öket ez tanácztól, és meg paranczolá hogy az kic vſni tudnánac,elöſſier az tengerbe ſiökdöſnénec, és az földre ſialadnánac.

44 Az többi pedig, némellyec dezkákon, némellyec pedig az haió töreſénec darabiain, és ècképpen mindnyáián békeſéggel az földre ſialadánac.

XXVIII. Reſz.

1 ES mikoron békeſéggel ki mentec vólna, meg tudác hogy Melitánac neueztetnéc az az ſziget.

2 Az Barbaruſoc pedig nem kiczin emberſéget czelekeſinec vala mi velünc, mert tüzet gerieztuén bę fogadánac minket mindnyáián, az raytunc való zápor ért és az hidegért.

3 Mikor annac okáért Pál nagy ſoc veniket ſiedett vólna,és à tüzre törte vólna, egy vipera kigyó az melegből ki máſzuán, az ö kezére ragada.

4 Mikor láttác vólna pedig az barbaruſoc az ö kezéről függeni az mérges kigyót, egy máſnac mondgyác vala,niluán ez ember gyilkos,kit nem hágy élni à boſzſzú állás,[a] noha à tengerből meg ſzabadúlt.

[a] Vagy, az Iſten haragia hagy, az igaſſag.

5 De ö az kigyót minec vtánna à tüzbe rázta vólna,ſemmi nyaualyáia nem lön.

6 Amazoc pedig váriác vala hogy meg dagadozna,vagy meg háluán, nagy hirtelenſéggel le eſnéc, de mikor ſoc ideig vártác vólna, és látnác hogy ſemmi nyaualyáia nem léſzén, el változtatuán

uán értelmeket, ötet Iſtennec mondgyác vala.

b: Soha ſenki meg nem bant, valaki az Az Iſten ſolgait bazabe fogadta.

7 [b]Ot pedig az helyen vala maiora az ſiigetnec Wránac, kinec Publius vala neue, ki minket bę fogaduán, harmad napig ſiállaſán, nagy emberſégeſen tarta.

8 Lőn pedig ez, hogy az Publius attya, hideg lelés és vęr has miatt igen nehezen fekennéc: kihöz Pál bę ménuén minec vtánna könyörgett vólna, kezeit arra vetuén, meggyógyitá azt.

9 Minec vtánna azért ez löt vólna, egyebekis kic abban az ſzigetben beteguec valánac, ő hoz zá iönec vala, és meg gyogyúlnac vala.

10 Kic mi nékünc ſoc tiztelſégetis tünec, és mikor onnét el indúlnánc, tápláláſunkra valótis adánac mi nékünc.

e: Az baluányoc nem fertęztetic meg az ſenteket, ha azokat nem tiztelic.

11 [e]Három hólnapnac vtánna azért, egy Alexandriába való haióban haiózánc, melly haió ott az ſiigetben telelt vala, melynec tzimere vala, Caſtor és Pollux.

12 Es Syracuſába iutuán, ott maradánc harmad napig.

13 Onnét kerűluén iutánc Rhegiumba, és az vtán máſod napon mikor az dęli ſięl fúna, máſod napra iutánc Puteoli [d]neuő városba.

d: Puteoli: Campania tartomanyanac városa.

14 Holott mikor valami atyafiakat találtunc vólna, kérénec minket hogy ott maradnánc heted napig, és vgy menénc az vtán Romába.

15 Honnét, mikor az atyafiac az mi dólgainkat meg értettéc vólna, nékünc elönkbe iöuénec, mind az Appius piátzáig és az három tabernákig, kiket mikor Pál látott vólna, az Iſtennec hálákat aduán, bátorſágot vön.

16 Mikor pedig Romába iutot tunc vólna, az Centurio adá az foglyokat az ſeregnec feiedelmének, de meg engedé Pálnac hogy külön laknéc, egy vitęzlőuel ki őtetőrizné.

e: Pal Apoſtal mindenből vgy viſeli magat mint Apoſtal.

17 [e]Lőn pedig ez hogy harmad nappal az vtán, egybe gyűytené Pál az Sidóc között való főfő nępeket, kic mikor bę gyűltenec vólna, monda nékiec: En attyámfiai férfiac, ióllehet ſemmit nem vétkeztem az nép ellen és az mi atyáinknac rend tartáſoc ellen: mind az által fogua adattattam Ieruſálemben az Romaiac kezébe.

18 Kic én felőlem meg értekezuén, akarnac vala engemet el botſátani, miuel hogy én bennem ſemmi halálra való vétec nem vólna.

19 De mikor az ſidóc ellenzenéc azt, kénſieritetém az Czáſiárra appellálni: nem vgy mint ha valamit tudnéc, mellyben az én nemzetſégemet vádolhatnám.

20 Ennec okaért hiuattalac azért titeket, hogy titeket látnálac és veletec ſiólnéc, mert az Izraelnec reménſégeiért vétettem környűl ez vas lantzual.

21 Amazoc pedig mondánac ő néki, Mi te felőled ſem leuelet nem vöttünc Iudęából, ſem pedig az

dig az attyafiac közzül az kic ide iöttec, éggyis nem ielentet, és nem siólot te felöled semmi gonozt.

22 Akariuc pedig érteni tüled mitsoda értelemben vagy, mert tudgyuc hogy è sierzetnec minde nüt ellene mondanac.

23 Mikor azért napot töttec vólna annac, iöuénec az ö siállására sokan, kiknec nagy bizonyság tétellel siól vala az Istennec orsiága felöl, igyekezuen ö velec el hitetni azokat mellyec az Iesus Christusról vadnac, az Moses törvényéből az Prophétákból, reggeltöl fogua mind estueig.

Az Euangelium az hinökneс eletnec istattya, az hitetleneknec halalnac istattya.

24 f Némellyec pedig hisinec vala az ö beszédének, nemellyec pedig nem hisinec vala.

25 Es mikor magokban meg hasonlottac vólna, el ménénec, mikor Pál ez beszédet mondotta vólna, Iól siólott az Istennec lelke az Esaias Prophéta által, az mi attyainknac.

Esa: 6. Matth: 13. Mar: 4. Luc: 8. Ioan: 12. Rom: 11.

26 g Ezt monduán: Eregy el ez nép közzé, és mond ezt, haluán hallyátoc és nem értitec, és látuán látty átoc, és által nem láthatyátoc.

g: Az Istennec iollehet szabad akarat tyokból ellenkezuec

az igassággal, mind az által nem törtenetből.

27 Mert megköveredet ez népnec siiue, és az ö fülöckel nehezen hallanac, és az ö siemeket bé húniac, hogy siemeckel ne lássanac, füléckel ne hallyanac, és siisiiuöckel ne ertsenec, meg ne terheltessenec, hogy meg gyógyitsam öket.

28 Légyen azért néktec tudtokra, hogy à pogán népeknec küldetet az Istennec ez iduözitése, és ök halgattyác.

h: Nem az Euangelium, hanem annac meg vtalasa oka az vissza vonasoknac.

29 h Mikor azért ezeket mondotta vólna, ki ménénec az Sidóc, ön köztöc vetelkeduén.

30 Marada azért Pál két egész esztendeig az ö tuláydon szállásán, és mindeneket bé fogad vala az kic ö hozzáia mennec vala.

i Az Istennec igeie, nem lehetfogságban ha az igenes predicalloi meg fogattatnakis.

31 i Predikáluán az Istennec országát, és tanituán azokat az mellyec vadnac az WR Iesus Christus felöl, minden szabadsággal minden tiltásnélkül.

Az Apostaloc czelekedetiről való könyvnec vége.